

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Herredsfogeder

og

Tingskrivere

i Vendsyssel

fra Middelalderen til ca. Aar 1800.

Ved C. Klitgaard

Følgeskrift til »Vendsysselske Aarbøger« 1937—38.

Hjørring. Exprestrykkeriet (Oluf Jørgensen). 1937.

Det i det følgende meddelte Materiale vedrørende de vendsysselske Herredsfogeder og Tingskriveres Personalia er Resultat af en mangeaarig, vidtgaaende Syslen med nordjyske Arkivalier, og jeg bringer herved Direktionerne for Carlsbergfondet og for Den grevelige Hielmstjerne-Rosencrone-ske Stiftelse min erkendtligste Tak for velvillig Understøttelse til Arbejdets Fremme.

C. K.

Domsmagten ved Herredstingene udøvedes i ældre Tid af Tingmændene selv, d. v. s. af de ældste og mest ansete Mænd i Herredet; senere hen i Tiden førtes Forsædet paa Tinget af Ombudsmandens (Lensmandens) Foged i Herredet, Tingfogeden, for hvem Benævnelsen Herredsfoged kom i Brug i Løbet af det 15. Aarh. Allerede Christoffer II's Haandfæstning (1319) foreskriver, at hver Ombudsmand skal beskikke en jordeggen Bonde (Selvejrbonde) som sin Fuld­mægtig,¹⁾ og deres Opgave skulde være at skikke hver Mand Lov og Ret »uden Vild« (uden Partiskhed). Efterhaanden mindskedes da Tingmændenes Delta­gelse i Retsplejen mere og mere, men endnu i det 17. og 18. Aarh. deltog de dog i Afsigelsen af Døds­domme, og de forskellige Nævningeinstitutioner som Ransnævninger, der svor om (o: dømte om) Ran, Sandemænd, der afsagde Kendelse om Manddrab, Markskel, Voldtægt m. m., Kirkenævninger, der dømte i Trolddomssager, maa ses som en Levning fra ældre Tids Retspleje. Forøvrigt var Dom i ældre Tid af en anden Art end Nutidens; den var en Konstatering af, om det førte Bevis for Skyld var fyldestgørende eller ej, og kendtes den paagældende skyldig, skete Straf­udmaalingen i Henhold til Loven, og der var almin­deligvis kun Tale om Bøder, Fredløshed og Livsstraf; Fængselsstraf kendtes ikke. Ogsaa Retsforfølgningen

¹⁾ jfr. William Christensen: Dansk Statsforvaltning i det 15. Aarh.

var i høj Grad privat: Var man f. Eks. blevet bestjallet, maatte man selv se at faa fat paa Tyven og selv afholde Omkostningerne ved Fængsling og Retsfølgning, og lød Dommen paa »Galge og Gren«, maatte den, der foretog Retsfølgningen selv sørge for at faa Tyven hængt. Hængningen foretoges vist endnu først i 1600erne som oftest af Tingmændene selv uden Medvirken af nogen »Mestemand« eller Rakker, men senere anvendte man saadanne, og da det jo medførte en Del Bekostning, vedtoges det i 1600erne i de vendsysselske Herreder, at Udgifterne til Retsfølgning og Hængning af Røvere og Tyve skulde godtgøres den Vedkommende af samtlige Herredsmænd, »efterdi her begaas stort Røveri og Tyveri«, saa ingen vidste sig sikker for at komme ud for den Slags Udgifter.

Ovenfor er nævnt, at Herredsfogeden skulde være Selvejer, thi da Appelsager tidligere anlagdes mod Dommeren og ikke som nu mod Modparten, kunde en Herredsfoged let risikere Pengeansvar, hvis Landstinget underkendte hans Dom, og derfor var det nødvendigt, at han var Ejer af noget.

Da Selvejerbøndernes Antal i Vendsyssel blev stærkt indskrænket efter Klemensfejden 1534, blev det Udvalg af Bønder, indenfor hvilket Herredsfogedemner kunde søges, meget ringe, og vi ser da, at der opstod Herredsfogeddynastier, som Kjærulferne i Kjær og Jerslev Herreder og Mørkerne i Hvetbo og Børglum Herreder. Først med »Danske Lov« 1683 bortfaldt Bestemmelsen om, at Herredsfogederne skulde være jordegne Bønder, og fra den Tid af rykker en helt ny Fogedbestand ind i Embederne, som ogsaa 1688 forstørredes, idet 2 eller flere Herreder lagdes under én Jurisdirektion.

Fra 1821 fordredes juridisk Embedseksamen for at blive Dommer, og saa kom der atter en ny Sam-

fundsklasse som Retsbetjente, men allerede i Slutningen af 1800erne var det blevet almindeligt, at Dommerne var juridiske Kandidater, efter at juridisk Embedseksamen var blevet indført 1736.

Herredsfogederne — og ogsaa Tingskriverne — var efter 1687 almindeligvis Folk, der ikke som de forhenværende Retsbetjente var udgaaet af den lokale Befolkning, men havde været Ridefogeder (Godsforvaltere), Lakajer, Skrivere forskellige Steder, Militærpersoner, Forpagtere o. s. v., og fra nu af kommer Sagførerne til at spille en langt større Rolle paa Tingene end forhen, og »Prokuratorsnak« kommer til at fylde Tingbøgerne, der mister det hidtilværende jævne, folkelige Præg. Iøvrigt kan henvises til Kai F. Hammerich: »Den danske Dommerstand under Enevælden«, idet jeg dog maa bemærke, at det forekommer mig, at Forfatterens Syn paa Dommerstanden før 1688 ikke er helt korrekt, idet han synes at have overset, at Dommerne skulde være Selvejerbønder, og dette Krav, der medførte, at disse Embeder ofte i lang Tid beklædtes af samme Familie, synes opretholdt, indtil de jordegne Bønder forsvandt i sidste Halvdel af 1600erne.

Horns Herred.

Horns Herreds Tingsted var ved Bindselev Kirke¹⁾ indtil 1688, da det flyttedes til Astrup Kirke²⁾ ved Herredets Sammenlægning med Vennebjerg Herred til én Jurisdiktion. Fra Astrup flyttedes Tingstedet 1703 til Hjøring Raadhus i Henhold til kgl. Resol. af 16. Decbr. 1702, og her var det indtil 1815, da Horns Herred atter blev oprettet som egen

1) Præsteindberetning til Ole Worm 1638.

2) Forordn. af 13. Marts 1688.

Retskreds med Tingsted i Fladstrand (Frederikshavn) i Henhold til kgl. Resol. af 15. Novbr. 1815, og Tingstedet blev i Herredsfogedens Hus. Ved samme Lejlighed foretoges en Nydeling af Omraaderne for Horns og Vennebjerg Herreder.

Tingdagen var i gammel Tid Mandag, men blev 1815 Onsdag.

Herredsfogeder.

Peder Torbernsen nævnes som Foged 1465. Segl med Bomærke.¹⁾

Peder Mikkelsen var Foged 1500, 1501.²⁾

Niels Fuus var Foged 1510³⁾ og 1517, da han paa Kongens Vegne indværgede Hedegaard i Bindslev med Lovhævd.⁴⁾ Han var utvivlsomt Ejer af Togholt i Sindal Sogn og vel Fader til Eftermanden. I Togholt boede 1479 Niels Lauridsen og Jes Mikkelsen.⁵⁾

Jens Fuus i Togholt, antagelig Søn af Formanden, var Herredsfoged 1540⁶⁾ og bevarede sin Selvejendom efter Klemensfejden; 1546 skulde Christian III overnatte hos ham paa sin Vendsysselsejse, og 1558 blev han optaget i Guds Legems Lav i Aalborg. Anføres 1568 i Præsteindberetning som Ejer af en Bondegaard (=: Selvejergaard) i Sindal Sogn. Han er vist den Jens Fuus i Tolstrup, (antagelig Fejlskrift for Togholt) som 1532 var Rebsmand til Lendums Mark.⁷⁾ En Søn var antagelig hans Eftermand.

1) Mourids Gyldenstjernes Papirer i Rigsarkivet. Repertorium 2 R. II. 2294, 2295.

2) P. Dyrskjøet i Ny kgl. Saml. 4° 746. ³⁾ a St.

4) Vends. Aarbøger 1925, S. 166.

5) Jyske Saml. 2. II. 390.

6) Ny kgl. Saml. 4° 746.

7) Erslev og Møllerup: Fr. I' d. Registr. S. 442.

Lars Fuus i Togholt var Herredsfoged 1570¹⁾ og gav Kalk og Disk til Sindal Kirke, død o. 1578? Han nævnes i Togholt 1565,²⁾ da han tiltaltes, fordi han havde ladet en Del af Togholt og Sindal Bys fælles Overdrev inddige og opdyrke. 21. Maj 1584 fik Erik Lange til Engelholm Skøde paa Kronens Rettighed i Togholt (Herligheden) og Ret til at tilforhandle sig Bondeskylden.³⁾ Han overdrog antagelig Skødet til Ove Lunge til Odde, som 18. April 1586 fik Skøde af Anders Eskildsen i Ejaas i Bindslev paa $\frac{1}{2}$ Togholt og 2 Søsterlodder i den anden Halvdel. Det er ikke oplyst, hvorledes Anders Eskildsen, hvis Enke, Maren Hansdatter Bild'sdatter overlevede ham,⁴⁾ er kommet i Besiddelse af disse Gaardsparter. Selv døde han paa Eskær i Mosbjerg Sogn 1620,⁵⁾ og i 1630erne var Togholt bortfæstet til en Peder Nielsen. Lars Fuus var maaske Fader til Anne Fuus, som døde i Togholt 1655,⁶⁾ og en Søn af ham var muligt den Jens Fuus, der 1615 boede i Skisby i St. Olaj Sogn og forskaanedes for Skyld og Landgilde af sin Gaard, fordi han af gode Mænd var udskrevet til Kongens Tjeneste.⁷⁾ Han boede ogsaa i Skisby 1632, og samtidigt nævnes en Mikkel Fuus i Vellingshøj i samme Sogn.⁸⁾ En Christen Jensen Fuus boede i Skisby 1643, og en Lars Fuus boede 1629, 1643 og 1651 i Kvissel i Aasted Sogn som Fæster under

1) Ny kgl. Saml. 4° 746.

2) Baggesvogns Arkiv.

3) Kronens Skøder.

4) Jerslev H. Tgb. 19. Nov. 1635.

5) Gl. kgl. Saml. Nr. 2355; Chr. Staphensens Aarboeg.

6) a St.

7) Sejlstrup Lens Regnsk.

8) Vennebjerg H. Tgb.

Skaarupgaard.¹⁾ En af de sidste Mænd af denne gamle Selvejerslægt, jeg har truffet paa, var **M i k - k e l J e n s e n F u u s**, som 1650 sad fængslet paa Høgholt med Bolt om Benene for et Drab, han for nogle Aar siden havde begaaet paa en Foged paa Høgholt, og som Sandemændene havde svoret om paa Viborg Landsting. Han undgik imidlertid Hentrettelsen ved at hænge sig i Fængslet.²⁾ Dette Drab var antagelig allerede begaaet Sct. Hansdag 1639, da »en Skælm« skød den tyske Mand paa Høgholt ihjel med 7 Kugler for Bøssen, da Tyskeren, som hed Elias von Widing og var Forpagter, kom fra et Bryllup.³⁾ 1746 stod der paa Togholt et stort Egetræsskab med 5 Døre, antagelig var det et Minde om Slægten Fuus.⁴⁾

J e n ' s S ø r e n s e n i Tolne var Herredsfoged 1580 og 1585.⁵⁾ Det ses ikke, hvilket jordegent Gods han og hans Eftermænd har ejet, det har næppe været Tolne Sogn, men kan jo have været Part i en Selvejergaard i et andet Sogn.

S ø r e n J e n s e n i Tolne, antagelig Søn af Formanden, nævnes som Herredsfoged 1595⁶⁾ og beklædte Stillingen til 1607, men blev formentlig senere Herredsfoged igen.

M a d s J e n s e n i Sønder Bindslev var Herredsfoged 1607.⁷⁾ Fungerede 1631, 1632, 1633 flere Gange i den ordinære Dommers Sted.

1) a St. og Horns H. Tgb.

2) a St. 23. Septbr. 1650.

3) Jydske Saml. 1. V. 84. Hjøring Tgb. 8. Jan. 1639.

4) Chr. Munck Rømer: Sindal Sogn S. 165.

5) Ny kgl. Saml. 4° 746.

6) Jydske Saml. 1. V. 131.

7) Aalborghus Lens Regnskab 1607-1608. Bilag Nr. 5.

Søren Jensen i Tolne var Foged her 1627¹⁾ og 1630-35.²⁾ Fungerede sidste Gang som Dommer 2. Nov. 1635. Er vist den samme, som var Herredsfoged 1595-1607. Var 1631 en gammel Mand, der kendte langt tilbageliggende Familieforhold.³⁾ 1635 var der ofte andre Dommere i hans Sted; han levede endnu 1637 og var nominelt Herredsfoged. En Søn Jens nævnes Tgb. 21 $\frac{1}{2}$ 1631, og Eftermanden var ogsaa hans Søn.

Ove Sørensen i Tolne, Søn af Formanden, fungerede som Herredsfoged fra 9. Nov. 1635 til 28. Sept. 1668, da han fratraadte Embedet. Var 1631 udskrevet til Baadsmand af Aalborghus Len. Ove Sørensen boede i en Kronens Gaard, der blev udlagt til Landsdommer Jens Lassen til Dalum, hvem han 24. Decb. 1669 blev dømt til at betale resterende Landgilde. Paa Gaardens Grund var bygget Stedet Brumsholt til en Markmand, som kunde vogte Marken, der laa langt fra Gaarden.⁴⁾ Var gift med Anne Andersdatter Binderup, Datter af Ridefoged til Restrup, Anders Jensen i Binderup og ? Vibeke Hansdatter.⁵⁾

En Søn var antagelig Anders Ovesen, der 1688 boede i Tolne i en Gaard af Hk 7 - 1 - 0 - 0, og en Søn Søren Ovesen mødte 1668-69 ofte i Retten paa Faderens Vegne.

---

1) Vennebj. H. Tgb. Bl. 35b

2) Sejlstrup Lens Regnsk. og Horns H. Tgb.

3) Horns H. Tgb. 4. April 1631.

4) Horns H. Tgb. 8. Nov. 1669.

5) Nibe Tgb. 29. Juni 1650 og 1662 Bl. 23. Hendes Broder Bjørn Andersen døde 1670 som Præst i Skæve, hendes Broder Christen var 1650 Ridefoged til Ellinggaard og boede 1662 i Korsholt ved Fladstrand, og Broderen Hannibal blev 1646 Student fra Aalborg.

Hans Johansen blev udnævnt til Herredsfoged 28. Maj 1668 og blev samme Dag tillige Byfoged i Hjøring, hvad hans Efterfølgere ogsaa var indtil 1815. Han afgik fra begge Stillinger 1672; i Følge Peder Dyrskjøt blev han afsat. Om hans tidligere Forhold vides, at han 1656 boede i Over Testrup i Lysgaard Herred og da udstedte Gælds brev til et Par Borgere i Viborg,¹⁾ saa han var næppe Vendelbo. Han var gift med Ane Justdatter og havde en Søn Just Hansen, som 1672 opholdt sig hjemme i Hjøring.

Jens Nielsen (Rosenlund?) blev Herredsfoged i Horns Herred 5. Juni 1672 og blev s. D. tillige Tolder og Byfoged i Hjøring. 26. Nov. 1687 blev han tillige Herredsfoged i Vennebjerg Herred. Om ham og de følgende Herredsfogeder i Horns Herred henvises til Vennebjerg Herred.

Tingskrivere.

Lars Skriver paa Aasen i Sindal Sogn var Tingskriver 1559 og 1565²⁾ og var tillige Degn i Sognet.

Jens Skriver i Bindslev nævnes 1607.³⁾

Thomas Thomsen eller Thomas Hansen 1617, 1618, 1621.⁴⁾

Niels Trann nævnes 1623 og 1627.⁵⁾

Laurids Jensen i Lege(?) nævnes 1625, 1629,⁶⁾ boede 1632 og 1636 i Bjergby.⁷⁾

¹⁾ Hjøring Tgb. 1. Okt. 1672, Blad 125.

²⁾ Jyske Saml. 2. II. 390.

³⁾ Aalborghus Lens Regnsk. 1607-1608. Bilag Nr. 5.

⁴⁾ Sejlstrup Lens Regnsk. 1617-1621.

⁵⁾ a St. 1623, 1627.

⁶⁾ Horns H. Tgb. 8. Juli 1629.

⁷⁾ Sejlstrup Lens Regnsk.

Jens Christensen i Hjøring 1647,¹⁾ er vist den Jens Christensen »Skriver«, som 1651 boede i et Bol i Mosbjerg Sogn.²⁾ Bolet blev udlagt fra Kronen til Landsdommer Jens Lassen til Dalum; Skriveren stævnedes 13. Januar 1668 for resterende Afgift 10 Rdl. 14 Skill. for 1667, men han vilde ikke betale mere, end han tidligere havde ydet til Kronen.

Ebbe Jørgensen Ribe, udnævnt 14. Decb. 1670 og blev 26. Nov. 1687 tillige Skriver i Vennebjerg Herred. Om ham og de andre Skrivere indtil 1816 henvises til Vennebjerg Herred.

Vennebjerg Herred.

Vennebjerg Herreds Tingsted var paa Bagterp Hede i Sct. Hans Sogn indtil 1688, da det flyttedes til Astrup Kirke, hvorfra det atter 1703 flyttedes til Hjøring Raadhus i Henhold til kgl. Resol. af 16. Decbr. 1702.

Tingdag (efter Middelalderen) Mandag, men før 1452 Torsdag.³⁾

Herredsfogeder.

Jens Bøg var Herredsfoged 1452 og 1461.⁴⁾

Thomas Arnfast var Herredsfoged 1467.⁵⁾

Jens Olufsen var Herredsfoged 1474 og 1480,⁶⁾ han kaldes 1478 Jakob Olsen, hvilket antagelig skyldes Fejllæsning i Afskriften.⁷⁾

¹⁾ Hjøring Tgb. 1647, Bl. 8.

²⁾ Aalborghus' Skattemandtal.

³⁾ Ny kgl. Saml., fol. Nr. 558, Bl. 5.

⁴⁾ P. Dyrskjøet i Ny kgl. Saml. 4° 746 og Ny kgl. Saml. in Fol. 558.

⁵⁾ Erslevs Repert. II. R. 2. Bd. Nr. 2302.

⁶⁾ a. St. Nr. 3491 og Ny kgl. Saml. 4° 746.

⁷⁾ Vennebjerg H. Tgb. 1669, Bl. 49 b.

Thomas Sivertsen i Hundeleve i Jelstrup Sogn var Herledsfoged 1490, 1511 og 1515.¹⁾ Han var antagelig Søn af Sivert Jepsen i Rakkeby, og 1486 gjorde Thomas Sivertsen vitterligt paa Vennebjerg Herreds Ting, at han med sin Husfrue Karine Palnesdatters Samtykke gav Mourids Nielsen Gyldenstjerne til Aagaard Fuldmagt til at indløse den Del af Gaarden Størup i Skallerup Sogn, som hun havde arvet efter sin Broder, Væbneren Niels Palnesen i Knolde,²⁾ der 24. Maj 1484 havde pantsat Størup til Ø. Kloster. 1505 gav Thomas Sivertsen og Hustru Karine Palnesdatter Skøde til Fru Margrete Turesdatter Bjelke, Mourids Gyldenstjernes Enke, paa deres Part af 3 Gaarde i Klittrup (Klytterup) og i Størup. En Søster til Karine Palnesdatter var Dorte Palnesdatter, der havde været gift med Selvejrbonden Ilfar Eskesen i Brøndum i Kollerup Sogn, men var død før 1504.

Niels Brun i Bagterp St. Hans Sogn var Herredsfoged 1520, 1528, 1530.³⁾

Anders Pedersen i Tofte i Vidstrup Sogn var Herredsfoged 1530, 1531 og levede endnu 1540.⁴⁾

Hans Røslund i Nørlev i Skallerup Sogn var Herredsfoged 1535, da han tog Tingsvidne om Udmeldelse af Delegerede til Chr. III.s Hylding i Viborg.⁵⁾ Var 1530 Foged paa Aastrup.⁶⁾ Fik 25. Marts 1532 Livsbrev af Kronen paa en Gaard i

1) Ny kgl. Saml. 4° 746 og Danske Magazin 3. III. 256.

2) Antagelig Sønneson af Niels Palnesen i Vennebjerg 1350.

3) Ny kgl. Saml. 4° 746 og Vennebj. H. Tgb. 13. Jan. 1651.

4) Ny kgl. Saml. 4° 746.

5) Hyldinger 18,5.

6) Tingsvidne om Linderumgaard i Ny kgl. Saml. in Fol. 558.

Nørlev, som Tyge iboede, mod sædvanlig Skat og Landgilde.¹⁾

Peder Smed i Lundergaard, St. Hans Sogn, nævnes som Herredsfoged 1540, 1541, 1548 og 1560 og er antagelig den Peder Smed, der var »Den Tid Tinghører«, da Hans Røsland 1535 fik udnævnt Delegerede til Chr. III.s Hylding i Viborg.²⁾

Niels Olufsen i Brønderup i St. Olaj Sogn var Herredsfoged 1565.³⁾

Thomas Christensen i Vandsted i St. Hans Sogn var Herredsfoged 1570 og 1585.⁴⁾

Anders Jensen i Nørlevgaard i Skallerup var Herredsfoged 1588.⁵⁾

Niels Mørk i Brønderup i St. Olaj Sogn var Herredsfoged 1599 og 1607 samt 1608, da han boede i Nørgaard i Skisby, hvor der i Præsteindberetning 1568 nævnes en Mand af samme Navn, maaske hans Fader. Han afgik antagelig som Herredsfoged 1608, boede 1611 atter i Brønderup og ligeledes 1627 og 1632. Han var ofte i Herredsfogeds Sted paa Tinget og var 1627 Fuldmægtig hos Lensmanden paa Aastrup samt ofte Sagfører for forskellige.⁶⁾ Paa samme Tid boede en Niels Pedersen Mørk i Bagterp, som ogsaa synes at have hørt til Storbønderne.

Laurids Eriksen i Bagterp var Herredsfoged 1609 og døde som saadan 1633. Han havde

1) Fred. I.s d. Registr.

2) Hyldinger 18.5 og Ny kgl. Saml. 4° 746.

3) Ny kgl. Saml. 4° 746.

4) a St.

5) Vennebj. H. Tgb. 13. Jan. 1651.

6) Ny kgl. Saml. 4° 746, Vennebj. H. Tgb. 1627. Børglum H. Tgb. 4. Juni 1611, Jerslev H. Tgb. 11. Febr. 1632. Aastrup Lens Regnsk.

Bredeng i Aastrup Mark i Fæste af Lenet og havde sin Gaard fri for Landgilde for Herredsfogedbestillingen. Hans Arvinger betalte 3 Rigsort i Førlovspenge for Arven efter ham.¹⁾ Han var gift I med . . . . ., med hvem han havde Sønnen Erik Laursen, som var myndig 1632, da han stævnedes Niels Mørk i Bagterp for Penge,²⁾ og det er vel ham, der betalte Førlovspenge for sin Arv, saa han har formodentlig forladt Egnen. Anden Gang var Laurids Eriksen gift med Mette Nielsdatter, der ægtede hans 2 Efterfølgere.³⁾ Med hende havde han i hvert Fald 3 Sønner: Niels, Jakob og Jens, der var umyndige ved Faderens Død, og for hvem hans Broder Jens Eriksen i Glimsholt var Værge.

Christen Eskildsen blev Herredsfoged 1633 og fæstede Laurids Eriksens Gaard i Bagterp. Han var maaske Søn af Selvejerbonden Eskild Jensen i Gaarestrup i St. Olaj Sogn, og han døde 14. Jan. 1637⁴⁾ vistnok efter længere Tids Sygdom, idet Anders Rugtved i Bagterp forrettede Dømmertjenesten 1636.⁵⁾ I Museet i Hjøring findes et smukt Gravtræ, der har ligget paa hans Grav i St. Hans Kirke.

Han var gift med Formandens Enke Mette Nielsdatter, med hvem han havde en Datter Maren Christensdatter, som 1667 opholdt sig hjemme hos Moderen.⁶⁾

1) Aastrup Lens Regnsk. 1633-34.

2) Vennebj. H. Tgb. 1632 Bl. 97.

3) a St. 22. Sept. 1651.

4) Jydske Saml. V. 86.

5) Aastrup Lens Regnsk.

6) Vennebj. H. Tgb. 4. Nov. 1667.

Jens Eriksen blev Herredsfoged 1637 og boede ligesom sine to nærmeste Formænd i Bagterp, idet han ægtede disses Enke Mette Nielsdatter. Før sin Beskikkelse til Herredsfoged var han (1635 og 37) Foged hos Ulrik Sandberg til Bøgsted. Sammen med Sandemændene Lars Sørensen i Lundergaard og Niels Pedersen i Nørre Harreslev deltog han 1648 i Frederik III.s Hylding i København, og da Herredet intet Segl havde, blev der lavet et nyt af Sølv, som Herredsmændene skulde betale tilligemed Rejsen.¹⁾ Dette Segl er afbildet i 4. Udg. af Trap: Danmark. Jens Eriksen døde 1661 og efterlod sig mindst 2 Sønner: Erik Jensen, der 25. Juni 1667 og 1670 optraadte i Retten paa Moderens Vegne, og Laur Jensen, der 16^{67/70}²⁾ boede i Bagterp, og endvidere var der — antagelig af dette Ægteskab — en Datter Johanne samt en Datter Helle Jensdatter.

Hans Enke Mette Nielsdatter blev boende i Gaarden i Bagterp og blev efterhaanden forarmet. 21. Marts 1664³⁾ havde hun og hendes Børn indstævnet for Vennebjerg Herreds Ting Peder Christensen i Bastholm for nogle Papirer, han sammen med 8 Sldr. havde modtaget af hende og hendes Datter Johanne 27. Novbr. 1662. Papirerne angik Tienden af Hæstrup Sogn, som hendes Mand vel havde haft i Fæste, og Peder Christensen skulde føre hendes Sag for Landstinget. 8. Juli 1667 stævnedes hun Beboerne i 15 Sogne i Vennebjerg Herred for Brohavre til Ilbro, saa hun maa have haft Broen i Forpagtning

1) a St. 12. Juni 1684. Bl. 134 b.

2) a St. 7. Oktbr. 1667 og 1670. Bl. 101.

3) Vennebjerg H. Tgb.

af Ulrik Sandberg til Bøgsted. Hun levede endnu 1670.

Jakob Steffensen i Vandsted i St. Hans Sogn blev Herredsfoged 16^{61/02}, kgl. Konfirm. 3. Aug. 1665, og beklædte Embedet til 1687, da Herredet sammenlagdes med Horns Herred til én Jurisdiktion. Landsdommerne skriver om ham i deres Betænkning af 1686 angaaende Retsbetjentene,¹⁾ at han »er ganske udygtig til Bestillingen, tilmed kan hverken læse eller skrive«, men han kunde da i hvert Fald skrive sit Navn og maa vel ogsaa have kunnet læse nogenlunde. I Vandsted var han Fæster under Bøgsted, men tillige ejede han et Bol i Vennebjerg By, som han 1688 mageskiftede til Kronen for et Bol i Sønderlev i Skallerup Sogn, som laa til Vennebjerg Kirke.²⁾

Jens Nielsen (Rosenlund?)³⁾ blev Herredsfoged i Horns og Vennebjerg Herred 26. Novbr. 1687, efter at han 5. Juni 1672 var blevet Herredsfoged i Horns Herred samt Tolder og Byfoged i Hjørring, hvilke Embeder han beklædte til sin Død. Landsdommerne skriver om ham, da de 1686 indstillede ham til Herredsfogedembedet, at han var »den dygtigste og bedste til disse 2de Herreder at betjene, saasom han formedelst hans Skikkelighed, Vederhæftighed og gode Forstand noksom meriterer dertil at befordres«. ⁴⁾

Han var ogsaa Aalborghus Lens Ridefoged i Horns Herred. Ved kgl. Brev af 10. Febr. 1694

1) Danske Kancelli, Skab 15, Pakke 208.

2) Kronens Skøder.

3) Om ham og hans Efterfølgere kan henvises til C. Klitgaard: Hjørring Bys Historie, S. 269 ff.

4) Danske Kancelli, Skab 15, Pk. 208.

fik han i Løn som Byfoged 20 Rdlr. af Byens uvisse Indtægter og 6 Rdlr. til en Fogedsvend. I Følge Peder Dyrskjøt var han født paa Sjælland, og efter Aldersangivelsen ved hans Død skulde han være født 24. Maj 1635. 1663 var han Forpagter paa Gudumholm. Han døde i Hjøring 28.—29. Novbr. 1697 og blev 7. Decbr. begravet i St. Katrine Kirke. 1683 fik han Skøde af Købmand Chr. Laursen Hobro i Aalborg paa 2 Fjerdings Jord i Hjøring Mark; i Hjørings Brand 1693 brændte hans Gaard, og i Branden 1702 brændte Udhusene til hans Enkes Gaard, hvorved hun blev yderligere forarmet. Hans Dødsbo viste iøvrigt Aktiver 625 Rdl., Passiver 1067 Rdl.,¹⁾ saa det var fallit. 1685—86 havde han Proces med Junker Adam Ernst Pentz til Aastrup, der havde været uforskammet mod hans Hustru og Datter. Jens Nielsen blev 1663 gift i Aalborg med Karen Rasmusdatter Holst, døbt Aalborg Bud. 22. Septbr. 1642, begravet Hjøring 11. Marts 1724, Datter af Slotsskriver og Raadmand Rasmus Jensen Holst og Margrete Christensdatter. Ægteparret havde efternævnte 7 Børn:

1. Rasmus Jensen Holst, Købmand i Hjøring, gift Hjøring 30. Juni 1706 med Birgitte Frandsdatter Storup, Datter af Frans Storup, Præst paa Hirsholmene og 1705 Enke efter Jens Sørensen i Skagen.²⁾
2. Niels Jensen Rosenlund, opholdt sig i Hjøring 1704, og er vist den Overretsprokurator af samme Navn, der døde paa Bragernæs (Drammen) 1754, 91 Aar gl.
3. Otto Jensen, levede 1699, nærmere ubekendt.

¹⁾ Hjøring Tingbog 3. April 1699.

²⁾ Skagens Tgb. 5. Oktober 1705.

4. Ulrik Jensen Wiingaard, levede 1699.
5. Else Jensdatter, efterstræbtes 1685 af Junker Adam Ernst Pentz, levede 1699.
6. Hans Jensen var i Amsterdam 1697, men var ikke myndig 1699.
7. Knud Jensen, var ikke myndig 1699.

De efterfølgende har alle været Herredsfogeder i Horns og Vennebjerg Herreder og Byfogeder i Hjøring.

Anders (Andreas) Paulin blev udnævnt til Herredsfoged og Byfoged 7. Decbr. 1697. Han var født i Aalborg og var Søn af Pastor Jakob Poulsen ved Frue Kirke og Anne Bering. 1684 og 1694 var han Fuldmægtig ved Konsumtionsvæsenet i Nibe, og han døde i Hjøring efter flere Aars Svagelighed 5. April 1725, begr. i St. Katrine Kirke. Han ejede en Gaard vester i Byen og drev et betydeligt Avlsbrug. Gaarden brændte i Byens Ildebrand 1702, hvorved han led et Tab paa over 2000 Rdl., men desuagtet betegnes hans Formueforhold 1715 som temmelig gode. 1703 købte han 5 Agre i Brydal og 1704 en Gaard paa Adelgade (Nørregade), og 1699 havde han købt Hjøring Vejmølle nord for Byen. 1706 klagede han over, at Folk stjal Fisk af hans Fiskedam, og en anden Gang besværede han sig over, at der blev stjaalet Frugt i hans Have. Ca. 1700 fik han og Hustru Forleningsbrev paa Varbro med tilliggende Brokorn.

1721 solgte han sin Gaard til sin Svigersøn og Eftermand, hvorover hans Hustru var misfornøjet, saa han for at undgaa hendes ubillige og »haarde Medfart udi vores Ægteskab« maatte give hende Skøde paa Vejmøllen og 4 Fjerdinger

Jord i Hjøring samt et Hus i Rubjerg Sogn, men han lod samtidigt tinglæse et Dokument om, at dette Skøde var ulovligt og ugyldigt og kun udstedt af Frygt for ondt Forligelsesmaal med Konen.

Han var gift 1.º (vist i Nibe) med Charlotte Amalie Barabang, f. 1671, d. Hjøring 16. Decbr. 1718, begr. i St. Katrine Kirke i Egetræskiste.¹⁾ Hun havde tidligere været gift med en von Niendahl, med hvem hun havde Datteren Johanne Frederikke, der 1717 blev gift med Herredsfoged Erik Emmiksen i Kjær og Hvetbo Herreder, se derunder. 2. Gang blev Paulin gift i Hjøring 13. Marts 1721 med Johanne Pedersdatter Naschou, død Hjøring 1739, gift 1.º med Pastor Jørgen Hildebrandt i Nørhaa i Thy. Medens sidste Ægteskab var barnløst, havde Paulin i første Ægteskab 2 Døtre, af hvilke den ene døde som lille, og den anden, Kirstine Paulin, ægtede Eftermanden.

Rasmus Rasmussen Juel blev 3. April 1722 udnævnt til at efterfølge Formanden i Embederne, og i Henhold til Stiftamtets Skrivelse 27. Maj 1722 overtog han dem paa Grund af Paulins Svagelighed. Han var Søn af Pastor Rasmus Juel i Tolstrup-Stenum og Ida Jensdr. Bruun, og han havde været kongelig Lakaj og var af den Grund blevet Fyrforvalter ved Skagens og Anholt Fyr, hvilket han tjente 600 Rdl. paa aarlig. Etatsraad Jørgen Bille siger om ham, at han er en ulovkyndig Dommer om end tilsyneladende en ærlig Mand, og han dømmer snarere efter eget Skøn end efter Love og Forordninger. Han døde i

¹⁾ Hendes Broder Isak B. var Guldsmed i Nibe.

²⁾ Danske Saml. I. IV. 197.

Hjøring i Foraaret 1731. Var gift 1.º med N. N., gift 2.º Hjøring 5. Juli 1720 med Formandens Datter Kirstine Paulin, døbt Hjøring 26. Febr. 1701, begr. Mosbjerg 27. Jan. 1739, gift 2.º med Pastor Thomas Thomsen Kjærsgaard i Mosbjerg—Hørmested, f. 1703, d. 1773. I hendes Ægteskab med Rasmus Juel var der Døtrene Abigael Juel, f. 1723, og Anne Sofie Juel, f. 1726, d. s. A.

Poul Nielsen Børglum blev udnævnt til By- og Herredsfoged her 22. Juni 1731, efter at han 23. Marts 1729 var blevet beskikket til Tolder i Hjøring.

Han var født paa Hæstrupgaard 20. Maj 1680 som Søn af daværende Forvalter og Forpagter, tidligere Forpagter af Borup i Ingstrup Sogn og senere Forpagter af Aastrup, sidst Ejer af Overklit i Vennebjerg S., Niels Poulsen og Maren Knuds-datter.¹⁾ Poul Nielsen, der ca. 1720 antog Navnet Børglum, var 1707 Foged paa Tidemandsholm, 1709 Forpagter af Agdrup i Taars, 1716—20 Forpagter af Taars Præstegård og derefter Forpagter af Tidemandsholm; var medens han boede i Taars Sogn en meget benyttet Sagfører. Som By- og Herredsfoged var han en selvraadig og stridbar Mand, og der blev ofte klaget til Stiftamtmanden over hans Embedsforhold. 1753 blev han tiltalt for Overtrædelse af Konsumtionsforordningen, og der siges da, at han var en haard og streng Mand og ubarmhertig, hvor han selv havde noget at sige. 1745 fik han efter Ansøgning adjungeret Eftermanden som Medhjælper og Efterfølger, men

¹⁾ Datter af Herredsfoged i Hvetbo Herred Knud Christensen, se derunder.

Forholdet mellem dem blev snart daarligt, og da Eftermanden 1749 fik Ordre til at udføre Embedets Forretninger, fordi Poul Børglum var for gammel, vilde han ikke aflevere Embedets Bøger og Arkivalier. Han døde i Hjøring 4. Febr. 1756 og blev begravet i Sct. Katrine Kirkes Taarnrum, hvor han allerede 1747 havde købt Begravelsessted. Han yndede at fremstille sine Kaar som trykkende, men efterlod sig dog ca. 4000 Rdl.

1704 blev han gift med Anne Bertelsdatter Mørk, f. i Hunderup i Skallerup S. 1678, d. Hjøring 16. Marts 1751, begravet i Sct. Katrine Kirkes Taarn, Datter af Bertel Hansen Mørk¹⁾ og Else Pedersdatter Galskyt.²⁾ I Poul Børglums Ægteskab var der 7 Børn:

1. Maren Børglum, f. i 1705, d. 1765, Idiot.
2. Niels Poulsen Børglum, f. Agdrup 1709, d. 1746, var 1739—42 Foged paa Baggsvogn, senere Fuldmægtig hos Faderen. Gift med Anne Margrete Nygaard, der blev gift 2.º med Tolder Ole Pedersen i Hjøring.
3. Bertel Poulsen Børglum, f. Taars 1712, d. 1745, Medhjælper hos Faderen og Sagfører i Hjøring, ugift.
4. Helmik Poulsen Børglum, f. 1713, d. 1765, Idiot.
5. Margrete Ida Børglum, f. o. 1715, d. 1751, gift med Jakob Christensen, d. 1750. Købmand i Hjøring og senere Forpagter paa Rønnovsholm i Vrejlev S.

¹⁾ Var Søn af Herredsfoged i Børglum H., Hans Laursen Mørk i Gunderup. Bertel Mørk boede 1685 i Vange i Torslev S. og 1694 i Flamsholt.

²⁾ Datter af Peder Thomsen Galskyt i Kornumgaard og Kirsten Pedersdr. Kjærulf. Jfr. Børglum-Jerslev H. Tgb. 1728, Bl. 613.

6. Else Kirstine Børglum, f. Taars 1718, d. 1759, gift med Byskriver Gotfred Fibiger i Hjøring, se Tingskrivere.
7. Mourits Poulsen Børglum, f. Taars 1720, d. 1750, Købmand i Hjøring, gift 1744 med Gunnild Mortensdatter Helles af Arendal, der blev gift 2.º med Købmand Hans Dahl i Hjøring.

Christian Knudsen Worm blev udnævnt til adj. og sukced. By- og Herredsfoged her 17. Decbr. 1745. Var født paa Kraghedegaard i Ørum Sogn 7. Septbr. 1695, Søn af senere Ejer af Røgelhede i Hellevad S. Knud Worm og Anne Pedersdr.¹⁾ Tjente som ung hos Otto Krabbe til Bjerregaard i Aale S. ved Horsens og var Foged der 1724-33, derefter Foged til Børglum Kloster 1733-46. Boede 1746-49 i Vrensted og var Sagfører.

Om Forholdet mellem ham og Poul Børglum se under denne.

Worm afgik fra Embedet 1768 og døde i Hjøring 23. Marts 1776, begr. 1. April i Sct. Katrine Kirke. Gift 1726 med daværende Fruerpige paa Haraldskær ved Vejle Maren Sørensdtr. Saxild, f. 15. Febr. 1697, d. i Skallerup Præstegaard 19. Jan. 1779, begr. i Sct. Katrine Kirke, Hjøring, 25. Jan. Ægteparret havde 8 Børn:

1. Godske Worm, f. Aale 1727, d. 1770, Fuldmægtig hos Faderen, ugift.
2. Ida Sofie Worm, f. Aale 1729, d. 1730.
3. Oluf Worm, f. Aale 1729, se Eftermanden.
4. Johan Peter Worm, f. Aale 1731, begr. Hørby S. 1792. Var Foged paa forskellige Gaarde og ugift.
5. Knud Worm, f. Aale 1733, d. Vang 1772, Ejer af Gaarden Thorshaug i Vang paa Hedemarken,

¹⁾ Om Familien se nærmere Personalh. Tidsskr. 6. I. 267 ff.

Gift 1.º Christine Wessel. f. o. 1728, d. 1767, gift
2.º Berthe Sofie Arøe.

6. Søren Worm, f. Børglum 1735, d. 1776, boede paa Risøen i Norge, gift 1771 med Karen Larsdatter, der 1779 boede i Lyngør og 1801 paa Risøen.
7. Christian Worm, f. o. 1738, boede 1801 som Skoleholder i Kolbjørnsvik ved Arendal, død før 1821, ugift.
8. Appelone Worm, f. Børglum 1740, d. 1821, gift 1778 med Pastor Chr. Fred. Wiinholt i Skallerup ved Hjøring.

Oluf Worm blev udnævnt til By- og Herredsfoged her 18. Marts 1768. Var Søn af Formanden og var døbt i Aale 7. Novbr. 1729. 1749 var han Toldfuldmægtig i Skagen, og senere var han en Tid Ridefoged til Knudseje i Skæve S. 1771 blev han beskikket til ogsaa at være Dommer og Skriver ved Vrejlev Kloster Birk, og da han 1779 var blevet ramt af et apoplektisk Anfald og mistede Mælet, blev hans Efterfølger 1780 beskikket som adj. og sukced. By- og Herredsfoged. Han døde Decbr. 1781, begr. Hjøring 2. Jan. 1782. Gift 9. Juni 1769 i Hørby med Mette Margrete Meiling, døbt Ugilt 10. Marts 1737, begr. Hjøring 27. April 1784, Datter af Forpagter paa Egebjerg i Ugilt S., senere af Haven i Hørby S. Peder Nielsen Mejling. Med hende havde Worm 6 Børn, af hvilke de 5 døde som Børn. Datter:

1. Madsen (!) Worm, f. 1777, gift 1800 med Pastor Hans Severin Rafn i Albæk-Voer, med hvem hun havde 15 Børn.

Andreas Brychmann blev udnævnt til adj. og sukced. By- og Herredsfoged 8. Marts 1780 og

var tidligere Forvalter ved Asdal og Dommer ved Asdal (Gaardbo) Birk. Hans tidligere Forhold er mig ikke bekendt. I Hjøring ejede han den senere Amtmandsgaard (nu Hotel du Nord). 1794 tog han sin Afsked og flyttede til Ugilt, hvor han døde 2. April 1797 i en Alder af 76 Aar. Han var gift 1.º med Anne Katrine Aall, f. Hjøring 1728, begr. der 6. Marts 1789, Datter af Kapellan her Christian Aall. Gift 2.º Hjøring 24. Maj 1793 med Jomfru Birgitte Birch, d. Hjøring 19. Decbr. 1821.

Tingskrivere.

Peder Hjorth var Tingskriver 1541.¹⁾

Oluf Thomsen var Tingskriver 1607, 1610.²⁾ Boede i Hjøring og er sikkert identisk med Raadmand Oluf Thomsen, som antagelig tidligere (1580—1592) var Byfoged i Hjøring.³⁾

Jakob Christensen beklædte Skriverembedet 1612—1623.⁴⁾ Boede i Hjøring, hvor han vist tillige var Byskriver.

Peder Olufsen var Tingskriver 1624⁵⁾ og døde 1636—39. Han var tillige Raadmand og Tolder i Hjøring og var gift med Abel Nielsdatter, der levede 1642. 4 Børn.⁶⁾ 1632 betalte han efter yderste Formue en Bøde paa 10 Rdl., fordi han 16. Maj 1631 ikke mødte med Tingbogen ved Vennebjerg Herreds Ting, saa Søren Pedersen i Albæk i Lendum Sogn kunde ikke faa sin Sag

1) Vennebjerg H. Tgb. 19. Novbr. 1683, Bl. 44 b.

2) Sejlstrup Lens Regnsk.

3) C. Klitgaard: Hjørring Bys Hist., S. 265.

4) Aastrup Lens Regnsk.

5) Sejlstrup Lens Regnsk.

6) C. Klitgaard: Hjørring Bys Hist., S. 258.

ført. I Stedet for Skriveren var mødt en Mand, som skrev paa en løs Seddel, hvilket var ulovligt.¹⁾

Claus Jakobsen efterfulgte Peder Olufsen i Tiden 1636—39 og døde 1642. Ogsaa han boede i Hjøring. Han var ugift, og hans Arvinger var Søren Jensen Yde i Skisby og Rasmus Laursen i Hjøring.²⁾ I hans Bo var bl. a. en »Vendelbo Pig«, Landsdelens gamle Særvaaben.³⁾

Christen Nielsen blev Tingskriver 1642 og boede i Bagterp, hvor han 1644 blev udplyndret af Svenskerne og en Tid holdtes fanget af dem, hvorfor han blev forarmet.⁴⁾ Han flyttede derefter til Hjøring, og 12. Januar 1646 klagede han paa Vennebjerg Herreds Ting over, at Folk ikke betalte ham hans Skriverpenge, saa han kunde ikke holde sig med Blæk og Papir, hvorfor han fremtidigt vilde have kontant Betaling. Med Herremændene havde han dog ligesom sine Formænd af Arildstid fast Akkord om Skriverpenge. Klagen tinglæstes atter 2. Oktbr. 1648. 9. Decbr. 1650 fik han Tingsvidne af menige Herredsmænd om sit Forhold i den Tid, han havde været Tingskriver — paa 9. Aar —, og de gav ham det Skudsmaal, at han havde skikket sig mod dem som en god og ærlig Ungkarl vel egner og anstaar.⁵⁾

Han var 1653 tillige Byskriver i Hjøring og afgik fra Embederne 1661, men nævnes endnu 1662 som Borger i Hjøring.

1) Kancelliets Brb. 19. Maj og 30. Okt. 1632. Aastrup Lens Sagesald 16⁸²/88.

2) Vennebj. H. Tgb. 15. Maj 1643.

3) Hjøring Tgb. 1642, Bl. 126.

4) a St. 1646, Bl. 107.

5) Vennebjerg H. Tgb.

Han blev — efter 1650 — gift med en Datter af Raadmand Mads Christensen i Hjøring,¹⁾ hun døde før 1671.

Knud Christensen, der var Byskriver i Hjøring 1661—1664, var vist ogsaa Tingskriver i Vennebjerg Herred. Efter sin Afgang var han Prokurator i Hjøring,²⁾ og forekommer endnu 1668 som saadan.

Jørgen Johansen Tidemand blev udnævnt til Byskriver i Hjøring 23. Jan. 1665 og samtidigt til Skriver i Vennebjerg Herred, hvilke Embeder han beklædte til sin Død 1668. Han var maaske Søn af Byfoged i Hjøring Hans Tidemand, der afgik fra sit Embede 1620.

Thomas Andersen Skagbo blev udnævnt til Herredsskriver 7. Maj 1668 og samtidigt til Byskriver i Hjøring. Var 1661 Raadmand i Hjøring, hvilken Stilling han beklædte til i hvert Fald 1672, og som Raadmand underskrev han Suverænitetssakten 10. Jan. 1661.³⁾ Embederne som By- og Herredsskriver indehavde han til 20. April 1683, da han blev afskediget paa Grund af Klage over ham.⁴⁾ Se Eftermanden.

Han levede vist endnu i Hjøring 1703, men hans Enke nævnes 1704.⁵⁾

Han var Søn af Borgmester i Skagen Anders Nielsen (død Hjøring 1664) og Inger Henriksdatter, Hjøring, og han var gift I med . . . , der 1686 blev begravet i St. Katrine Kirke, hvor

1) C. Klitgaard: Hjørring Bys Hist., S. 259.

2) Jerslev H. Tgb. 10. Aug. 1665.

3) Aarsberetning fra Geheimearkivet II. 140.

4) Hjørring Tingbog 6. Novbr. 1683.

5) Specifikation over Hjørings Huse efter Branden 1702.

han allerede 1654 havde købt Gravsted og ladet anbringe Gravsten. Gift II med Maren Christensdatter, der levede 1704.¹⁾ Han skrev en smuk og tydelig Haandskrift.

Frederik Olsen, der havde været Ridefoged til Boller, blev udnævnt til Herredsskriver 23. Juni 1683 og blev samtidigt Byskriver i Hjøring, hvor han endvidere var Konsumtionsforvalter. Alle-rede 20. April 1683 blev han beskikket af Stift-
amtmand Sten Hondorff ved følgende Skrivelse: «Saasom Thommes Andersen udi Hjøring, By-
skriver sammesteds og Herredsskriver udi Venne-
bjerg Herred sig udi samme sine Bestillinger
ikke saaledes haver forholdet, som hans Ed og
Pligt tilsiger, ej heller efter min ofte gjorte Paa-
mindelse baade mundtlig og skriftlig haver rettet
og bedret sig, men endnu daglige Klagemaal ind-
kommer over hannem for Urigtighed og ulovlig
Ophold, saa at de Vedkommende derudover lider
stor Skade og er foraarsaget hannem for Lov og
Ret at tiltale og forfølge og derfor ikke kan be-
tjene Bestillingen«, beskikkes paa Kongens Vegne
Frederik Olesen i Hjøring til at være By-
og Herredsskriver, og han skulde straks søge
kongelig Konfirmation og Bestalling.²⁾

Ved Herredssammenlægningen 26. Novbr. 1687
afgik han fra Stillingen som Herredsskriver. I
Landdommernes Betænkning om Retsbetjentene³⁾
hedder det 1686, at Frederik Olesen »skal efter
Beretning vel være vederhæftig, men som han

1) Se C. Klitgaard: Hjørring Bys Hist., S. 279, hvor hans Slægt
ogsaa omtales. Se ligeledes C. Klitgaard: Skagen Bys Hist.,
S. 417 f.

2) Vennebjerg H. Tgb. 30. April 1683.

3) Danske Kancelli Skab 15, Pk. 208.

uden sin Bestilling melilerer (∴ blander) sig med saa mange andre fremmede Affaires, saa indstilles udi dybeste Underdanighed til Eders kgl. Majestæts Naade, hvilken af disse tvende Skrivere, der fremdeles skal blive ved Bestillingen og betjene Herredet og Eders kgl. Majestæts Ting«. Og det blev den daværende Skriver i Horns Herred, men Frederik Olsen blev senere paany Herredsskriver (se nedenfor).

Ebbe Jørgensen Ribe blev Skriver i Horns og Vennebjerg Herreder 26. Novbr. 1687, efter at han 14. Decbr. 1670 var blevet Skriver i Horns Herred. Han boede 1684 i Mygdal, men fra 1688 i Hjøring, hvor han døde 28. Septbr. 1705, 70 Aar 9 Mdr. gl. Han var gift med Mette Nielsdatter og havde en Datter Maren Ebbesdatter, der var gift med Snedker Claus Christensen i Hjøring.¹⁾

Landsdommerne siger om ham i deres Betænkning om Retsbetjentene 1686,²⁾ at han er »fattig, dog lever et skikkeligt Levned, skriver en god Haand og til Dato fra Anno 1670, da han kom til Bestillingen, samme hans Charge uden nogen Klage (det os er bevidst) haver forestaaet«.

Frederik Olsen (se ovenfor) blev paany Herredsskriver og nu tillige i Horns Herred 14. Aug. 1705.

I Hjørings Brand 1693 brændte hans Gaard med Indbo, og hans 3 Børn og Svigerfader omkom i Ilden. 1702 brændte hans Gaard paa Torvet, og han boede derefter i Gaarden »Bøssen« (»Børsen«) ved vestre Bom. Han drev et betydeligt

¹⁾ Hjøring Tingbog 24. Novbr. 1711.

²⁾ Danske Kancelli Skab 15, Pk. 208.

Avlsbrug og havde flere Ejendomme i Hjøring, men han laa stedse i Strid med sine Bysbørn, bl. a. Byfogeden, fordi han skød deres løsgaaende Svin, naar de kom i hans Korn. Han førte en staaende Fugl i sit Segl, men nævnes aldrig med noget Slægtsnavn. Han døde i Hjøring 3. Maj 1712, 61 Aar gl.

Var gift o. 1685 med G e d s k e J o h a n s d a t t e r W i l t m a n n, f. o. 1660, død Hjøring 23. April 1716, Datter af Raadmand i Hjøring Johan W., og han havde en efterlevende Søn Johan Wiltmann Frederiksen, der var hans Fuldmægtig og senere (endnu i 1740erne) Sagfører i Hjøring.¹⁾

W e s t J e n s e n blev 30. Maj 1712 udnævnt til By- og Herredsskriver. Var Dattersøn af en ret fremtrædende Mand Rasmus Jørgensen i Dal i Tolne og Søstersøn af Præstekonen i Raabjerg, Birgitte Rasmusdr., Hr. Enevold Lauridsens.

Havde længe tjent hos fornemme Folk og var anbefalet til Embedet af Stiftamtmand Rodsteen i Aalborg. 1707 boede han i Fladstrand og 1710 i ~~Øster~~ **Øster Elling** og drev Sagførerforretning. 1715 skrives, at han levede af sit Embede og var i »temmelig Tilstand«, skønt han havde mange smaa Børn. Han døde »hastigt og ulykkeligt« o. 11. Novbr. 1735. 1728 klagede Sagfører Frederik Hansen Baum i Hjøring til Stiftamtmand Reitzer over, at Byskriver Vest havde pryglet ham med en Tyrepisk, da han for Prokurator Andreas Blangstrup i Aalborg skulde have udleveret nogle Papirer. Handlingen var antagelig sket af Brødnid.²⁾ Var gift med A n n e C h r i s t e n s d a t t e r, Datter

1) C. Klitgaard: Hjøring Bys Hist., S. 279.

2) Børglum-Jerslev Tgb. 1728, Bl. 640.

af Chr. Laursen i Hjøring (vist tidligere Forpagter paa Boller i Taars S.) og Sofie Rasmusdatter. West Jensen havde 11 Børn, hvoraf 3 døde som smaa, de øvrige 8 var: 1. Jens West, f. 1709, d. 1785, Byskriver i Hobro. 2. Oluf West, f. 1715. 3. Mette Kirstine West, f. 1717. 4. Rasmus West, f. 1718. 5. Sofie West, f. 1719. 6. Johannes West, f. 1720. 7. Else West, f. 1721. 8. West West, f. 1722.

Gotred Fibiger blev udnævnt til By- og Herredsskriver 2. Decbr. 1735. Var født i Kbh. 1705 som Søn af Hoffrompeter Chr. Fibiger og døde i Hjøring 29. Juni 1752.

I Mandtal til Kopskat m. v. 1743 siges, at han formedelst sine ringe Indkomster og sin slette Tilstand kun formaaede at give halv Skat; han holdt en Tjenestepige, men ikke Heste. Han var gift med Else Kirstine Børglum, f. Taars 5. Juli 1718, d. Hjøring 27. Aug. 1759, se S. 24, og med hende havde han mindst 5 Børn, af hvilke 2 blev voksne:

1. Anna Fibiger, f. o. 1740, gift 1756 med Konsumtionskontrolør i Hjøring Peder Nielsen Kjær, f. o. 1714, d. 1801.
2. Gotfred Fibiger, f. 1742, d. 1795, Transportforvalter paa Snoghøj og Stamfader til Officers- og Forfatterfamilien Fibiger.

Søren Becker blev udnævnt til By- og Herredsskriver 29. Septbr. 1752. Han var født o. 1718 og døde o. 16. Juli 1754 hastig og uformodentlig, og der blev indhentet Stiftamtets Tilladelse til at give ham en kristelig Begravelse. Hans Bo var fallit, og hans Slægtninge nævnes ikke, men han var ved sin Død forlovet med Jomfru Elisa-

bet Sofie Mortensdtr. Helles fra Arendal, der 1755 ægtede Købmand Chr. Mikkelsen Aagaard i Hjøring.

Niels Jensen Rafn blev udnævnt til samme Embede 30. Septbr. 1754. Var antagelig født i Kbh. o. 1718 og døde i Hjøring 18. Marts 1772; var gift med Jytte Andreasdatter, f. o. 1726, d. Hjøring 23. Decbr. 1777. Rafn havde en poetisk Aare, og han skrev Vers i Bytingbogen 1764, 1766 og 1767. Ægteparret havde 5 Børn født i Hjøring, af disse døde de 3 som smaa, de øvrige, der efter Moderens Død blev sendt til Kbh., var Tvillingerne: 1. Charlotte Amalie Rafn, f. 1761. 2. Gertrud Rafn, f. 1761.

Simon Christian Hjorth blev udnævnt 14. Maj 1772. Var født 1748 og døde i Hjøring 19. Maj 1775, antagelig ugift. Han ejede den Gaard, der nu er Præstegaard.

Hans Jensen Læssø blev udnævnt 19. Juli 1775 og var tillige Dommer og Skriver ved Børglum Kloster Birk. Han var født o. 1736 og havde været konstitueret Sorenskriver i Nordhordlen ved Bergen, hvilken Stilling han forlod 1773 for at rejse til Kbh. Han døde i Hjøring 28. Okt. 1778 og arvedes af 3 Søstre fra Horsenseggen. Gift Skagen 1. Maj 1776 med Maren Jakobsdatter Høyer, døbt Skagen 10. Decbr. 1757, d. Dronninglund 7. Marts 1813, gift 2.º Hjøring 2. Febr. 1780 med Kirurg ved Dronninglund Gods Martin Georg Zachoun, f. Tyskland 1730, d. 1806. Hun praktiserede som Jordemoder i Dronninglund.

Peder Johan Esbach blev udnævnt 13. Jan. 1779. Var født i Ulsted 1740, Søn af Pastor Peder Esbach og Johanne Pallesdtr. Kjærulf. Blev 1772

exam. juris, 1777 Prokurator ved alle Retter i Danmark undtagen Højesteret; han havde da i 7 Aar tjent hos Prokuratorer i Kbh. Som Prokurator tog han Bopæl i Hjøring, hvor hans Faders Slægt stammede fra. 1811 tog han Afsked som By- og Herredsskriver paa Grund af Svagelighed, og han døde i Hjøring 19. Marts 1816. Gift Greve 30. Juli 1779 med Birgitte Magdalene Eskildsen, f. o. 1732, d. Hjøring 14. Juli 1816.

Børglum Herred.

Tingstedet var antagelig først ved Tinghøjene i Rønnebjerg i Vrejlev Sogn, men 1682 laa det ved en Høj paa Høgsted Hede mellem Høgstedgaard og Rønnebjerg,¹⁾ hvor det var, til det ved Forordningen af 13. Marts 1688 som fælles Tingsted for Børglum og Jerslev Herreder blev flyttet til det vestligste af Aarup Hede i samme Sogn, 1714 til Store Nygaard i Serreslev Sogn, og derfra i H. t. kgl. Reskript af 5. Oktbr. 1753 til Sæby og ved Reskr. af 21. Septbr. 1825 til Hjøring.

Børglum Herreds Tingdag var fra Middelalderen til 1688 Tirsdag, derefter Torsdag.

Herredsfogeder.

Lars Jepsen nævnes 1470.²⁾

Jens Nielsen nævnes 1480.³⁾

Lars Pedersen i Børglum 1494 og 1497.⁴⁾

Søren Nielsen nævnes 1516, 1530 og 1532.⁵⁾

¹⁾ Tingbogen 14. Marts 1682.

²⁾ Erslevs Repert. 2, II, Nr. 2848.

³⁾ P. Dyrskjøt i Ny kgl. Saml. 4°, 746.

⁴⁾ a. St. og Æ. d. A. III, 16.

⁵⁾ Æ. d. A. III. 16, Ny kgl. Saml. 4°, 746, Børglum-Jerslev H. Justitspr. 18. Okt. 1714.

Anders Madsen i Gunderup i Vrejlev S. 1532 og 1537.¹⁾

16. April 1537 fik han Brev af Kongen paa, at han og rette Arvinger maatte beholde Gaarden Østergaard (eller Bundgaard) for samme Afgifter som før Fejden — for Troskab og Tjeneste, han havde vist Kongens Høvedsmand under »det Opløb, som her udi Landet nu sidst var«; dog maatte han ikke afhænde noget af Gaardens Jord.²⁾ Med »Opløbet« sigtes jo til »Klemensfejden« 1534.

1535 valgtes han til Deltager i Christian III.s Hylding i Viborg.³⁾ Anders Madsen døde antagelig o. 1540. Han var gift med Johanne Olufsdatter, der ægtede den senere Herredsfoged Ove Andersen Mørk.

Anders Madsen havde følgende Børn:⁴⁾

1. Oluf Andersen, som 1569 boede i Østergaard i Gunderup, hvor hans Efterkommere boede i over 200 Aar. Han var død før 1610.
2. Mads Andersen boede 1569 i Li i Vrejlev S.
3. Jens Andersen boede 1569 i Havrholm i Vrejlev S.
4. . . . Anders dtr. var 1569 gift med Jens Nielsen i Hæstrup.

• Nærmere Oplysninger om Slægten findes i min Afhandling om Gunderup i »Vends. Aarbøger« 1937.

---

1) Ny kgl. Saml. 4°, 746.

2) Kronens Skøder I. 3. Originalbrevet blev 13. Oktbr. 1769 afleveret til Chr. VII af en af Anders Madsens Efterkommere, der beholdt en Kopi, som jeg har afgivet til Landsarkivet i Viborg. Jfr. Danske Mag. 3. R. VI.

3) Hyldinger 18,14.

4) Børglum H. Tgb. Maj-Juni 1633.

Anders Jensen var »Tinghører til Børglum Herreds Ting« 1542, da han udstedte Tingsvidne om Albæk Præstegaards Aalegaard.¹⁾

Niels Henriksen i Lundegaard i Rakkeby S. var Herredsfoged 1546,²⁾ han boede ogsaa i Lundegaard 1541, da han var paa Samfrændeskifte efter Lars Mørk i Saltumgaard,³⁾ og nævnes ligeledes i Lundegaard 1556.⁴⁾

Ove Andersen Mørk var Herredsfoged ca. 1556 til 1582,⁵⁾ da han døde. Han boede i Sejlstrup Lens Gaard Vestergaard i Gunderup i Vrejlev S., og han var antagelig Søn af Anders Mørk i Vestrupgaard i Saltum S. (1545), i hvert Fald hørte han til den store Selvejrbonde- og Herredsfogedslægt Mørk fra Saltumgaard. Om hans Virksomhed som Herredsfoged vides ikke meget, men 1576 blev han paa Tinget forespurgt om, hvorfor han havde kastet Fru Mette Mortensdatter Vognsen til Hjermelevgaards Gods i Aalborg Fjord, paa hvilket Spørgsmaal han ikke svarede.⁶⁾ I Præsteindberetning 1568 anføres han som Ejer af 1 Bol og 1 Hus i Vraa Sogn, antagelig i Borup, hvor vist hans Broder Jens boede 1580, men 1576 i Gunderup.⁷⁾ Ove Mørk var gift med Johanne Olufsdatter, Enke efter ovenfor nævnte Herredsfoged Anders Madsen, og hun døde antagelig 1569, da han fik Proces med Anders Madsens Børn om Ejendomsretten til Østergaard eller Bundgaard.⁸⁾

1) Jyske Saml. 2. II. 218.

2) Ny kgl. Saml. 4°, 746.

3) Hvetbo H. Tgb. 4. Oktbr. 1662.

4) Børglum-Jerslev Justitspr. 18. Oktbr. 1714.

5) Æ. d. A. V. 99.

6) Børglum H. Tgb. (Dato mangler).

7) Norske Herredagsdomme 1. IV. 42 og 53.

8) Børglum H. Tgb. Maj, Juni og Novbr. 1633.

20. Maj 1557 fik han og Hustru samt et af deres ægtefødte Børn Livsbrev paa Vestergaard mod sædvanlig Afgift.¹⁾ Ægteparret synes kun at have haft et Barn, Sønnen A n d e r s, se nedenfor.

Niels Mouridsen i Smidstrup var Herredsfoged 1582—1585²⁾ og var i 1590erne Delefoged til Sejlstrup Len for Fru Ingeborg Skeel. Han er utvivlsomt den »Dommer« Niels Mouridsen, der havde boet paa »Sødring« i Jylland, og som døde »udi Jentofft i Vendsyssel« 21. Juli 1621, idet »Jentofft« vel er Fejllæsning for Smidstrup, Jelstrup eller Seilstrup. Han havde en Søn Mourids Jensen,³⁾ der angives født paa Sødring Mikkelsdag 1585, død 3. Septbr. 1634, og som 18. Novbr. 1612 blev Foged i Nordfjord og 1613 gift paa Gelvebakken i Nordfjord i Norge med Margrete Jensdatter, hvis Fader Jens Christensen var Læsemester i Norge⁴⁾. Efter dette skulde Niels Mouridsen være flyttet fra Smidstrup til Sødring og senere tilbage til Vendsyssel.

A n d e r s O v e s e n M ø r k blev Herredsfoged 1586 og boede ligesom sin Fader, ovennævnte Herredsfoged Ove Andersen Mørk i Vestergaard i Gunderup i Vrejlev S. Han var Herredsfoged til 1601 inkl.,⁵⁾ men blev da i Følge Peder Dyrskjøts afsat; 1607 var han paany Herredsfoged, se nedenfor.

J e n s L a u r i d s e n i Smidstrup var Herredsfoged 1602.⁶⁾

1) Kancelliets Brb.

2) Æ. d. A. V. 99 og Sejlstrup Lens Regnskab 1617.

3) Jensen = Nielsen i hin Tid.

4) Norsk Slægtetog hos Rektor Olav Risti, trykt i Bergens hist. Foren. Skrifter 1935.

5) Sejlstrup Lens Regnskab 1617.

6) a. St.

Mads Sørensen i Rakkeby var Herredsfoged 1603—1607.¹⁾

Anders Ovesen Mørk (se ovenfor) blev paany Herredsfoged 1607, men afgik antagelig i Aarene 1627—29, da de kejserlige Tropper holdt Jylland besat. Han nævnes i Sejlstrup Lens Regnskab 1615—16 blandt Selvejere, idet han vel fra sin Moder havde faaet Part i Østergaard i Gunderup. 1613 betalte han 230 Rdl. i Bøde, fordi han mod Recessen havde brugt Hundejagt og købt Øksne paa Landet; Bøden var paa 400 Rdl. samt en Hest til 30 Rdl., og de resterende 200 Rdl. betalte han det følgende Aar.²⁾ 30 Rdl. var en høj Pris for en Hest paa hin Tid, saa Bøden har svaret til ca. 15 Heste, og han maa altsaa have været en velstaaende Mand, da han kunde klare den saa hurtigt. Hans Segl viser et Skjold med et Øje over en Økse og Overskrift Anders Ousen.³⁾ Han vides ikke at have været gift.

Hans Lauridsen Mørk blev antagelig Herredsfoged, da Fjenden var udmarcheret ved Pinse 1629, og han boede ligeledes i Vestergaard i Gunderup. Han var Søn af Lars »Ovesen« Hansen Mørk af Saltumgaard († o. 1627), der boede i Vester Møllerup i Jerslev Sogn, og Karen Pedersdtr. Munk, og han var født ca. 1600.⁴⁾ Han afgik fra Embedet 1665 og døde i Sommeren 1676.⁵⁾ Anledningen til hans Afgang som Herredsfoged var maaske økonomiske Vanskeligheder; iøvrigt fremgaar det paa forskellige Maader, at han hørte til

¹⁾ a. St.

²⁾ Sejlstrup Lens Regnskab 1613/14 og 1614/15.

³⁾ a. St. 1624.

⁴⁾ Jerslev H. Tgb. 18. Aug. 1664.

⁵⁾ Børglum H. Tgb. 23. Jan. 1677.

Bondearistokratiet; 1661 fik han et meget godt Skudsmaal af Herredsmændene angaaende sit Embedsforhold. Han var gift I) med Johanne Olufsdatter (1641) og II med Anne Christensdatter, f. 1608, begr. Vrejlev 14. Juni 1693, og hun blev boende i Vestergaard (der i 1660erne var kommet under Vrejlevkloster), men under tiltagende Armod. Ægteparret havde følgende Børn:

1. Lars Hansen Mørk, var 1651—73 Fæster af den store Gaard Nejst i Hørmested Sogn under Høgholt Gods. Paa Grund af Armod gik han fra Fæstet, blev 1673 Forpagter paa Aastrup, boede 1674—76 i Hjøring og derefter paa Agdrup i Taars Sogn. Havde 1677 Proces med Moderen angaaende Faderens Bo.¹⁾ Gift med Dorte Mortensdatter Bloch, Enke efter Villads Olufsen i Nejst og Datter af Ridefoged til Bratskov Morten Bloch.
2. Bertel Hansen Mørk, var hjemme 1660, boede i Rønnebjerg 1674 og 74 og 78 paa Hundstrup i Skallerup S., som han ejede, boede 1685 i Vange i Torslev og 1694 i Flamsholt i Torslev. Var gift med Else Pedersdatter Galskyt af Kornumgaard. Hans Datter Anne var gift med Herredsfoged Poul Nielsen Børglum i Vennebjerg H.
3. Oluf Hansen Mørk, var hjemme 1661, men 1677 paa Boller; gift med Lisbet Villadsen af Nejst i Hørmested.
4. Peder Hansen Mørk, var 1672 paa Skifte i Hobro sammen med sine Brødre Jens og Christen, var 1677 og 1684 hjemme i Gunderup.
5. Christen Hansen Mørk, var 1673 paa Aastrup og 1677 i Mosbjerg Sogn.

1) Børglum H. Tgb. 23. og 30. Jan. 1677.

6. Christen Hansen Mørk den yngre, var 1677 hjemme i Gunderup.
7. Jens Hansen Mørk, f. 1652, død 1712, var efter Moderen Fæster af $\frac{1}{2}$ Vestergaard. Var gift med Anne Hansdatter, f. o. 1671, død 1745,¹⁾ med hvem hun havde 1 Søn og 4 Døtre, hvis Efterkommere vist endnu findes paa denne Egn.

Mikkel Andersen Randers blev 8. Juli 1665 udnævnt til Herredsfoged, men skal i Følge Peder Dyrskjøt være blevet afsat 1666; dette er dog ikke rigtigt, da han endnu sad i Embedet 1667 og 1669. Derimod havde han en Proces med Præsten Rasmus Juel i Tolstrup og Stenum,²⁾ og formodentlig er det denne Sag, der har medført, at han en Tid ikke var habil som Dommer. Iøvrigt vides intet om hans personlige Forhold udover, at han 1666 boede i Lindholt i Taars Sogn.³⁾

Søren Klemmensen blev Herredsfoged 1670, kgl. konf. 12. Juli 1670. Var 1667 Føropagter paa Haven i Hørby Sogn, hvor han tillige var Ridefoged, boede 1669 paa Rugtved i Understed Sogn og 1672—1685 i Amdal i Sct. Olaj Sogn (ved Ilbro), død 1685. Fæstede før 1681 en Gaard i Hæstrup af Hk. $6\frac{3}{8}$ Td. med 6 Aars Frihed, hvilken Kronen havde overtaget for Skatterestance.⁴⁾

Da han 1674 var paa Udlægsforretning i Snotgenes i Rakkeby Sogn, blev han overfaldet og ilde medhandlet af et Ægtepar, som angreb ham med en Høtyv og en Økse, da han vilde gøre Udlæg, men han frafaldt dog Dom over dem.⁵⁾

1) Skifte i Vrejlev Kloster Skiftepr. 25. Decbr. 1745.

2) Jerslev H. Tgb. 15. Marts 1666.

3) Vennebjerg H. Tgb. 22. Jan. 1672.

4) Bøglum H. Tgb. 20. Septbr. 1681.

5) a. St. 13. Oktbr. 1674.

Han var gift med Maren Nielsdatter, der overlevede ham, og af deres Børn kendes en Søn Mandrup Sørensen.¹⁾

Hans Mortensen blev udnævnt til Herredsfoged 1. Decbr. 1685 og blev 26. Novbr. 1687 tillige Herredsfoged i Jerslev Herred, hvilken Bestilling han tiltraadte 16. Febr. 1688. Om hans Fortid vides intet, da hans Ansøgning til Fogedembedet i Børglum Herred ikke er bevaret i »Danske Kancelli«. Dette Embede søgtes samtidigt af Bertel Hansen Mørk i Vange i Torslev Sogn, der anbefaledes af Amtmand Otto Skeel, men Mortensen fik det altsaa. Han synes ikke at have været af Bondestand, da han tituleres »velfornemme«²⁾. 1688 boede han i Aarup i Vrejlev Sogn,³⁾ men samme Aar og senere boede han i Jerslev,⁴⁾ saa Aarup er maaske en Fejlskrift foranlediget af, at Tingstedet for Børglum-Jerslev Herreder da var paa Aarup Hede.

I Landsdømmernes Erklæringer af 15. Juni 1686 om Retsvæsenets Omordning⁵⁾ udtales, at han er den dygtigste af de 2 Herredsfogeder i disse 2 Herreder, medens den anden var »en af de udygtigste her i Landet« (se Jerslev Herred), og uanset, at Hans Mortensen var en ung Mand, der kun havde været ved Bestillingen siden 1. Decbr. 1685 »er det dog venteligt, at han Bestillingen til Eders Majestæts Tjeneste med tilbørlig Flittighed og Vindskibelighed skal forestaa«.

1) a. St. 29. Juni 1686.

2) Børglum Kl. Birks Tingbog 1691, Bl. 47 b.

3) Sæby Tingbog 28. Septbr. 1692.

4) Børglum-Jerslev H. Tgb. 1688, Bl. 54.

5) Danske Kancelli, Skab 15. Pk. 208.

Han døde i Jerslev, begr. 15. Marts 1695, 37 Aar gammel.¹⁾ Var gift med Marie . . . . ., med hvem han i hvert Fald havde 2 Døtre:

1. Else Hansdatter, begr. Jerslev 1690.
2. Kirstine Hansdatter, døbt Jerslev 7. Febr. 1692.

Om de følgende Herredsfogeder henvises til »Herredsfogeder og Tingskrivere i Jerslev Herred«.

Tingskrivere.

Niels Skriver i Jerslev nævnes som Skriver i baade Jerslev og Børglum Herred 1556.²⁾

Christen Skriver nævnes 1573.³⁾

Oluf Skriver nævnes 1576⁴⁾ og er utvivlsomt den Oluf Jørgensen Skriver i Rønnebjerg (Vrejlev S.), der 1. Maj 1582 blev Medlem af »Guds Legems Lav« i Aalborg samtidigt med Fogeden paa Vrejlev Kloster,⁵⁾ men var maaske da afgaaet som Skriver.

Peder Skriver nævnes 1581.⁶⁾

Jens Skriver nævnes 1586, boede i Tjerrød, o: Rønnovsholm.⁷⁾

Jens Mikkelsen i Vraagaard i Torslev S. var Skriver 1604⁸⁾ og afgik antagelig 1611, da han 24. Septbr. fik Skudsmaal af Herredsfogeden, de 24

¹⁾ Skifte er ikke fundet.

²⁾ Børglum-Jerslev H. Tgb. 18. Oktbr. 1714.

³⁾ P. Dyrskjøet.

⁴⁾ Børglum H. Tgb. 1576.

⁵⁾ Gildets Medlemsbog.

⁶⁾ P. Dyrskjøet.

⁷⁾ a. St.

⁸⁾ Top. Saml. Perg. 2. Juni 1604.

Herredsmænd og 8 Tinghørere samt menige Herredsmænd om sit gode Forhold i den Tid, han havde været Tingskriver.¹⁾ Han var tillige Tingskriver i Jerslev Herred, hvilket Embede han endnu beklædte 1635 og vist til ca. 1643.

Gregers Jensen blev Skriver efter Jens Mikkelsen og nævnes som saadan 1612, 1614 og 1620.²⁾ I Sejlstrup Lens Regnskab ^{1617/18} anføres, at Gregers Jensen i Mosbjerg, »som var Skriver til Børglum Herreds Ting«, betalte en Okse i Bøde (Sagefald) for »sin Forseelse i Tingbogen«; han har maaske en Tid været suspenderet og er blevet genansat, thi som Skriver i Børglum Herred kunde han vel næppe bo i Mosbjerg Sogn. Mosbjerg kan dog ogsaa være Fejlskrift for et andet Stednavn.

Svend Jensen blev Tingskriver 1621 og beklædte vist Stillingen til ca. 1650.

Han boede 1621 i Tollestrup i Vrejlev S., men 1630 og 1656 i Gunderup i samme Sogn og var tillige Sognedegn, skønt det var mod Forordningen af 7. Maj 1621, som dog ogsaa mange andre Steder blev tilsidesat, fordi der ikke var mange skrivekyndige Folk at vælge imellem. Han var død før 1661.

Var gift med Anne Ovesdatter og havde mindst 2 Sønner: Christen og Oluf Svendsen, der 1677 og 1687 boede i Gunderup.

Jens Mikkelsen i Vraagaard i Torslev Sogn, vel Sønnesøn af den tidligere Skriver af samme Navn, var Skriver 1650 og var tillige — vist fra 1644 —

1) Børglum H. Tgb.

2) Sejlstrup og Aastrup Lensregnskaber.

Skriver i Jerslev Herred. Var endnu i Embederne 1663, men afgik antagelig samme Aar.

Niels Andersen blev maaske Skriver 1663 og fik 15. Septbr. 1670 kgl. Konfirmation paa sin Bestalling. Han boede i Hjøring, hvor han drev Virksomhed som Prokurator. Afgik som Skriver 1677.

Peder Jensen Bjæverskov blev udnævnt til Skriver 22. Septbr. 1677 og blev 1687 tillige Skriver i Jerslev Herred.

Om ham og de senere Skrivere i de forenede Herreder henvises til Jerslev Herred.

Jerslev Herred.

Jerslev Herreds Tingsted laa tidligst kendt ved Tinghøjene nordøst for Øster Brønderslev Kirke, og herfra flyttedes det 1688 til Aarup Hede i Vrejlev Sogn som fælles Tingsted for Børglum og Jerslev Herreder. Da Herredsfoged Anders Lauridsens Gaard Store Nygaard i Serreslev S. brændte 1714, blev Tinghuset flyttet til denne Gaard, for at Herredsfogeden midlertidig kunde bo deri,¹⁾ og her var Tingstedet saa, indtil det i H. t. Reskript af 5. Oktbr. 1753 blev flyttet til Sæby og der-

1) 1728 blev der paa Herredsfoged Helts Foranledning taget Syn over Tinghuset, der var 22 Alen langt og 10 Alen bredt og vendte i Syd og Nord; det var da saa forfaldent, at det delvis skulde fornyes. 8 Vogne skulde hente Tømmer i Aalborg og 60 Vogne skulde hente 3000 Mursten i Aalborg, altsaa 50 Stk. pr. Læs. Huset var tækket med Straa, og der var kun Loft over en Del af Lokalerne, som bestod af Tingstuen og et Kammer. Reparationen vilde koste 218 Rdl. (Tgb. 12. Aug. 1728).

efter i H. t. Reskript af 21. Septbr. 1825 til Hjøring, idet de gamle Børglum og Jerslev Herreder deltes i to nye Herreder: Børglum og Dronninglund, af hvilke førstnævnte fik Tingsted i Hjøring og sidstnævnte i Sæby.

Jerslev H. Tingdag var Torsdag, hvilken Dag bibeholdtes ved Herredsomordningen 1688.

Herredsfogeder.

Anders Eg eller Anders Bonde i Kornumgaard i V. Brønderslev Sogn nævnes som Herredsfoged 1446, 1459 og 1470.¹⁾ Sidstnævnte Aar var han sammen med flere Selvejere Udsteder af Sognevidne af Hjordal Kirkegaard angaaende Anders Griis til Slettes Korn,²⁾ og han er antagelig den Anders Laursen i Øster Kornum (=: Kornumgaard), der endnu nævnes der 1494.³⁾ Peder Dyrskjøt siger,⁴⁾ at han var af Adelsstand, men hermed menes næppe andet, end at han var Odelsbonde, hvad Tilnavnet Bonde ogsaa tyder paa. Han var antagelig Fader til:

1. Lars Jegh, der 1520 boede i Hallund,⁵⁾ og som maaske er identisk med Lars Egh i Musted i Jerslev S.⁶⁾

2. Hans Andersen eller Hans Bonde, der 1494 boede i Ø. Gerndrup i Ø. Brønderslev S., men 1506 besad Kornumgaard, og som maa an-

1) Ældste d. Arkivregister III, S. 14, 16, 88, Ny kgl. Samling 4° 746.

2) Nyt hist. Tidsskr. V, 241.

3) Mourids Gyldenstj.: Papirer i Rigsark. og Jerslev H. Tgb. 7. Juni 1660.

4) Ny kgl. Saml. 4°, 746.

5) Pergamentsvidisse angaaende Hundslund Klosters Gods (Mu-seet i Hjøring).

6) Erslev og Møllerup: Fred. I.s d. Registr., S. 485.

tages at være Fader til Peder Hansen (Herredsfoged Nr. 3) og Anders Hansen, Ejere af Kornumgaard o. 1525,¹⁾ samt til Jens Andersen Kjærulfs Hustru i Kornumgaard ca. 1520.²⁾

Klemen Hansen Slage i Røgelhede i Hellevad Sogn var Herredsfoged 1480³⁾ og 1494.⁴⁾ 1465 toges Tingsvidne af Jerslev Herred, at han undte Poul Nielsen i Horsens (Kjær H.) 1 Gaard i Hvorup og 1 i V. Hassing for Medgift med hans Søster.⁵⁾ 1465 toges Sognevidne af Hallund Kirkegaard, at den Lovhævd, som Klemen Hansen havde gjort paa Røgelhede og benævnt Sted fra Sted, at han eller hans Forældre aldrig havde det (∴: Jordegods) udi deres Haand og Hævd.⁶⁾ 1483 gav Klemen Slage i Røgelhede en Bøgeskov paa 12½ Svins Olden til Hellevad Kirke.⁷⁾ Det er den senere saakaldte Kirkeskov i Hellevad S. 1489 udstedte han Stadfæstelsesbrev paa det Gods, som hans Forældre havde afhændet til Hundslund Kloster, i Særdeleshed paa 1 Gaard i Hellevad.⁸⁾

Peder Dyrskjøt henregner ogsaa ham til Adelen og fortæller, at han solgte sit Gods til Landsdommer Mogens Munk (ca. 1470—1558), hvorved hans Medarvinger blev nødt til senere at sælge

1) Aastrup Lens Regnskab ca. 1500 (∴: ca. 1525). Rigsarkivet, jfr. Danske Kancelli »Diverse« C. Nr. 50 e. Ny kgl. Saml., Fol. Nr. 558.

2) Se Herredsfoged Nr. 6.

3) Ny kgl. Samling 4°, 746.

4) Jerslev H. Tgb. 18. Maj 1648 og 7. Juni 1660.

5) Æ. d. A. III, 56.

6) a. St. 21.

7) Danske Atlas V, 291.

8) Æ. d. A. III, 4.

deres Gods til Landsdommerens Sønesøn Admiral Peder Munk (1534—1623) til Sæbygaard, Hammelse, Vrejlevkloster m. m.,¹⁾ men Røghede stod dog 1525 og 1568 som Selvejergods, og først 1576 fik Peder Munk Kronens Rettighed (Herligheden) i Gaarden. Dette Selvejrbondegods' Historie er iøvrigt for indviklet til her at udredes.

Peder Hansen var Dommer til Jerslev Herreds Ting 1520, da han udstedte Tingsvidne om Hundslund Klosters Besiddelse i Herredet.²⁾ Er antagelig Peder Hansen (Eg) i Kornumgaard (Søn af Herredsfogden), der nævnes 1532 blandt Rebsmænd til Lendum Mark³⁾ og ligeledes 1543 i et Tingsvidne af Jerslev Herred.⁴⁾

Mads Simonsen var Foged 1524.⁵⁾ Han er vist den Matias Grøndt, der nævnes i Aastrup Lens Jordebog ca. 1525, hvor ingen Mads Simonsen nævnes som Selvejer eller Kronetjener, men efter Kronetjenerne er indført Matias Grøndt med en Afgift af 2 Grot Leding og 1 Skatteko, »naar hun kommer«, og da der kun ydedes Leding af Selvejergods, maa det vel være en Selvejer, der har været fritaget for andre Afgifter, fordi han var Herredsfoged.

Jens Ibsen i Hollensted i Hallund S. var maaske Herredsfoged 1532, da han nævnes først blandt Domsmændene (Jens Ibsen i Hollensted, Lars Egh i Musted og deres Medbrødre Domsmænd), som tiltaltes af Biskop Styge Krumpens Køgemester

1) Jyske Saml. III, 252.

2) Pergamentsvidisse fra 1579 i Museet i Hjøring.

3) Erslev og Møllerup: Fred. I. s. d. Register, S. 442.

4) Ny kgl. Saml., Fol. Nr. 558.

5) Æ. d. A. III, 16.

Christoffer Rosenkrantz, fordi de havde frifundet en Henrik Hansen for Tyverisigtelse. Christoffer Rosenkrantz havde ogsaa Tiltale mod nogle af Almuen, som løste og skar Henrik Hansens Baand og hjalp ham i Behold og endvidere jagede Christoffer Rosenkrantz og hans Medfølgere fra Tinget.¹⁾ Antagelig har han maattet kvittere Stillingen ved Klemens-Fejde Katastrofen.

Anders Jensen Kjærulf i Kornumgaard, Søn af Jens Andersen Kjærulf i Kornumgaard og ? . . . Handatter Eg eller Bonde,²⁾ var Herredsfoged o. 1540.³⁾ Han boede som ung i Børglum Bispestols Gaard Kølskegaard i Hallund Sogn, med ved Aarhundredets Midte i Kornumgaard. Fik 1543 kgl. Tilladelse til at beholde sin Halvdel af V. Hebelstrup i Hallund Sogn for samme Afgift som før Fejden.⁴⁾ Synes død eller afgaaet som Herredsfoged før 1554.

Var antagelig gift med en Datter af Peder Jensen i Burholt i Ø. Brønderslev S. og Anne Nielsdatter Mørk af Kølskegaard og havde formentlig efternævnte Børn:⁵⁾

1. Jens Andersen Kjærulf, se senere Herredsfoged.

2. . . . Andersdatter Kjærulf, gift med Anders Thomsen (Vognsen til Stensbæk?) i Kongensgaard i V. Brønderslev.

3. . . . Andersdatter Kjærulf, gift med Peder Hansen Mørk af Saltumgaard, der boede i Musted i Jerslev S.

1) Erslev og Møllerup: Fred. I.s d. Registr., 485.

2) Se Herredsfoged Nr. 1.

3) Ny kgl. Saml., Fol. Nr. 558.

4) Jerslev H. Tgb. 28. April 1670.

5) Jfr. C. Klitgaard: Kjærulfske Studier, S. 35.

4. Anne Andersdatter Kjærulf, f. 15., d. 1625 i Kærsgaard i Hellevad S.,¹⁾ gift med Anders Skrivers i Hals Fogedgaard, død 1589, begr. i Hals Kirke.

Peder Jensen i Kølskegaard i Hallund S. var Herredsfoged 1554, da han sammen med Albret Skeel til Hammelse, Vogn Pedersen (Vognsen) til Hæstrupgaard, Jens Thomsen (Dan) til Hjermelevgaard og Christoffer Blik, Foged paa Aastrup, Væbnere, udfærdigede Tingsvidne af Jerslev Herred.²⁾ Var antagelig Søn af Jens Pedersen i Burholt i Ø. Brønderslev S. og Anne Jensdatter af Kraghedegaard i Ørum S.

En Søn Jens Pedersen boede 1594 og 1596 i Kølskegaard, men senere i Burholt og blev 1615 begravet i Ø. Brønderslev Kirke, hvor der findes Gravtræ over ham. Var gift med Anne Hansdatter Mørk, Datter af Herredsfoged Hans Mørk i Saltumgaard i Hvetbo Herred.³⁾

Lars Mørk i Stagsted i Skæve S. var Herredsfoged 1571 og afgik vist som saadan ca. 1577,⁴⁾ men levede endnu 1606, da han var Voldgiftsmand i en Strid mellem Medlemmer af Familien Mørk i Saltumgaard.⁵⁾ Var død før 29. Septbr. 1621.⁶⁾ Var antagelig Fader til Christen Mørk, der 1635 boede i Stagsted.⁷⁾

---

1) Jerslev H. Tgb. 1680, Bl. 120 b.

2) Ny kgl. Saml., Fol. Nr. 558.

3) Kancelli Brb. 8. Novbr. 1594, Viborg Landst. Dombog 1625, Bl. 315.

4) Forskellige Tingsvidner.

5) Viborg Landst. Dombog 1621, Bl. 345.

6) a. St.

7) Aastrup Lens Regnsk.

Jens Andersen Kjærulf i Kornumgaard blev antagelig Herredsfoged 1577. Han var Søn af Herredsfoged Nr. 6 og boede allerede 1568 i Kornumgaard,¹⁾ hvor han synes død først i Aaret 1606 efter dog allerede før 1602, men efter 1597 at være afgaaet som Herredsfoged. 1580 købte han af Kronen en Søsterlod i Kornumgaard, som Peder Mørk i Musted havde solgt til Admiral Peder Munk, men som denne atter havde maattet sælge til Kronen.²⁾ 1581 befriede Kongen Jens Kjærulf for Følgerne af en af ham afsagt urigtig Dom.³⁾ Han anføres 1606 i Skattemandtallet, men omtales 6. Juni 1607 som død.⁴⁾ Skifte efter ham og Hustru foretoges 18. Novbr. 1606.⁵⁾

Gav 1596 sammen med sin Hustru Alterstager til V. Brønderslev Kirke, hvilke endnu findes; de bærer Kjærulfernes og Griisernes Vaabener (en springende Hanulv og en springende Vildbasse). Var gift med den adelige Anne Nielsdatter Griis af Slette, formentlig Datter af Niels Griis til Slette og Bodil Svendsdatter Orning.

Jens Kjærulf og Anne Griis skal have haft 9 Børn,⁶⁾ af hvilke følgende kendes:

1. Anders Jensen Kjærulf, død før 1594 og antagelig ihjelslaet o. 1593 i Nørre Sundby af Klemen Ranesen i Vraa.⁷⁾ Besad Kornumgaard

1) Præstens Indberetning. Om ham og hans Børn se nærmere C. Klitgaard: Kjærulfske Studier, S. 37 f.

2) Kancelliets Brevb. 1576, 1580, 1589, 1597. Navneregister.

3) a. St. 13. Novbr. 1681.

4) Kancelliets Brb.

5) Herredagsdombog 21. Novbr. 1635.

6) Dyrskjøt i Universitetsbibl. Additamenta 117, jfr. Kjærulfske Studier.

7) Em Kirkes Regnskabsbog 1594 og Kancelliets Brevb. 25. Juni 1593.

og vist en Gaard i Borup i Kollerup S. Var gift med den adelige Benedikte Porsdatter Børialsen af Kastrup.

2. Morten Jensen Kjærulf, død o. 1607 uden Livsarvinger. Besad Kornumgaard.

3. Bagge Jensen Kjærulf, død o. 1634, besad Kornumgaard, men begik 1632 Drab paa en Pige og flygtede bort. Gift 2 Gange.

4. Vogn Jensen Kjærulf, boede 1613 paa en Brydegaard under Kornumgaard, 1616 i Aagaard i Sejlstrup Sogn¹⁾ og 1642 i V. Brønderslev.²⁾ Gift.

5. Peder Jensen Kjærulf, se senere Herredsfoged.

6. Dorte Jensdatter Kjærulf, brændt i Aalborg som Heks 1620, gift med ? I Søren Olufsen Vrangdrup, Købmand i Aalborg, død 1588 og ? II Tolder Hans Jensen i Aalborg, død 1601.

Jens Mikkelsen i Sterup Nørgaard i Jerslev S. var Herredsfoged 1602³⁾ og omtales som saadan 1619, 1622 og 1627.⁴⁾ Afgik formentlig, da de kejserlige Tropper besatte Jylland 1627 og kom ikke paany i Embedet. Boede allerede 1595 i Nørgaard.⁵⁾

Peder Jensen Kjærulf, Søn af Herredsfoged Nr. 9, var Herredsfoged 1629—1654. Boede 1632 i Kornumgaard, af hvilken han ejede en Arvepart,⁶⁾ men han havde antagelig forhen været Forpagter paa Nibstrup (1610—11.⁷⁾ Blev 1628 sam-

1) Sejlstrup Lens Sagefald.

2) Jerslev H. Tgb. 31. Marts 1642.

3) Ny kgl. Saml. 4° 746.

4) Aastrup Lens Regnskab, Viborg Landst. Dombog A 1622, Bl. 422 b.

5) Ny kgl. Saml., Fol. Nr. 558.

6) Jerslev H. Tgb. 5. April 1632.

7) V. Brønderslev Kirkes Regnskabsbog.

men med flere af Herredets bedste Mænd fængslet af Fjenden og pint i Sæby, mistænkt for at ville gøre Opstand.¹⁾ Købte 1632 af Lensmanden paa Aastrup den Halvpart af Broderen Bagges Bo, som var forbrudt til Kongen paa Grund af Drab paa en Pige.²⁾ Flyttede i Sommeren 1635 til Nørsgaard i Sterup i Jerslev Sogn, hvilken havde været udlagt til Fogedgaard for hans Formand, men ca. 1629—35 havde været bortfæstet til en Lars Jensen. Gjorde i Juli 1636³⁾ sit bortkomne Signet ugyldigt fra Mikkelsdag 1635: deltog 6. Juli 1648 sammen med 2 af Herredets Sandemænd i Frederik III.s Hylding i København.⁴⁾ 1653 bortkom der atter et Signet for ham, hvorfor han 3. Novbr. gjorde det magtesløst.⁵⁾ Peder Kjærulf og senere hans Enke havde Jerslev Broer i Fæste af Kronen.⁶⁾ Han døde i Slutningen af 1655, endeligt Skifte 4. Septbr. 1656,⁷⁾ og hans Sønner fik hver 160 Sldr., Døtrene det halve, i Fædrearv, saa han var ret velstillet, men efter hans Død kom jo den ulykkelige Svenskekrig 1657—60, og hans Hustru blev forarmet. Han var gift med Maren Pedersdatter Mørk, Datter af Peder Jensen Mørk i Røgelhede i Hellevad S. og Gertrud Sørens datter Kjærulf af Holtetlinien. Maren Pedersdatter beholdt Nørsgaard i Fæste af den efterfølgende Herredsfoged Chr. Lauridsen, der havde den som Embedsgaard; hun udstedte 1663 Obligation paa 6 Daler til Christen Jensen Mørk i

1) Jyske Saml. III, 38.

2) Lensregnskabet.

3) Jerslev H. Tgb.

4) a. St. 15. Juni 1648.

5) a. St. 3. Novbr. 1653.

6) a. St. 16. og 30. Novbr. 1654 og 8. Novbr. 1655.

7) a. St. 17. Septbr. 1663.

Bjørnum i Vadum S.,¹⁾ og hun levede endnu 1670, da den daværende Fæster af en Del af Nørgaard tilbød hendes Børn, om de vilde tage hende til sig, hvortil Sønnen Christen svarede, at naar nævnte Fæster (Jens Pedersen, gift med Maren Nielsdatter, vist Datter af Niels Baggesen Kjærulf) vilde gøre Maren Pedersdatters Bo lige saa godt, som det var, da han kom deri, vilde han tage hende til sig.²⁾ Maren Pedersdatter synes derefter at være bleven Fledføring hos Jens Pedersen, hvis Hustru vist var hendes Datterdatter, og Maren havde da ikke haft Avl eller Brugelighed til Nørgaard i 3 Aar.³⁾ Samtidig med, at hun ophørte med Gaardens Drift synes forskellige Kreditorer at være trængt ind paa hende, saaledes blev hun 1666 stævnet for 20 Sletdaler af Borgmester i Aalborg Daniel Calows Enke, Elsebe Laursdatter, efter Obligation 1657, og af Pastor Christen Gertsens Bo i Hellevad blev hun stævnet til Indløsning af en Sølvkande, som hun havde pantsat for 20 Rdl.⁴⁾

Peder Jensen Kjærulf synes at have haft følgende Børn:

1. Peder Pedersen Kjærulf, se senere Herredsfoged.
2. Jens Pedersen Kjærulf, f. o. 1615, død 1658 i Christianssand, tjente 1640 hos Palle Rosenkrantz, Lensmand paa Agdesiden,⁵⁾ blev ved samme Tid Foged i Mandal og Robyggelaget og 1644 tillige Stiftsskriver, 1655 Tolder i Flekkerø. Gift med Kirsten Andersdatter Undal.⁶⁾

¹⁾ Jerslev H. Tgb. 29. Marts 1666.

²⁾ a. St. 1. Septbr. 1670.

³⁾ a. St. 27. Jan. 1670.

⁴⁾ a. St. 10. Maj og 13. Septbr. 1666.

⁵⁾ a. St. 25. Juni 1640.

⁶⁾ Jfr. C. Klitgaard: Kjærulfske Studier, S. 49.

3. Christen Pedersen Kjærulf boede 1656 og 1670 i Øster Mellerup i Jerslev S.

4. Anne Pedersdtr. Kjærulf blev 1642 lokket af sin Faders Tjenestekarl Mikkel Pedersen fra Sterup¹⁾ og var 1656 gift med Christen Christensen i Sterup.²⁾

5. Johanne Pedersdtr. Kjærulf var 1656 gift med sit Søskendebarn (!) Niels Baggesen Kjærulf i Damsgaard i Ø. Brønderslev S.³⁾

6. . . . Pedersdtr. Kjærulf var 1656 gift med Peder Christensen i Rønnebjerg i Vrejlev Sogn, der 1670 levede i Mynderup i samme Sogn.

7. Johanne Pedersdtr. Kjærulf, f. 16... d. 1711, gift o. 1655 med Claus Jørgensen, Sognepræst til Tved i Topdal og 1672 med Severin Olufsen So de, Sognepræst til Topdal i Norge.

8. Niels Pedersen Kjærulf, der 1655 ofte fungerede som Dommer afvekslende med Peder Pedersen Kjærulf. Han boede paa den Tid i Svennum i Jerslev S. og var Delefoged til Aastrup Len, nævnes 1678 i Sterup.⁴⁾ Nærmere ubekendt. Den i Kjærulfske Studier S. 54 omtalte Byskriver i Sæby Niels Pedersen Kjærulf var ikke Herredsfoged Peder Jensen Kjærulfs Søn, men Søn af Peder Nielsen Kjærulf i Ø. Hebelstrup i Hallund Sogn.

Peder Pedersen Kjærulf, Formandens Søn, angives født i Sterup,⁵⁾ hvilket dog næppe kan passe, da Forældrene først flyttede dertil 1635. Var 1653 Fæster i Svennum i Jerslev Sogn og

1) Jerslev H. Tgb. 4. Maj 1643.

2) a. St. 18. Aug. og 1. Septbr. 1670.

3) a. St. 17. Septbr. 1663.

4) a. St. 6. Decbr. 1683.

5) a. St. 16. Febr. 1654.

vikarierede ofte for Faderen i Fogedembedet. 1654 søgte Faderen Afsked fra Embedet paa Grund af Alder og ansøgte da om, at Sønnen maatte faa det og nyde en Del af Nørgaard. I Henhold her- til afskedigedes Faderen, og Peder Pedersen Kjær- ulf blev af Lensmandcn Malte Sehested paa Kon- gens Vegne 16. Febr. 1654 beskikket efter at have aflagt Embedsedcn. Ridefogeden til Aastrup Mor- ten Jensen tilholdt Almuen at være Peder Kjærulf hørig og lydlig efter Recessen, og han tiltraadte saa Embedet, som han kun beklædte indtil 5. April 1655, da han blev syg og kort efter døde, hvorpaa hans Fader og flere fungerede i Embedet Resten af Aaret.¹⁾ 8. Juni 1654 tilspurgte han paa Tinget Herredsmændene, om de aarlig i Herreds- fogedløn vilde give 1 Skp. Rug af hver Gaard og 1 Skp. Byg af hver Halvgaard og Bol, Aalborg Maal, da vilde han dermed lade sig nøje. 24 af de bedste Herredsmænd tiltraadte Forslaget for deres Vedkommende.²⁾ Han var ugift.

Christen Lauridsen i Fogedgaard i Vadum Sogn blev 7. Novbr. 1655 udnævnt til Herreds- foged i Peder Pedersen Kjærulfs Sted og skulde for sin Bestilling nyde Nørgaard i Sterup, som han dog bortfæstede til tidligere Herredsfoged Pe- der Jensen Kjærulfs Enke Maren Pedersdatter, idet han blev boende i Fogedgaard i Vadum, som han 14. Novbr. 1650 havde fæstet for 44 Rdl. aarlig af Herredsfoged i Kjær Herred Morten Laursen Kjærulf.³⁾ Han var Søn af Laurids Niel- sen i Harreslev og Anne Svendsdatter og havde

---

1) Tgb.

2) Tgb.

3) Jerslev H. Tgb. 12. Januar, 16. Febr. og 29. Novbr. 1660.

en Broder Niels Laursen, der fik Hjemmet og af hvem Christen Lauridsen 10. Juli 1671 begærede Skifte efter Forældrene. (Vennebj. H. Tgb.) Det er maaske ham, der 1643 var Ridefoged til Aastrup Len. Under Krigen 1657—60 blev han ligesom de andre Herredsfogeder af den svenske Konge fritaget for Krigsbyrder af sin Embedsgaard.¹⁾ 12. April 1660 fik han Skøde paa et Hus i Brønderslev, som havde tilhørt hans Hustrus afdøde Moder, og i dette Hus synes han at have boet til Tider 1660, ligesom hans Hustru nævnes her 12. April s. A.,²⁾ medens han da opholdt sig i Fogedgaard, hvor han ogsaa boede 22. Jan. 1663 og 11. Febr. 1664.³⁾ 1666 boede han imidlertid i den store Gaard Abildgaard i Jerslev S., da en Mand fra Egholm kom til ham og efter at have nydt Gæstevenskab — og vel ogsaa Øl — skældte ham ud for en »gammel Skælm«, der skulde faa »en Djævels Færd«.⁴⁾ Gaarden havde han i Fæste af Fru Ide Lindenov til Vraa, Enke efter Sten Beck til Vandaa, og her boede han endnu 1674, da Peder Thomsen Galskyt til Kornumgaard sagde om ham, at han havde for Vane at løbe i Landet om Raad, inden han afsagde Dom.⁵⁾ 22. Novbr. 1669 fik han nyt Bestallingsbrev, kgl. konfirm. 16. Aug. 1670. 11. Maj 1671 tog han Skudsmaal af menige Herredsmænd om sit Embedsforhold, der i alle Maader var godt.⁶⁾ 1677 boede han i Vrensted Sogn, antagelig i Holmen, hvor der nævnes en

1) a. St. 29. Marts 1660.

2) a. St. 17. Febr., 12. April 1660.

3) Tgb.

4) a. St. 4. Okt. 1666.

5) a. St. 7. Maj 1674.

6) Tgb.

Christen Lauridsen 1683 og 1684. Han afgik som Herredsfoged 1679.

Var gift (o. 1654) med Mette Andersdatter Kjærulf, der endnu levede 1666; hun var Datter af Ridefoged til Aastrup Len Anders Andersen Kjærulf i V. Brønderslev, død o. 1640 (Søn af Anders Skriver i Hals Fogedgaard) og Else Laursdatter, og hun havde været gift I (1630) med Niels Ludvigsen i V. Halne i Vadum S., død før 1640, og II med Jens Simonsen i V. Halne, død i V. Brønderslev ca. 1653, Tingskriver i Kjær Herred. Christen Lauridsen synes ikke at have haft Børn.

Jakob Sørensen Hegelund fik 21. Maj 1679 kgl. Bestalling som Herredsfoged. Han var først i 1660erne Ridefoged til Boller i Taars Sogn¹⁾ og var næppe Vendelbo. 1671 var han Foged over Slotsskriver i København Jakob Ejlersens spredte Gods i Vendsyssel og tiltaltes 15. Juni for uordentlig Regnskab.²⁾ Allerede 1664 boede han i Stade i Serreslev Sogn og var 30. Septbr. 1664 i den ordinære Herredsfogeds Sted paa Tinget; kaldes almindeligvis Jakob Sørensen, men underskrev sig 20. Decbr. 1666 og flere Gange med Navnet Hege lund. 24. Jan. 1684 tiltalte Mogens Skeel til Odden m. v. ham for resterende Landgilde 100 Rdl. af Stade, hvorefter han 19. Febr. 1685 blev fradømt sit Fæste. I Slutningen af 1684 stævnedes han en Del Beboere i Herredet for resterende Forseglingkorn, 1 Skp. Byg af hver Gaard, i Henhold til Amtsskriverens Ordre af 14. Oktbr. 1684. Beboerne klagede til Amtmand Otto Skeel,

1) Børglum H. Tgb. 22. Jan. 1667.

2) Jerslev H. Tgb.

der svarede, at i Følge Loven nød Herredsfogeden for sin Bestilling en Gaard paa ca. 10 Tdr. Hk. fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og Skat, og de skulde ingen Løn have af Herredsbønderne mere, end hvad de fra Arildstid havde nydt, højst 1 Skp. Korn af hver Helgaard, og derefter skulde Jakob Sørensen rette sig og ikke tribulere Almuen.¹⁾ Men i Jerslev Herred havde Fogederne netop haft 1 Skp. Korn af hver Gaard. Jakob Sørensen flyttede 1685 til V. Brønderslev,²⁾ hvor han ejede en Gaard, og her blev han begravet 2. Febr. 1700, 69 Aar gl., efter sidste Gang at have fungeret som Dommer 9. Febr. 1688. Var antagelig ugift.

Da Landsdommerne i H. t. Missive af 15. Juni 1686 som Kommissarier afgav Betænkning angaaende Herreders og Birkers Sammenlægning og Embedernes Betjening,³⁾ udtalte de om Jakob Sørensen, at han

«er derimod en af de udygtigste her i Landet, thi foruden hans Uforstand og Malice, haver han ikke det ringeste til Levned's Middel, hvorudover han uden nogen Consideration (∴ Hensyn) til til Retten gør, hvad hannem selv lyster, saasom den forurettede dog ingen Oprejsning for deres Skadeslidelse hos hannem kan vinde».

11. November 1680 blev Jakob Hegelund tiltalt af Magister Claus Jakobsen fra København,⁴⁾ der fik beskikket Sættedommer og Sætteskriver i Sagen. Mag. Claus beskyldte Jakob Hegelund for, at da Magisteren 14. Oktober var paa Tinget for at føre Vidner, stod Herredsfogeden op og splittede Tinget

1) Tgb. 8. Jan. 1685.

2) a. St. 24. Septbr. 1685.

3) Danske Kancelli, Skab 15, Pakke 208.

4) Var Søn af Slotsskriver Jakob Ejlersen i København, hvis Arvinger havde meget Gods i Vendsyssel, som Magister Claus en Tid administrerede, og da boede han i Lem i Hellevad.

ad, og Skriveren Eskild Mogensen lukkede Tingbogen i. Derefter sagde Herredsfogeden til Magisteren, at han havde handlet som en Skælm, en Hundsvot og en Landløber m. m. Sagens Udfald ses ikke.

Hans Mortensen blev udnævnt til Herredsfoged i Børglum-Jerslev Herreder 26. Novbr. 1687. Se Side 41.

Anders Lauridsen blev udnævnt til Herredsfoged i Børglum og Jerslev Herreder 30. Marts 1695, kgl. Konf. 11. Novbr. 1699 efter Kongeskiftet. Han var født i København¹⁾ o. 1658 og var tillige Birkefoged til Vrejlev Kloster, hvor han boede 1698.²⁾ Samme Aar flyttede han til Gunderup i Vrejlev Sogn, men 1699 til Nørre Vraa, boede atter 1703 i Gunderup, 1707 i Nørre Vraa og derefter 1710 og til sin Død i Store Nygaard i Serreslev Sogn, som han vistnok byggede fra først af i Stedet for et Hus af Hk. 0-2-3-0, som han købte af Jens Hansen Berg til Boller. Gaarden med alt Indbo og Embedsarkivet brændte Natten mellem 31. Oktbr. og 1. Novbr. 1714, og Tinghuset blev da flyttet til sidstnævnte Sted, for at Herredsfogeden foreløbig kunne bo deri.³⁾ Han døde i Nygaard og blev 11. Aug. 1723 begravet i Serreslev, 65 Aar 8 Mdr. gammel. Skifte efter ham er ikke fundet i Amtsarkivet. Han var gift med Karen Laursdatter, der endnu 1728 boede i

¹⁾ Ny kgl. Saml. 4° Nr. 746.

²⁾ Sæby Tgb. 1698, Bl. 169 b.

³⁾ Børglum-Jerslev H. Justitspr. 14. Marts 1715. Anders Lauridsen lod 1722 Tinghuset reparere, men Arvingerne tiltaltes 1730 af Etatsraad Bille til Ellinggaard m. m., fordi Herredsfogeden antagelig havde opkrævet flere Penge til Reparationen, end han havde anvendt (Justitspr. 27. Juli, 3. og 10. Aug. 1730).

Nygaard, og da solgte et Hus i Underaare, som Kapellan Enok Dalin beboede, til Kapellan Peder Paludan i Harreslev, der var hendes Lavværge (Justitspr. 1728, Bl. 555). Nygaard solgte hun til Herredsskr. Bøhm. Af deres Børn kendes følgende:

1. Hølvig Dortea Andersdatter, døbt Vrejlev 13. April 1698, gift 172* med Hans Sørensen Faber, f. 1669, d. 1752, Præst i Harreslev, Rakkeby, Sejlstrup.

2. Anne Katrine Andersdatter, døbt Vrejlev 21. Juli 1700.

3. Anne Margrete Andersdatter, hjemmedøbt Vrejlev 23. Febr. 1703.

Jens Lauridsen Helt blev udnævnt til Herredsfoged i Børglum og Jerslev Herreder 10. Septbr. 1723 og blev tillige 26. Maj 1727 Birkefoged til Vrejlev Kloster Birk. Han havde tidligere været Skibsskriver og dernæst Byskriver i Hobro, hvilket Embede han kvitterede, da det kun indbragte 8 Rdl. aarlig.¹⁾

Den meget kritiske Etatsraad Jørgen Bille til Ellinggaard m. m. skriver om Helt, at han er ganske ulovkyndig og saa dumdrstig. at han dømmer, som han finder for godt,²⁾ men Bille var ogsaa en selvraadig Mand, gammel Søofficer, der ikke var tilfreds med at lide Nederlag ved Domstolene, hvad han oftere gjorde. Helt havde i hvert Fald den gode Egenskab, at han holdt Sagførerne til Sagen, naar de, som Skikken var paa hans Tid, indblandede en Mængde uvedkommende Momenter i den og fremkom med trivielle Spidsfindigheder og lignende; i saa Fald

¹⁾ Chr. Bruun: Fred. Rostgaard, S. 314.

²⁾ Danske Saml. I, IV, 197.

idømte han Bøder for utilbørlig Procedure. En Gang, da han var paa Udlægsforretning hos en Kone i Underaare i Serreslev Sogn, vilde Konen ikke udlevere sine Effekter til ham, men vilde slaa ham med en Kost, hvorfor han gennempryglede hende med sin Kaarde og gav sine Medfølgere Ordre til at binde hende.¹⁾ Han boede 1724 i Nørre Vraa, men 1725 og senere i Smersted i Serreslev Sogn, og han døde 5.—12. Juni 1732 efter forudgaaende Svagelighed.²⁾ Der findes ikke Skifte efter ham i Amtsarkivet. Han var gift med Johanne Marie Abildgaard, f. o. 1701, død i Aggersborg, begr. der 14. Marts 1777. Hun blev 1736 gift II med Pastor Hans Christian Bloch i Aggersborg, der døde i sin første eller anden Brudenat, og derefter ægtede hun III hans Eftermand Henrik Jespersen Bloch, der døde 26. April 1771. I Ægteskabet med hende havde Helt og hendes to senere Mænd ingen Børn, og hun arvedes af sine Hel- og Halvsøskendes Børn³⁾, nemlig:

Hendes afdøde Helbroder Johannes Abildgaards Børn: Inger Abildgaard, gift med Ole Justesen Rosenbom i Kbh., og Dorte Abildgaard, gift med en Underofficer i Tyskland.

Hendes afdøde Halvbroder Christian Wibroes Børn: Gert Christian Wibroe i Løvel Bro og Jens Christian Wibroe, Klejnsmed i Viborg.

Hendes afdøde Halvbroder, Farver i Aalborg, Christen Jensen Wibroes Børn: Jens Wibroe, Guldsmedsvend i Kbh., og Johanne Wibroe i Aalborg.

¹⁾ Justitspr. 27. Juli 1724.

²⁾ Justitspr. 12. Juni 1732. Er ikke indført blandt »Begravede« i Serreslev Kbg.

³⁾ Gejstligt Skifte.

Hendes afdøde Halvsøster Marie Wibroes Børn med Niels Ulstrup: Jens Nielsen og Mette Nielsdatter, hvilken sidste opholdt sig hos Mosteren i Aggersborg.

Corfitz Jørgensen Tranekjær blev udnævnt til Herredsfoged her 12. Juli 1732. Han var antagelig fra Langeland og var født o. 1683. 1701 var han i Tjeneste hos forhenværende Tolder og Borgmester i Skagen Feder Hansen Høyer og drev i de følgende Aar tillige Sagførervirksomhed i Skagen.¹⁾ 6. Juli 1715 blev han efter Ansøgning Strandinspektør i Vendsyssel efter Peder Bertelsens Afgang paa Grund af Alder og Svagelighed. Han forlangte ingen Løn, men kun de Bøder, der kunde falde fra dem, som overtraadte Strandingsforordningen af 21. Marts 1705, men naar Bertelsen døde, ønskede han at faa de 100 Sletdaler aarlig, der var tillagt denne i Pension. Rentekammeret ansaa Strandinspektørerne for unyttige, efter at Strandriderne var afskaffet 1690, men Kongen bevilgede dog Tranekjærs Ansøgning i Betragtning af, at han ingen Løn forlangte. 23. Oktober 1715 blev han udnævnt til Strandvisitør i Aalborg.²⁾ Hans Forhold 1715—20 kender jeg ikke, men i sin Ansøgning om Herredsfogedembedet her oplyser han, at han i 24 Aar har tjent som Foged og Forvalter ved adskillige Herregaarde, og at han derved har erhvervet Indsigt i at betjene et Herredsfogedembede. Ansøgningen er dateret Hjøring.

I 1720 var han Ridefoged til Nørre Elkjær, 1726 boede han i Over Holbæk i Albæk Sogn og blev

1) Skagens Justitspr.

2) Rentekamm. Relationspr. og Udnævnelser.

da udlagt som Barnefader af en Pige i Dommerborg i Hune Sogn, som havde tjent i Stride i V. Hjermeslev S. Han nægtede ved Ed, og Pigen dømtes til at staa i Halsjernet ved Herredstinget 1 Time.¹⁾

1733 boede han i Kalum, 1735 i Damsgaard i Ø. Brønderslev Sogn, og 1745 fik han paa Grund af Alder og Svagelighed den senere Byfoged i Hjøring Chr. Worm adjungeret som Medhjælper og Efterfølger, men da Worm kort efter blev adjungeret Byfogeden i Hjøring, blev Gunde Meldahl 22. Juli 1746 ansat som Tranekjærs Medhjælper og Efterfølger. I sine sidste Aar boede han i Nygaard i Serreslev, hvor han døde 11. Novbr. 1747, 64 Aar gammel.

Hans Segl med Skjold og Hjelm bærer som Mærke en Trane. Han synes ikke at have været gift, og hans Bo (88 Rdl.) arvedes af hans Søskende: Peder Jørgensen Tranekjær i Herrested paa Fyn, Conrad paa Ruballegaard ved Vejle, Anne Marie (død), gift med Fiskemester Christian Friis ved Frederiksborg, og Katrine Marie, gift med Nikolaj Feddersen i Kraghede paa Langeland.²⁾

Gunde Meldahl blev udnævnt til Medhjælper og Efterfølger hos Formanden 22. Juli 1746 og overtog Embedet ved dennes Død 1747. 5. Oktbr. 1753 blev han tillige Byfoged i Sæby, hvortil Herredernes Tingsted flyttedes ved Reskript af samme Dato, Meldahl, der vist hidtil havde boet i Nygaard i Serreslev, flyttede saa til Sæby. 14. December 1753 blev han tillige Birke-dommer til Sæbygaards og Voergaards Birker.

¹⁾ Kjær-Hvetbo H. Justitspr. 20. Decbr. 1726.

²⁾ Aalborg. m. fl. A. Skiftebr. Nr. 157.

Han var døbt i Viborg 25. Maj 1721 og døde i Sæby 30. Januar 1782; Forældrene var Normannden, Brændevinsbrænder Tolluf Gundersen Meldahl og Hilleborg Jensdatter Riis. En ældre Broder Jens var Præst i Øster Tørslev.

18. Febr. 1757 ægtede Gunde Meldahl i Volstrup Barbara Kragelund, døbt Sæby 19. Aug. 1729, død Sæby 5. Jan. 1762, Datter af Købmand Peder Nielsen Kragelund og Birgitte Sørensdatter og Enke efter Forpagter Christian Klein paa Stenshede († 1755). Med Barbara Kraglund blev Meldahl Ejer af Halvdelen af Hirsholmene.

Han var en meget energisk Embedsmand og efterlod sig en stor Bogsamling. 1777 beskyldte en Pige, der var kommet fra hans Hus i Utide, ham for, at han havde besvangret en Kvinde i Arresten og derefter havde stjaalet hende ud af den for ikke at blive beskyldt for Barnefader. Hun sagde endvidere, at hun ikke havde kendt saa taabelige og vanartede Børn som Meldahls Døtre, af hvilke den ældste kun havde én brugelig Særk.

Børn: 1. Birgitte Marie, døbt Sæby 21. Maj 1758, levende 1777; 2. Peder Otto, døbt Sæby 26. April 1759, begravet i Kirken 22. April 1765; 3. Dorte Marie, døbt Sæby 2. Jan. 1761, gift med Peder Rold til Nr. Ravnstrup; Tolluf Christian, døbt Sæby 27. Decbr. 1761, begr. i Kirken 18. Juni 1768.

De følgende Herredsfogeder i Jerslev (og Børglum) Herred indtil dets Ophævelse 1825 var alle Byfogeder i Sæby og havde ikke nøjere Tilknnytning til Herredet. De var:

Hans Hjorth, udnævnt 17. April 1782, blev Byfoged i Hobro 14. Jan. 1785 og tog Afsked her 1807. Før han kom til Sæby, var han fra 1775 Byfoged og Byskriver i Mariager. 1812 solgte han sin Gaard i Sæby, og han skal være død i Kbhvn. 1816. Var exam. juris og Kammerraad og var gift med Christiane Øllegaard Friedlieb, f. o. 1752, begr. Sæby 31. Oktbr. 1783.

Christen Brandt Damsgaard blev udnævnt 14. Jan. 1785 og døde i Sæby 2. Juli 1793.

Rasmus Bondesen Brorsen blev udnævnt 4. Oktbr. 1793 og var tillige 1797—1802 Dommer ved Sæbygaards og Voergaards Birker. Blev 11. Maj 1804 Byskriver i Aalborg, hvor han døde 4. Aug. 1846.

Christian Carl Boeck, udnævnt 2. Nov. 1804 og 1825 forflyttet til Elbo m. fl. Herreder (Fredericia).

Tingskrivere.

Niels Skriver i Jerslev var Tingskriver baade i Jerslev og Børglum Herreder 1556.¹⁾

Pæder Sørensen i Jerslev nævnes som Skriver 1595 og 1597.²⁾

Jens Mikkelsen i Vraagaard i Torslev S. var Skriver i Jerslev og Børglum Herreder 1604,³⁾ men synes 1611 at være fratraadt Skriveriet i Børglum Herred og fik 24. Septbr. 1611 Skudsmaal af Herredsfogeden, de 24 Mænd (3: bedste Herredsmænd), 8 Tinghørere og menige Herredsmænd om sit gode Forhold i den Tid, han havde været

¹⁾ Børglum-Jerslev H. Justitspr. 18. Okt. 1714.

²⁾ Ny kgl. Saml. Fol. Nr. 558.

³⁾ Top. Saml. Perg. 2. Juni 1604.

Herredsskriver der.¹⁾ Han vedblev vist at være Skriver i Jerslev Herred til 1643.

Oluf Pedersen Mørk i Røgelhede i Hellevad S. var Skriver 1643 og døde 1644. Han var Søn af Peder Jensen Mørk i Røgelhede og Gertrud Sørensdatter Kjærulf og var altsaa Svoger til Herredsfoged her Peder Jensen Kjærulf. Oluf Pedersen nævnes i Røgelhede 1627, og 1628 blev han sammen med flere af Herredets bedste Mænd af de Kejserslige arresteret og pint i Fængsel i Sæby, fordi de var mistænkt for at ville foraarsage Rejsning mod Fjenden.²⁾

Vår gift I med Christence Christensdatter, Datter af Christen Terkelsen Skriver i Brødland i Hammer Sogn og Apelone Olufsdtr. Gift II med velbyrdige Anne Henningsdatter Walsdorf, død 1671 efter 2. Gang at have ægtet Lars Nielsen Kjærulf i Røgelhede.

I første Ægteskab havde han Børnene: 1. Christian, 2. Axel, 3. Sten, 4. Peder, 5. Sofie, 6. Maren, gift med Anders Laursen i Korslund.

Jens Mikkelsen i Vraagaard i Torslev S. var Skriver i Jerslev og Børglum Herreder 1650, 1654, 1660 og vist til 1662 inkl. Han er næppe identisk med den tidligere Skriver af samme Navn, der allerede var Skriver 1604, men snarere en Sønneson af ham, og han er vel blevet Skriver 1644.

Jens Olufsen i Østeraa i Serreslev Sogn var Skriver i Jerslev Herred fra 1663³⁾ og til 1669. Fik

¹⁾ Børglum H. Tgb.

²⁾ Se jyske Saml. 1. IX 38.

³⁾ Tgb. 6. Jan. 1663.

13. Jan. 1670 Tingsvidne af 24 Dannemænd angaaende sit gode Forhold i de 7 Aar han var Tingskriver. Var Søn af Oluf Laursen i Stade i Serreslev S. (Præstesøn fra Ø. Brønderslev) og Anne Andersdatter Kjærulf af V. Brønderslev. Han levede endnu 1689.

Var gift med Mette Hansdatter, der tidligere havde været gift med Anders (Christensen?), efter hvem der holdtes Skifte i Østeraa 20. April 1647, og med hvem hun havde 3 Børn.¹⁾ Hun døde i Marts 1668.²⁾ Af Registreringen efter hende ses, at der i Boet var et udskaaet Egeskab med 2 Laase, 2 sorte Egetræskister med Laase, 1 jernbundet Skrin, 1 lille rødt Urteskrin, 2 Paneler i Storstuen, 1 Bøgebord, 1 Lindetræsbord, 2 drejede Stole og 1 Jernkakkellovn, altsaa et forholdsviis fornemt Indbo. Gaardens Besætning var 7 Heste, 1 Føl, 5 Køer, 5 Ungkreaturer, 6 Faar med Lam og 4 Svin.

Jens Olufsen havde formentlig kun 1 Søn: Oluf Jensen, der 1689 boede i Østeraa.

Es kild Mogens en blev udnævnt til Skriver 11. Aug. 1669 og blev s. Dag Skriver i Kjær Herred; søgte Afsked i Foraaret 1686 og fungerede sidste Gang 8. Juli. Peder Dyrskjøt siger, at han blev afskediget 1670, hvad dog ikke helt passer, men 15. Maj nævnte Aar blev han suspenderet af Stiftamtmanden, fordi han havde ført Tingbøgerne i Kjær Herred skødesløst og havde forsømt at møde i Retten,³⁾ og han blev derefter afskediget som Skriver i Kjær Herred, hvis Tingsted maaske ogsaa laa ham fjernt. Fra 1676 boede han i Agdrup i

1) Tgb. 4. Juni 1668.

2) a. St. 28. Maj 1668.

3) Tilførsel i Kjær H. Tgb. II, 1670.

V. Brønderslev S. og døde her, begr. 30. Septbr. 1687. Han førte i sit Segl et Vaaben med Hjelm og Skjold, paa Hjelmen to Vesselhorn og i Skjoldet vistnok et Blad m. v.¹⁾

Blev 1676 gift med Johanne Jensdatter, Datter af Jens Nielsen i Agdrup, der endnu levede 1686, og som overlod Gaardens halve Fæste til Eskild Mogensen. Gaarden tilhørte Præsten Laurids Jensen Bjørn i Jerslev, der solgte den til Stamhuset Birkelse. Eskild Mogensen synes ikke at have haft Børn.

Peder Jensen Bjæverskov blev Skriver i Jerslev (og Kjær) Herreder²⁾ 27. April 1686 efter siden 22. Septbr. 1677 at have været Skriver i Børglum Herred. Ved Jurisdiktionsomlægningen 26. Novbr. 1687 vedblev han som Skriver i Jerslev og Børglum Herreder. Landsdommerne³⁾ siger 1686 om ham, at han er god og dygtig nok til at blive i Skriverembedet.

Han var utvivlsomt Sjællænder og var født o. 1640 og døde i Saksager i Vrejlev Sogn 1708, begr. 22. Febr.. 67 Aar 2 Mdr. Han kom vist til Vendsyssel som Fuldmægtig for Konrektor i Roskilde, Magister Arnold Rhumann, der ejede en Del Gods i Jerslev, Hellum, Vraa og flere Sogne, og han boede 1674 i Sterup i Jerslev S.⁴⁾, men 1679 boede han i Bundgaard i Vraa S., ca. 14 Tdr. Hk.,⁵⁾ og 1684 og senere boede han i Saksager i Vrejlev S. Han var gift med Anne Bør-

1) Chr. Petresch Christensen: Nørresundbys Historie I, 135.

2) Er Fejlskrift for Børglum (se Landsdommernes Betænkning 1686).

3) Se Herredsfoged Jakob Sørensen.

4) Tgb. 15. Jan. 1674.

5) a. St. 23. Jan. 1679.

gesdatter, Datter af Børge Olesen i Smellerup i Davbjerg Sogn og Maren Bollesdatter Luxdorph.¹⁾ Med hende havde han 9 Børn, som han ved Døden efterlod i »armelig Tilstand.« Af Børnene kendes følgende:

1. Børge Pedersen Bjæverskov, der 1708 uden Held søgte om at blive Faderens Efterfølger i Embedet. Han var 1708 og 1710 Ridefoged paa Aastrup og boede 1715 og 1719 i Bakken i Serreslev, hvor han drev Sagførervirksomhed, boede 1722 i Aarup i Vrejlev S. 29. Juli 1710 gav han Pastor Matias Høyer i Idom Afkald for den Arv, der tilkom hans Hustru, som Høyer havde været Formynder for.²⁾ Var gift med Anne Katrine Dam, Datter af Pastor Johan Dam i Ulfborg og Anne Marie Mavors.

2. Hans Pedersen Bjæverskov var 1708 konstitueret Herredsskriver her.

3. Jytte Pedersdtr. Bjæverskov, f. o. 1682, d. Hjøring 1760, gift med Bager i Hjøring Poul Eriksen.

Niels Poulsen Kjærulf blev 10. Marts 1708 udnævnt til Skriver i Børglum og Jerslev Herreder. 1697 blev han Tolder i Hjøring, og tillige var han Ridefoged til Sejlstrup Amt. Han var født ca. 1677 i Sønderholm som Søn af Pastor Poul Sørensen Kjærulf og Benedikte Nielsdatter Stenberg og døde i Hjøring 13. Januar 1724.³⁾ 1712 søgte han om at blive Byskriver i Hjøring i Stedet for Herredsskriver. I hans Segl ses en

¹⁾ Faster til Oversekretær Bolle Luxdorph. Univers. Bibl. Ad-ditom. 117, Fol., S. 30,

²⁾ Ekstrakt af Ulfborg Herreds gejstlige Justits- og Skiftepr. ved Erh. Qvistgaard.

³⁾ C. Klitgaard: Kjærulfske Studier, S. 132.

springende Ulv. Hans første Hustrus Navn kendes ikke, men han blev gift II i Hjøring St. Olai 9. Jan. 1712 med Hippolyte Jakobsdatter Holm, Datter af Jakob Mouridsen i Kajholm i Rubjerg S. (Præstesøn fra Rubjerg) og Apelone Christensdr. (Sand?). Efter Kjærulfs Død flyttede hun til Kjettrupgaard i Ingstrup S, hvor hun boede 1728—1740. Af hans 5 Børn døde 3 som smaa, de øvrige var:

1. Johanne Kjærulf, døbt Hjøring 12. Juli 1702, nærmere ubekendt.
2. Christian Henrik Kjærulf, f. 1712, d. 1771, Præst i Sindal, om ham henvises til Kjærulfske Studier S. 133 ff.

Hans Buchholtz blev 18. Febr. 1724 udnævnt til Herredsskriver i Børglum og Jerslev Herreder og 13. Marts s. A. til Tolder i Hjøring. 1728 blev han suspenderet som Tolder og 9. Marts 1729 afskediget for Kasseangel. Før han kom hertil havde han været Volontør i Krigskancelliet. Hans Død er ikke fundet, men han fungerede endnu som Herredsskriver 28. April 1729 og var død før Udgangen af Maj 1729.

Han var antagelig Søn af Præsten Lorentz Caspersen Buchholtz i Almind.

Gift Hjøring 4. Juli 1726 med Ida Katrine Kjærulf, f. o. 1707, begr. Hjøring 5. Marts 1790, Datter af Henrik Kjærulf til Linderumgaard og Ide Henriksdatter Bugge. Antagelig uden Børn.

Just Henrik Bøhm blev 6. Juni 1729 beskikket til Skriver i Børglum og Jerslev Herreder. Var født o. 1686 og døde 1748, begr. Serreslev 11. Juli, 62 Aar.

1715 var han Fuldmægtig paa Sejlstrup, hvorfra han s. A. kom til Kølskegaard, 1725 boede han i

Horshave i Torslev Sogn, derefter en Tid i Hjørning, men sidst i Lille Nygaard i Serreslev Sogn. Han havde købt Store Nygaard af Herredsfoged And. Lauridsens Enke og udvidede dens Tilliggende. 13. April 1731 skødede han den med Hk. 6-3-3-0 til Købmand Anders Rasmussen Sommerfeldt i Aalborg, efter at han 1730 havde pantsat den for 180 Rdlr. til Foged Hans Boye paa Vrejlevkloster. Gift Hallund 2. Decbr. 1717 med Anne Pedersdatter Kjærulf, f. o. 1672, d. Lille Nygaard 10. Maj 1737, Datter af Peder Pedersen Kjærulf i N. Sundby og Kirsten Nielsdatter.¹⁾ Anne var 1714 blevet Enke efter Foged ved Kølskegaard Kjeld Ottosen Bruun i Kølske Mølle, med hvem hun havde 3 Børn, medens Ægteskabet med Bøhm var barnløst. Han arvedes af sin Broder Kancelliraad Hans Werner i Assens.²⁾ 30. Maj 1731 klagede Arenfeldt til Sæbygaard til Stiftamtmanden over, at Bøhm tog altfor store Gebyrder.

Johan Frands Iversen Ærøe eller Hjorth blev udnævnt til adj. og sukcederende Herredsskriver 26. April 1748, men døde allerede 5. Septbr. 1751 i Lille Nygaard i Serreslev S. Ugift. Var Søn af Pastor Niels Iversen Ærøe i Tolstrup og Ste-num og Anne Frandsdatter Hjorth. Han var født ca. 1698 og arvedes af sine Søskende. Var 1726 Foged paa Birkelse.

Niels Thomsen blev 8. Decbr. 1751 udnævnt til Skriver i disse to Herreder. Han var født o. 1702 og var fra o. 1719 til 1732 Lakaj hos Jomfru Ingeborg Juel og Frk. Hedevig Wind til Vrejlev Klo-

¹⁾ C. Klitgaard: Kjærulfske Studier S. 298.

²⁾ Aalborghus m. fl. A. uafh. Skiftebreve Nr. 10 og samme Amts Skiftepr. 1737, Bl. 558.

³⁾ Aalborg. m. fl. A. Skiftebr. Nr. 192.

ster og blev 5. Septbr. 1732 Birkefoged til Vrejlev Kloster Birk samt 21. Oktbr. 1746 Birkeskriver, hvilke Stillinger han beholdt som Herredsskriver.¹⁾ 1732 boede han i Poulstrup i Vrejlev S., men 1733 fæstede han Vrejlev Vandmølle, hvor der ved denne Tid ogsaa var blevet bygget en Vindmølle, samt Vrejlev Bro, til hvilken der svaredes Brokorn af en Del Sogne samt erlagdes Bompunge af de Rejsende.²⁾ 5. Juli 1754 blev han ogsaa udnævnt til Byskriver i Sæby, idet dette Embede sammenlagdes med det her omhandlede Herredsskriveri, da Herredernes Tingsted 1754 flyttedes til Sæby.

Han tog Afsked fra By- og Herredsskriveriet 1759, men beholdt Tjenesten som Birkefoged og Birkeskriver til sin Død. Han døde i Vrejlev Møllegaard 25. Marts 1771, 69 Aar gl. Se Eftermanden. Var gift med Margrete Sofie .....³⁾

Foruden Sønnen Thomas, der blev hans Efterfølger, var der en Datter Johanne Kirstine Nielsdatter Thomsen, f. o. 1741, der 1798 levede ugift i Sæby og havde Strandkontrollør Sørensens til Værge.

Thomas Nielsen blev Herredsskriver 23. Marts 1759 i Børglum og Jerslev Herreder samt Byskriver i Sæby. Var Søn af Formanden og blev efter Faderens Død tillige Birkedommer og Skriver ved Vrejlev Kloster Birk. Var født i Vrejlev Mølle, døbt 20. S. e. Tr. 1738 og døde i Sæby, begr. 14. Septbr. 1798. Ugift.

Christian Henrik Klein blev udnævnt til By- og Herredsskriver her 7. Decbr. 1798. Var født ca.

1) Vends. Aarbøger I, 245.

2) Vrejlev Kloster Fæsteprotokol i Landsarkivet.

3) Skifte i Vrejlev Kl. Skiftepr. 1771.

1753 og døde i Sæby 7. Juni 1825. Han var antagelig fra Bornholm, hvor han 21. Novbr. 1777 fik Bestalling som Overrets-Prokurator. Blev gift i o. 1781 med Enke efter Købmand Jens Dreyer i Rønne. Med hende fik han stor Formue, men hun var drikfældig og ødsel. Hun døde 1783, og han ægtede derefter Anne Frederikke Rasch, f. o. 1767, død Sæby 19. Jan. 1816. Første Ægteskab var barnløst, i andet Ægteskab havde han 4 Børn:

1. Dorte a Birgitte, f. Sæby 10. Aug. 1801, død 26. Maj 1864 som ugift Fattiglem i Sæby Hospital.

2. Gotfride Henriette, døbt Sæby 30. Nov. 1802, gift 1825 i Elling med Jens Pedersen Store af Ellinggaard, f. Elling 1804, d. Frederikshavn 16. Juli 1856 som tidligere Brygger i Byen, nu Fattiglem.

3. Dødfødt Barn begr. Sæby 16. April 1805.

4. Gotfred Henrik Klein, f. Sæby 17. April 1806, d. Sæby 2. Aug. 1868, Snedkermester. Gift Elling 1830 med Marie Pedersdtr. Westerbye, f. o. 1783, d. Sæby 8. Juli 1846, Enke efter Forpagter Peder Store paa Vilsbæksminde, Brovst (1801) og Ellinggaard (1804), Ejer af Ellinggaard 1813-0 1826, død i Ellinggaards Vandmølle 8. Maj 1829, 78 Aar.¹⁾

---

¹⁾ Velvillig Meddelelse fra Arkivar S. Nygård.

Hvetbo Herred.

Hvetbo Herreds Tingsted var maaske i ældste Tid lidt nordvest for Hune Kirke, hvor der indtil i 1870erne ved Sydsiden af en ca. 120 Alen lang Langdysse var en med Sten indhegnet Firkant, ca. 10 Alen bred og 70 Alen lang, der kaldtes Tingstedet. Stenene blev brugt til Vejmateriale. I en Tid, da Herredets sydlige og østlige Del væsentligt henlaa som ubebygget Lavland, og da Hune Sogn endnu ikke var ødelagt af Sand, vilde Tingstedets Plads ved Hune Kirke være meget passende for Herredsfolkene. Henimod Aar 1600 og til 1688 var Tingstedet ved Tinghøjene¹⁾ paa Over Jonstrup Mark lidt nord for Saltum Kirke, og i daarligt Vejr tyede man ind i Kirkens Vaabenhus, og da dette 1631 blev forbudt, søgte man ind i Kirkens Tiendelade. 1688 fik Herredet fælles Tingsted med Kjær Herred paa Biersted Hede og havde i de følgende Aar indtil 1844 fælles Tingsted med nævnte Herred (se derunder), men da Hvetbo Herred atter 14. Juli 1843 blev udskilt som selvstændig Jurisdiktion, fik det Tingsted i Blokhus, hvor det var, indtil det 1891 flyttedes til Pandrup. Tingdagen var indtil 1688 Lørdag, men derefter indtil 1844 Fredag og senere Onsdag.

Herredsfogeder.

Thomas Jensen var Foged 1470,²⁾ men nærmere om ham vides ikke.

¹⁾ Her var to Høje, af hvilke den ene sløjfedes ved Anlæg af Vejen til Løkken 1867—68.

²⁾ Erslevs Repertorium 2. II. Nr. 2992.

Peder Rus beklædte Embedet 1519, da Kronens Delefoged Lars Mørk i Saltumgaard indværgede Aalborghus' Gods i Herredet.¹⁾

Lars Mørk i Saltumgaard var Herredsfoged o. 1530 og døde antagelig ca. 1534, men Skifte efter ham blev først — efter forudgaaende Proces — afholdt af Samfrænder 1541.²⁾ 19. Oktober 1526 fik han og et hans bedste Barn (o: ældste Søn) Livsbrev af Kronen paa en Eng, kaldet Vildmosen, i Kjær Herred mod aarlig Afgift 14 Ørter Byg til Aalborg Slot. Engen strakte sig fra Gammelaa til Gaaselune Bæk.³⁾ Han var Ejer af Saltumgaard.

Af hans Børn kendes med Sikkerhed kun Hans Mørk (se nedenfor), men ogsaa Anders Mørk i Vestrupgaard (1545) var vist en Søn.

Hans Laursen Mørk blev Foged efter Faderen og fik Besiddelsen af Saltumgaard, ligesom han efterfulgte Faderen som Fæster af Vildmoseengen, indtil den 1569 blev forlenet til Admiral Peder Munk. Som Herredsfoged havde han Saltumgaard, som han ejede, fri for Skyld til Kongen og desuden en Gaard i Nørresaltum skyldfri (vel Bundgaard). I Klemensfejden blev hans Jordegods forbrudt til Kronen, men 1543 genløste han det med al dets Tilliggende mod aarlig at svare samme Afgift til Kronen som før Fejden, nemlig 2 Skill. grot Leding, 2 Tdr. Byg, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, 1 Svin og 8 Hestes Gæsteri.⁴⁾

1545 blev han og Anders Mørk i Vestrup samt Søren Nielsen i Vestrup indstævnet for Kongens

1) Top. Saml. Perg. Nørrejylland Nr. 221.

2) Hvetbo H. Tgb. 4. Okthr. 1662.

3) Erslev og Møllerup: Fred. I.s Reg., S. 117.

4) Tgb. 10. Okt. 1646, Aalborghus Lens Regnsk. 1561—62.

Retterting af Sognemændene i Hjerмесlev og Alstrup, der mente, at de var blevet forurettet af dem.¹⁾

Han døde ca. 1593, antagelig i høj Alder.

Var gift I med Bodil Laursdatter og II med Johanne Vognsdatter, f. 15., død i Vadum ca. 1605, Datter af ærl. og velb. Vogn Pedersen til Hæstrupgaard (Vognsen med væbnet Arm) og Inger Jespersdatter (Vognsen med 3 Blaamands-hoveder, Datter af Jesper Tordsen til Hørbylund og Mette Viffert). Forholdet mellem Hans Mørk og Svøgeren Jesper Vognsen til Hæstrupgaard synes ikke at have været bedst; de førte 1583 Proces med hinanden i Anledning af, at Jesper Vognsen havde overladt Hans Mørk en Gaard i Nørre Vraa i Børglum Herred, hvilken han havde i Brug i lang Tid, men kort før Paaske 1583 brændte Raalingshuset, og Hans Mørk »fraveg« da Gaarden, som vel blev brugt af en af hans Sønner, og herover følte Jesper Vognsen sig brøsthølden. Hans Mørk henskød sig under sit Værneting (Hvetbø Herred), og Sagens nærmere Omstændigheder kendes ikke, da Tingbogen herfra ikke er bevaret.²⁾

Hans Mørk og Johanne Vognsdatter skødede 1583 paa Børglum Herreds Ting »med Kniv og Muld« til hendes Broder Jesper Vognsen og hans Arvinger al den Arvelod, som hun kunde tilfalde i Hæstrupgaard efter sin salig Fader, og alt andet hendes fædrene Gods, hvor det kunde findes; endvidere ogsaa det Jordegods, som hun havde arvet efter sin salig Moder, nemlig Volnes Gaardsted, 3½ Gaard i Understed Sogn og den halve Kvissel

¹⁾ Tegn over alle Lande.

²⁾ Børglum H. Tgb. 7. Maj 1583.

Skov.¹⁾ Efter Hans Mørks Død flyttede Johanne Vognsdatter til sine Døtre i Vadum, hvor hun døde, og der opstod da langvarige Processer mellem Hans Mørks to Kuld Børn angaaende Skifter efter Hans Mørk og Hustruer, og disse Processer, der blev ført baade for Herredsting og Landsting, endte først 1625,²⁾ efter at Kongen havde udmeldt Adelsmænd, som allerede 24. Januar 1624 i Viborg afsagde Kendelse i Stridighederne. I første Ægteskab havde Hans Mørk 6 Børn, i andet 3, nemlig:

1. Lars Hansen Mørk, der 1584 boede i Musted, Jerslev S., og 1594 i Hellumlund.
2. Peder Hansen Mørk, der i 1570erne og 1594 boede i Musted i Jerslev S.
3. Lars »Ovesen« Hansen Mørk, der 1594 boede i V. Mellerup i Jerslev S., hvor han døde o. 1626. Sønnen Hans blev Herredsfoged i Børglum Herred. Se Side 38.
4. Anne Hansdatter Mørk, død efter 1625, gift med Svend Jensen i Stavad i Thise Sogn.
5. Maren Hansdtr. Mørk, død o. 1620, gift med Jens Hansen i Jonstrup i Saltum Sogn.
6. Kirsten Hansdtr. Mørk, levede 1625, gift med Jens Pedersen i Burholt i Ø. Brønderslev S.
7. Bodil Hansdtr Mørk, f. o. 1570, død Ø. Halne i Vadum i 1640erne, gift I Herredsfoged i Kjær Herred Morten Pedersen Kjærulf, død ca. 1600, gift II Herredsskriver, senere Herredsfoged i Kjær Herred Laurs Pedersen, død 1639. Se Herredsfogeder i Kjær Herred.
8. Inger Hansdtr. Mørk, f. o. 1575, d. Saltum 1637, gift o. 1595 med Peder »Selgensen«

1) a. St. 9. April 1583.

2) Landstings Dombog A. 13. Aug. 1625.

Kjærulf, Herredsfoged i Hvetbo Herred. Se nedenfor.

9. Vogn Hansen Mørk, Faderens Efterfølger.

Fra Hans Mørk nedstammer en Mængde af Midtvevdsyffels mere fremragende Bondeætter.

Vogn Hansen Mørk, f. o. 1565, død i Forsommeren 1606. Efterfulgte ca. 1593 Faderen i Herredsfogedembedet og i Besiddelsen af Saltumgaard, af hvilken hans Halvsøskende havde solgt nogle Parter af Bondeskylden til Admiral Peder Munk til Hammelmose, af hvem Vogn Mørk atter købte dem. Lod sine to Hølsøstre gaa lige i Arv med sig efter Moderen. 1601 kom han i Strid med Præsten Jens Jørgensen Wejle i Ingstrup, der fremkom med grove Injurier mod ham som Dømmer og bl. a. sagde, at Vogn havde »taget i Djævelens Haand«. Resultatet af Processerne, der førtes for Hjemting, Landsting og Landemode, voldte Vogn meget Bryderi, men endte med, at Præsten blev afskediget 1606.¹⁾ Vogn Mørk var ugift.

Peder »Selgensen« Sørensen Kjærulf, almindeligvis kaldet Peder Selgensen, blev Herredsfoged 1606 og virkede som saadan til sin Død i Efteraaret 1631. Han var Søn af Herredsskriver i Kjær Herred, senere Herredsfoged der Søren Christensen i V. Holtet i Ajstrup Sogn og Else Andersdatter Kjærulf, hvis Børn antog Moderens Familienavn,²⁾ og han var antagelig opkaldt efter en Selvejrbondeslægt Selgensen i Slet Herred, Himmerland, til hvilken hans Fader vist hørte. Peder Selgensen overtog Saltumgaard 1606 efter tidligere at have boet i Vadumtorp, og for-

1) C. Klitgaard: »Hvetbo Herred« II, S. 74 ff.

2) C. Klitgaard: Kjærulfske Studier, S. 358 f.

uden Saltumgaard, som han delvis havde arvet efter sin Hustrus Broder Vogn Hansen Mørk, ejede han Part i Fogedgaard i Vadum Sogn, en Gaard i N. Saltum og Halvgaarden Kolding i V. Hassing Sogn; men han synes dog at have levet under trykkende økonomiske Forhold, maaske fremkaldt af Kejserkrigen 1627—29, og efter hans Død havde hans Enke Besvær med Kreditorerne. 1609 fæstede han Saltum Kirketiende. Han var gift med Inger Hansdatter Mørk, der døde i Saltumgaard 1637, Søster til hans Formand i Fogedembedet og Datter af dennes Formand (se S. 77). Med hende havde han følgende Børn:¹⁾

1. Ane Pedersdtr. (Kjærulf), der 1646 var gift med Jens Madsen i Saltum.

2. Karen Pedersdtr. (Kjærulf), død før 1648, gift før 1636 med Ridefoged til Odden, Eskær og Høgholt Niels Hansen, f. i Arrild i Slesvig 1581, d. Bistrup ved Hjøring 1665, begr. i St. Katrine Kirke. De boede 1636 og 1647 i V. Kornum i V. Brønderslev Sogn.²⁾

3. Maren Pedersdtr. (Kjærulf), gift med Christen Sørensen i Nøtten i Ferslev Sogn, der var Prokurator, og som ca. 1655 blev Byfoged i Aalborg og døde der 1663.

4. Inger Pedersdtr. (Kjærulf), opholdt sig 1640 og 1649 i Nøtten og var vist ugift.

5. Vogn Pedersen (Kjærulf), fungerede 1631 som Tingskriver i Hvetbo Herred, boede ved Faderens Død s. A. i Nøtten og derefter snart i Nøtten og snart i Bleggrav i Jetsmark Sogn. Var gift med Anne Jensdatter.

¹⁾ Se nærmere C. Klitgaard: Kjærulfske Studier, S. 363 f.

²⁾ Personalhist. Tidsskr. 1936, S. 62.

6. Selgen Pedersen (Kjærulf), der 1646 synes at have opholdt sig hos Broderen Peder paa Sjælland.

7. Peder Selgensen Pedersen (Kjærulf), var 1646 Herredsfoged i Tybjerg Herred paa Sjælland og boede i Naaby i Skelby Sogn, men skal senere have boet i Bjernede Sogn. Han var ikke identisk med Herredsfoged Peder Selgensen i Slet Herred o. 1620—1638.

8. Hans Pedersen (Kjærulf), f. o. 1620, d. 1694, Præst i Jelstrup-Lyngby, gift I Saltum 1650 med Anne Pedersdtr., d. 1658, gift II med Anne Jakobsdatter af Jelstrup Præstegaard. Hr. Hans og hans Børn antog Navnet Saltum, men Efterkommerne af hans Søn Jakob — Præst i Rerslev-Vindinge — fører Familienavnet Jelstrup.¹⁾

9. Søren Pedersen (Kjærulf), overtog Saltumgaard efter Moderens Død 1637, døde April 1659 ved at falde af Vognen og brække Halsen, da han kørte hjem fra Ejerstedgaard. Var gift med Maren Andersdatter Hjøring, Præstedatter fra Horne-Asdal. Om Sønnen Anders se Tingskriveren her.

Christen Nielsen i Kalsensgaard i Jetsmark Sogn var Herredsfoged 1632—1646. Han var allerede 20. Novbr. 1619 og 12. Maj 1620 fungerende Dommer,²⁾ vel fordi Formanden var under Retsforfølgning i Arvestiden med Familien Mørk. En Christen Nielsen i Alstrup var Dommer 15. Okt. 1631, men er næppe identisk med C. N. i Kalsensgaard. 1640 kom han uheldigt af Sted med at udstede et Tingsvidne i en Proces mellem Østrup

1) Aalborg Amts Aarbog 1918, S. 29.

2) Landst. Dombog A. 1620 Bl 16 og 25 b.

og Sønder-Saltum Bymænd angaaende deres Kærjorder, om hvis Skel der 1624 var gaaet Sandemandstov. Sagen gik til Landstinget, og Herredsfogeden blev dømt til at betale dens Omkostninger, der androg et efter Datidens Forhold betydeligt Beløb.¹⁾ 10. Jan. 1646 fik Christen Nielsen — antagelig i Anledning af Afsked — Tingsvidne af 24 Herredsmænd om, at han i alle Maader havde skikket sig, som en ærlig Herredsfoged vel anstaar. Han omtales det følgende Aar som død, og han efterlod sig Enke Else Pedersdatter, der havde Ophold hos Sønnen Niels Christensen i Kalsensgaard.

Knud Christensen blev beskikket til Herredsfoged 26. Septbr. 1646. Han var Søn af Christen Knudsen i Nordkær i Biersted Sogn (1608, 1615) og var født ca. 1614.²⁾ I de første Aar boede han i Kronens Gaard Bisgaard i Jetsmark, men 1654 flyttede han til Drustrup i Saltum Sogn, som ligeledes var Krongods, og desuden havde han Indtægten af et Bol i Kvorup (1662). Da Herredsfogederne i Aalborghus Amt 24. Marts 1673 sendte Andragende til Kongen om Forbedring af deres Løn, fordi de Gaarde, som de tidligere havde haft Indtægten af for deres Bestillinger, var blevet solgt fra Kronen, uden at Herredsfogederne havde faaet nogen Erstatning derfor, var Knud Christensen den første Underskriver paa Ansøgningen; saa det var maaske ham, der havde sat Sagen i Gang, men den førte forøvrigt ikke til noget.

1) C. Klitgaard: Hvetbo Herred I, 223.

2) Han havde en Broder Christen Christensen i Nordkær, død 1667, hvis Slegfredsøn Hans Christensen var lyst i Kuld og Køn og 1667 var Foged paa Eger i Norge. (Kjær H. Tgb. 14. Maj. 23. Juli, 3. Septbr. 1667.)

Sammen med andre Repræsentanter for Herredet var Knud Christensen i København til »kongelig Majestæts Kroning«, hvormed menes Frederik III.s Arvehylding 15. Novbr. 1660, og 1663 stævnedes Herredsmændene for Rejseomkostningerne.¹⁾ 1654 blev han sagsøgt af Jørgen Seefeld til Næs (Lindenberg) for mislig Embedsførelse, idet han havde sat Herredets Segl under et Tingsvidne, som Tingskriveren havde udfærdiget, men som ikke skulde være i Overensstemmelse med Tingbogen, og som var blevet kendt magtesløst ved Landstinget.²⁾ 1685 tog han Afsked fra Herredsfogedembedet, og 1688 døde han i en Alder af 74 Aar og blev 29. Aug. begravet i Gravkælderens i Saltum Kirkes Taarn, hvor hans Hustru Karen Andersdatter, der blev begravet i Saltum 28. Aug. 1685, formentlig ogsaa fik sit Hvilested. Knud Christensen var Ejer af ikke saa lidt Jordegods; saaledes ejede han den gamle adelige Sædegaard Abildgaard i Alstrup Sogn (ca. 12 Tdr. Hk.), Skovbogaard i Hjermelev Sogn (ca. 14. Tdr. Hk.), $\frac{1}{2}$ Kirkensgaard i samme Sogn (ca. 4 Tdr. Hk.), Vester Borup i Ingstrup Sogn (ca. 8 Tdr. Hk.) m. m. Skifte efter Ægteparret afholdtes 13. Okt. 1690 paa Overklit i Vennebjerg Sogn af de selvskiftende Arvinger.³⁾ Foruden en Datter, der døde som Barn og 1656 blev begravet i Saltum Kirke, var der følgende Børn:

1. Christen Knudsen, f. før 1647, var 1672-1693 Foged i Heggen og Frøland i Norge og 1694-1698 i Numedal og Sandsvær, død 1698 paa en Tingrejse. Førte Familienavnet Vendelbo og

¹⁾ Hvetbo H. Tgb. 17. Juli 1663.

²⁾ a. St. 4. Novbr. 1654 og 24. Februar 1655.

³⁾ a. St. 28. Maj 1706.

var gift med Maren Biering, Datter af Jens Nielsen B., Foged i Heggen og Frøland.¹⁾

2. Anders Knudsen, f. Jetsmark 1647, boede 1676 som Tømmerhandler i Næskilen ved Arendal²⁾ og 1690 paa Strømbo ved Arendal.

3. Maren Knudsdtr., f. Jetsmark 1649, gift I o. 1667 med Niels Poulsen, der 1668—75 boede i V. Borup i Ingstrup Sogn, var 1676 og 1682 Forvalter og Forpagter paa Hæstrupgaard, boede 1683 i Hjøring, derefter Forpagter paa Aastrup i Sct. Hans Sogn og købte 1686 Hovedgaarden Overklit i Vennebjerg Herred, hvor han døde 1693, Skifte 30. Oktbr. 1694; gift II med Christen Lauridsen, som 1703 solgte Overklit og derefter flyttede til Dal i Torslev Sogn, hvor han boede 1707. Af Niels Poulsens og Maren Knudsdatters 3 Sønner, der o. 1720 antog Navnet Børglum, blev Poul Nielsen Byfoged og Tolder i Hjøring samt Herredsfoged i Horns og Vennebjerg Herreder,³⁾ og fra Knud Nielsen, Strandfoged i Han Herred og senere Skoleholder i Grenaa, kan mange nulevende, bl. a. de amerikanske Billedhuggere Gutzon og Solon Hannibal Borglum aflede deres Herkomst.

4. Inger Knudsdatter, f. Jetsmark 1650, levede 1690 i Norge.

5. Anne Knudsdatter, f. Jetsmark 1651, var 1690 gift med Sr. Christoffer Christensen i Norge.

6. Christen Knudsen, ikke døbt Saltum o. 1659, d. Hjøring 20. Juni 1695, var 1685 Borger og Købmand i Hjøring og var gift med Mette Pouls-

---

1) Norsk Tidsskr. for Genealogi, Personalh. o. s. v. I, 225, Note 20.

2) Børglum H. Tgb. 23. Jan. 1677.

3) Hans Datters Efterkommere findes i Officers- og Forfatterfamilien Fibiger.

datter (Wilholt),¹⁾ der ca. 1682 var blevet Enke efter Købmand Jeppe Christensen.²⁾ Chr. Knudsen nævnes ikke i Skiftet efter Forældrene, saa han havde vel forud faaet sin Arv.

Niels Nielsen Viborg, f. o. 1657, blev udnævnt til Herredsfoged 31. Oktbr. 1685. Han havde tidligere været Forvalter eller Ridefoged paa Lengsholm (1682), og som Herredsfoged boede han paa sin Hustrus Bedstefaders, Knud Christensens, Gaard V. Borup i Ingstrup S. I Landsdommernes Betænkning af 1686 om Retsvæsenets Omordning skrives angaaende Indstilling til Fogedembedet i den nye Kjær-Hvetbo Herreders Jurisdiktion, at »iblandt Tingfogederne finder vi ej nogen, som vi tør understaa os for Eders kgl. Majestæt til det nye Herreds Administration at foredrage,³⁾ og han maatte derfor 1687 kvittere Embedet; 1690 døde han, begr. 10. Maj i en Alder af kun 33 Aar. Han var gift med Maren Nielsdatter, f. 1668, d. 1742, Datter af Niels Poulsen til Overklit og Maren Knudsdatter (se Side 83), og med hende havde han en Datter Karen, f. Ingstrup 1686. Viborgs Enke Maren Nielsdatter ægtede 1690 Søren Christensen, der ligeledes boede i V. Borup og døde der 1729.

Om de senere Herredsfogeder se Kjær Herred.

Tingskrivere.

Niels Kjeldsen i Pandrup i Jetsmark Sogn nævnes som Tingskriver 1625, han boede senere i Kvorup og døde ca. 1630. Han var Ejer af $\frac{1}{2}$

1) Søster til Niels Poulsen Wilholt, Forpagter paa Aastrup.

2) Hjøring Tgb. 1685; Bl. 106 og 141.

3) Danske Kancelli, Skab 15, Pk. 208.

Gaard i Østrup, som han ca. 1617 havde faaet tilligemed 3 Halvbol ved Indførsel for 544 Sletdaler hos (sin Svoger?) Laurs Laursen, hvis Moder, Maren Svendsdatter, var Datter af Selvejrbonden Svend Rød, der havde genkøbt Gaarden efter Klemensfejden.¹⁾ Niels Kjeldsen var gift med Johanne Laursdatter, antagelig Datterdatter af Svend Rød, og havde følgende Børn:

1. Kjeld Nielsen, der boede i Kvorup 1643, og som 1637 fik Skøde af sine Medarvinger paa $\frac{3}{4}$ af Halvgaarden i Østrup.

2. Svend Nielsen, levede 1643.

3. Niels Nielsen, levede 1643.

4. Christen Nielsen, levede 1643.

5. Jens Nielsen, levede 1643.

6. Peder Nielsen, boede 1621 i Halvgaarden i Østrup, som Faderen havde overladt ham mod aarlig Afgift 4 Tdr. Byg m. v., blev økonomisk ruineret i Kejserkrigen, hvorfor Faderen 1630 tilskødede ham $\frac{1}{4}$ af Halvgaarden samt de 3 Halvbol imod, at han gav Afkald paa yderligere Arv efter sine Forældre. Peder Nielsen døde 1646, og hans Enke Karen Laursdatter,²⁾ død 1652, blev gift med Morten Nielsen Kjærulf i Birket i Hørmested S.

Vogn Pedersen (Kjærulf), Søn af Herredsfoged Peder Selgensen i Saltumgaard (se Side 78), var Tingskriver efter Niels Kjeldsen og boede hjemme i Saltumgaard, men derefter snart i Nøtten i Ferslev Sogn og snart i Bleggrav i Jetsmark Sogn. 23. Juni 1632 fik han Tingsvidne af Hvetbo Her-

¹⁾ C. Klitgaard: Hvetbo Herred II, 162 f.

²⁾ Datter af Herredsfoged Lars Pedersen i Kjær H. og Bodil Hansdr. Mørk (C. Klitgaard: Kjærulfske Studier, S. 151).

red om, at han havde afleveret Herredets Segl og 1 Bolt uden Laas med 2 Fældinger til Herredsfogeden Christen Nielsen. Muligvis har han kun midlertidigt været Tingsskriver. Var gift med Anne Jensdatter, med hvem han havde 3 Børn døbt i Jetsmark: 1. Peder Vognsen (Kjærulf), f. 1647. 2. Gertrud Vognsdtr. (Kjærulf), f. 1648. 3. Peder Vognsen (Kjærulf), f. 1649.

Knud Pedersen var Tingskriver 2. Decbr. 1632 og fremdeles til sin Død 1655, begr. 13. Aug.¹⁾ Han boede i Kaas og ikke i Degrtebolet, skønt han var Degn i Jetsmark uanset, at Forordn. af 7. Maj 1621 forbød Degne at være Tingskrivere, men der har vel været Mangel paa skrivekyndige Folk, som vilde være Tingskrivere. 24. Oktbr. 1646 fik han Tingsvidne om, at han ikke havde Evne til at betale den paabudte Kobber og Tinskat.

Han var gift I med Margrethe Simonsdatter, hvis Børn 1655 gav ham Afkald for Arv efter Moderen, og II med Maren Madsdatter, begr. 22. Decbr. 1667. 2 Børn af 1. Ægteskab, 3 af andet.

1. Peder Knudsen, boede 1655 i Pandrup, da han gav Faderen Arveafkald for Mødrenearv.

2. Mette Knudsdtr., var gift med Mads Christensen i Pandrup, der 1655 gav Afkald for hendes Mødrenearv.

3. Anne Knudsdtr., f. 1648.

4. Niels Knudsen, f. 1650.

5. Birgitte Knudsdtr., f. 1652, antagelig gift med Niels Simonsen i Kaas 1698.

¹⁾ C. Klitgaard: Hvetbo Herred II 499 og 492.

Henrik Hansen Lund blev Tingskriver 1655. Han var 1640 Foged paa Lundergaard i Jetsmark Sogn og derefter paa Bratskov i Brovst Sogn, 1642 o. fr. boede han i Saltum, dels i Østrup og dels i N. Saltum og drev Sagførervirksomhed. I et Tingsvidne af 3. Oktbr. 1663 siges, at han var ganske forarmet dels som Følge af det svenske Indfald 1657 og de senere Ydelser til vore allieredes og vore egne Tropper samt ogsaa af den forfærdelige Misvækst.¹⁾

Hans Herkomst er ubekendt, men han var muligvis Søn af en Hans Henriksen, som o. 1640 drev Købmandshandel i Vrensted som Filial fra en Aalborgkøbmand, og som o. 1641 flyttede til Saltum, hvor han boede 1643. Nævnte Hans Henriksen havde en Broder, Jens Henriksen, der 1637 drev Købmandshandel i Vrensted, men som 1643 boede i Skive, og endvidere havde han en Broder Peder Henriksen, som 1643 drev Handel i Vrensted, vistnok som Bestyrer for sin Søster i Vrensted, der var Enke efter en Johannes Jørgensen.²⁾ Henrik Lund ses ikke død i Saltum 1663—69.

Anders Sørensen (Kjærulf) blev beskikket til Tingskriver 1669.³⁾ Han var født o. 1645 og Søn af Søren Pedersen (Kjærulf) i Saltumgaard (se Side 80) og Maren Andersdtr. Hjøring, og han boede først i Jonstrup og fra 1671 paa Vestrupgaard i Saltum Sogn, som han købte 1698 og atter solgte 1705. Endvidere ejede han Saltumgaard med Mølle og Afbyggere.

¹⁾ a. St. I 237.

²⁾ Jerslev H. Tgb. 20. og 27. Jan. 1642, 2. Marts 1643.

³⁾ Dato ubekendt.

I Landsdommernes Betænkning 1686 om Retsvæsenets Omordning¹⁾ hedder det:

»Af Skriverne (o: i Kjær og Hvetbo Herreder) er Anders Sørensen, Herredsskriver i Hvetbo Herred, den bedste og dygtigste, som af den Aarsag formodes til samme Herreders Betjening heretter at blive befordret, dog var det fornøden, at han blev tilholdt at flytte et andet Sted hen ungefæhr midt udi Herredet, saasom han bor tæt ved Vesterkanten yderst udi Hvetbo Herred, paa det Parterne, som haver deres Sager til Tinget, ej med deres Breves og Dømmes Affordring med slig vidtløftige Rejser skulle besværes«.

Anders Sørensen blev saa 26. Novbr. 1687 beskikket til Herredsskriver i den sammenlagte Jurisdiktion, men han blev boende i Vestrupgaard, hvor han døde 17. Jan. 1706. I Aarene 1701—1705 fungerede hans Søn Søren som Skriver paa Faderens Vegne.

Anders Sørensen²⁾ blev 1671 gift med Maren Pedersdatter paa Vestrupgaard, f. o. 1645, d. 1701, og havde med hende 3 Børn, der i Arv fik den betydelige Sum af 2340 Rdl. til Deling. Børnene var:

1. Søren Andersen (Vestrup), f. 1678, d. 3. Maj 1724, ugift, Ejer af Vestrupgaard og Saltumgaard.

2. Thomas Andersen (Vestrup), f. 1680, d. før 1724, Forpagter paa S. Elkær og Fuglsig, gift med Margrete Kjeldsdatter af N. Sundby Præstegaard, som blev gift II 1725 med Peder Nielsen af Bolskifte i Alstrup, der med hende fik Vestrupgaard, og som 1736 blev Forpagter paa Banners-

¹⁾ Danske Kancelli, Skab 15, Pakke 208.

²⁾ C. Klitgaard: Hvetbo Herred II 194 ff og 213 ff og »Kjærulfske Studier«, S. 366 f.

lund i Elling Sogn. Børnene antog Navnet Vestrup og kom for en Del til København.

3. Kirsten Andersdtr. (Vestrup), f. 1681, d. 1729, gift I 1706 med tidligere Forvalter ved Birkelse Christen Jørgensen paa Vestrupgaard, gift II med Lars Andersen Møller i Saltumgaard.

Om de følgende Tingskrivere se Kjær Herred.

Kjær Herred.

Kjær Herreds Tingsted laa sikkert fra tidligste Tid i Hammer Bakker, der fra Hedenold var et Kultsted.¹⁾ I Størstedelen af 1600erne laa Tinget lidt øst for Kikkenborghøj ved Langbrokro, hvor der var et Vejknodepunkt; men det har muligt i tidligere Tid ligget oppe i Bakkerne paa Østbjerg Mark. Ved Herredets Sammenlægning med Hvetbo Herred til én Jurisdiktion 1688, blev Tingstedet flyttet til Biersted Hede (Matr. Nr. 30 a), hvorfra det i H. t. kgl. Missive af 25. Novbr. 1704 flyttedes til Voerbjerg i Begyndelsen af 1705 (Matr. Nr. 8), og ved Aar 1800 blev det flyttet til Nørresundby, hvor det senere har været.

Tingdagen var indtil 1688 Tirsdag, derefter Fredag.

Herredsfogeder.²⁾

Anders Andersen Kjærulfi Fogedgaard i Vadium var Herredsfoged 1448, 1450 og 1454.³⁾ Han

¹⁾ Om Kjær Herreds Tingsteder se Chr. Petresch Christensen i Jyske Saml. 4. II. 305 ff.

²⁾ Se ogsaa Chr. Petresch Christensen: Nørresundbys Historie I, S. 32 f, 112 ff, II, S. 63 ff.

³⁾ Peder Dyrskjøet i Ny kgl. Saml. 4°, 746 og Univers. Bibl. Additam. 117 fol.

skal efter Peder Dyrskjøt have været Søn af en Anders Ulf, som ejede meget Gods i Kjær, Hvetbo og Hanherrederne.¹⁾ Anders Kjærulf synes afgaaet som Herredsfoged før 1458. Hans Søn Anders blev Herredsfoged i Kjær Herred, Sønnen Jens blev Stamfader til Slægten Kjærulf fra Kornumgaard (se Herredsfoged i Jerslev Herred), Sønnen Peder kendes der intet videre til, og en unævnt Datter har muligt været Moder til Klemen Andersen (»Skipper Klemen«) fra Vedsted.

Thord Nielsen var Herredsfoged 1458 og nævnes ogsaa som saadan 1460,²⁾ nærmere ubekendt.

Anders Andersen Kjærulf nævnet af Dyrskjøt 1470, og han var Herredsfoged 1485³⁾ og 1494.⁴⁾ Han ejede Fogedgaard og Aslund og »meget Gods« og var Søn af den ovennævnte Herredsfoged af samme Navn. Hans Hustru var Else Wognsdatter, og foruden de af Dyrskjøt angivne »2 Sønner, 1 Datter« havde han vist 2 Sønner til. Børnene maa formodes at være:⁵⁾

1. ... Andersdatter Kjærulf, gift i Gjettrup i Ulsted Sogn.

2. Morten Andersen Kjærulf, der antagelig er den Morten Andersen i Nørhalne i Biersted, som gav 3 Agre paa Risager til Økloster,⁶⁾ hvilke formodentlig er de samme 3 Agre paa Østerhalne Mark i Vadum Sogn, som Biersted Kirke ejede 1574 og 1671, og som den havde Biskop Styge Krumpens Brev paa.⁷⁾

1) Se C. Klitgaard: Kjærulfske Studier, S. 7.

2) Æ. d. A. III, S. 25.

3) Kjær H. Tgb. 10. Juli 1705.

4) Rigsark., Topogr. Samlinger, Birkelse Nr. 2.

5) Se C. Klitgaard: Kjærulfske Studier, S. 10 ff.

6) Æ. d. A. III, 112, uden Aar.

7) Biersted Kirkes Regnskabsbog.

3. Peder Andersen Kjærulf boede sammen med Broderen Anders i Fogedgaard i Vadum Sogn, hvor han 1568 ejede en Del Bøndergods. Han var gift med Karen Bertelsdatter af Vesterbæk i Himmerland og havde 5 Børn.

4. Jens Andersen Kjærulf, se Eftermanden.

5. Anders Andersen Kjærulf, se nedenfor Side 92.

Jens Andersen Kjærulf var antagelig Herredsfoged 1519, da han paa Kronens Vegne tog Tingsvidne om, at Lensmanden paa Aalborghus Hans Bartholomæussen med Lovhævd havde indværget alt Kronens og Fællesgods, som i Kjær Herred laa under Aalborghus.¹⁾ Det er antagelig den Jens Kjærulf, som 1519 tilligemed sin Hustru blev optaget i »Guds Legems Lav« i Aalborg, og ligeledes maa han formodes at være identisk med Jens Kjærulf i Halne, som 1532 var Rebsmand til Lendum Mark i Vendsyssel sammen med flere andre Storbønder.²⁾ Han havde formodentlig flere Børn, om hvilke henvises til min »Kjærulfske Studier«, S. 10 f, og han var vist død før Klemensfejden. Se Eftermanden.

Bertel Jensen (Kjærulf?) var Herredsfoged 1536³⁾ og var antagelig Søn af Formanden. Han var vel nok den Herredsfoged i Kjær Herred, som 1535 blev stævnet af Mester Mikkell i Aalborg for en Hest, som Skipper Klemen havde taget fra Mester Mikkell og solgt til Herredsfogeden.⁴⁾ 1540 finder vi en anden Herredsfoged, saa det

1) Rigsark. Top. Saml., Nørrejylland, Nr. 222.

2) Erslev og Møllerup: Fred. Is Register, S. 442.

3) Kgl. Bibl. Uldalls Saml. 4°, 259, S. 98, jfr. Registre o. a. Lande 1537.

4) Danske Mag. 3. IV. 197.

ligger nær at antage, at Bertel Jensen har maattet fortrække paa Grund af sit Forhold i Klemensfejden. Blandt udenbys Folk, som ejede Grunde i Aalborg, nævnes 1539 en Bertel Kjærulf som Ejer af en Grund, der var »skuret i Fald (o: forbrudt), men som Gertrud Kjærulfs da »rettede af« (o: betalte), og som 1540 blev sat i Skat¹.) Det er sandsynligt, at det er den her nævnte Herredsfoged, der omhandles, og at Gertrud var hans Moder. 1546, 1552 og 1560 nævnes Bertel Jensen som boende i Broerholt i Vadum Sogn,²) og 1563—78 boede han antagelig i Nordkær i Biersted Sogn, hvor han (Bertel Kjærulf) var Kirkeværge 1576 og havde Kirketienden i Fæste. Han døde antagelig 1578, og det følgende Aar betalte hans Enke Gertrud Munksdatter hans Skyld 18 Daler til Kirken.³) Om hans formodede Børn henvises til min »Kjærulfske Studier« S. 12.

Anders Andersen Kjærulf var Søn af den Side 90 omtalte Herredsfoged af samme Navn, var Herredsfoged 1540⁴) og havde vel kort før tiltraadt denne Stilling efter Brodersønnen(?) Bertel Jensen. Dyrskjøtt fortæller,⁵) at han »næffnes 1520 och siden udi Schipper Clements Oprør 1533, huorved hans Gods forbrut, uden huis hand kiøbte igien, som dog en Herlighed bleff paasadt til Cronen«. Han boede i Fogedgaard i Østerhalne, Vadum Sogn, og nævnes ofte som Herredsfoged i Aarene indtil 1577, og han førte et Bomærke i

1) Aalborg Bysbog, Bl. 397 b og 403 b.

2) Aalborghus' Lensregnskab, Top. Saml. Perg., Kjær H. Nr. 2.

3) Biersted Kirkes Regnskab.

4) Ny kgl. Saml. 4°, Nr. 746.

5) Univers. Bibl. Additam. 117 in fol.

sit Segl.¹⁾ 1560 mageskiftede han med Kronen og fik 1 Bol i Østerhalne og 1 Bol i Bjørum for 1 Gaard i Østerhassing By; endvidere ejede han delvis Fogedgaard i Vadum samt Gaarden Holtet og 1 Gaard til i Ajstrup Sogn m. v. 3. Marts 1570 fik han Livsbrev af Kronen paa 1 Bol i Vadum Sogn og en Eng i Holtet Kær, og 10. Decbr. 1567 havde han af Lensmanden paa Aalborghus Otte Brahe faaet udvirket, at hans Søn Bertel fik Livsbrev paa Øster Aslund i Østerhassing Sogn.²⁾ Han var gift første Gang med Maren Bertelsdatter af Vesterbæk i Himmerland, Søster til hans Broder Peders Hustru, og med hende havde han 1 Søn og 2 Døtre; hans anden Hustru kendes ikke. Børn:³⁾

1. Bertel Andersen Kjærulf, f. 1528, død o. 1568, boede paa Øster Aslund, gift 1548 med Gertrud Pedersdatter Munk, f. 1530, d. ....

2. Else Andersdtr. Kjærulf, f. 15.., levede 1620, gift med Søren Christensen, Herredsfoged i Kjær Herred.

3. Johane Andersdtr. Kjærulf, gift med Søren Olufsen i Vraa i Ajstrup Sogn (nu Gaarden Gl. Vraa).

Søren Christensen blev antagelig Herredsfoged ca. 1578, efter at han tidligere havde været Tingskriver her. Han deltog 1584 i Hertug Christians (Chr. IV.s) Hylding i Viborg, og han boede i Vester Holtet i Ajstrup Sogn, som han havde faaet med sin Hustru. 2. Juni 1586 fik han kgl. Bevil-

¹⁾ Aalborg Bys Papirsbreve 29. Marts 1552 og 1572, Top. Saml., Vadum Nr. 1 (9. Juni 1545), Originale Mageskifter 126 i Rigsark., Top. Saml., Kjær H. (1546); Aalborg A. hist. Aarbog II. 253.

²⁾ Kancelliets Brb.

³⁾ C. Klitgaard: »Kjærulfske Studier«, S. 18.

ling til at beholde Holtet Eng til sin Gaard uden Afgift, saa længe han var Herredsfoged. 1589 gav han Prædikestolen til Ajstrup Kirke, og 1595 indtraadte han som Medlem af »Guds Legems Lav« i Aalborg. 1596 afgik han vist som Herredsfoged, men levede endnu o. 1602.

Han var antagelig fra Himmerland, og han kaldtes almindeligvis Søren Skriver, hvilket Navn han vel har fra den Tid, han var Tingskriver. Med sin Hustru fik han ogsaa en Del af Fogedgaard i Vadum Sogn, $\frac{1}{2}$ Gaard i Vesterhalne og Halvdelen af Hvolgaard i Vesterhassing Sogn. Han var gift med Else Andersdatter Kjærulf, der levede 1620, men var død 1631. Datter af hans Formand i Herredsfogedembedet. Med hende havde han 8 Børn, der alle antog Familienavnet Kjærulf.¹⁾ Børn:

1. Jakob Sørensen Kjærulf, der levede i Fogedgaard i Østerhalne 1609, men døde forholdsvis ung, hvorefter hans Enke Inger Christensdatter af Nordkær i Biersted Sogn (1617) nævnes i Fogedgaard.
2. Gertrud Sørensdtr. Kjærulf levede 1640, død før 1651, var gift med Peder Jensen Mørk i Røgelhede i Hellevad Sogn, død o. 1620.
3. Anne Sørensdtr. Kjærulf, død 1640-45, var gift I o. 1600 med Magister Thomas Christoffersen Galskyt, død 1624, og II med Magister Erik Nielsen, f. o. 1592, død 1658, begge Sognepræster i Hammer-Horsens.
4. Anders Sørensen Kjærulf, død 1641, boede 1617-1641 i Vester Holtet, men havde tidligere boet i V. Brønderslev, hvor han ejede Part i Kornumgaard. Endvidere ejede han Knæpholt

¹⁾ C. Klitgaard: Kjærulfske Studier, S. 358 ff.

i Vadum Sogn. Gift med Anne Andersdatter Kjærulff af Kornumgaard.

5. Peder »Selgensen« Kjærulff, død 1631, boede først i Vadumtorp, senere i Saltumgaard, Herredsfoged i Hvetbo Herred, se Side 78.

6. Christen »Pedersen« Kjærulff, død o. 1631, boede i Hornsgaard i Farstrup Sogn, Slet Herred, og ejede Jordegods i Vadum og Vesterhassing Sogne. Gift med Maren Nielsdatter.

7. Anders Sørensen Kjærulff, død 1631, efterfulgte Faderen som Herredsfoged i Kjær Herred, se nedenfor.

8. Maren Sørensdtr. Kjærulff, død o. 1620, gift med Selvejrbonde Jens Nielsen i Vester Stræt i Slet Herred, død 1634.¹⁾

Anders Sørensen Kjærulff, Søn af Formanden, blev sandsynligvis Herredsfoged o. 1596²⁾ og beklædte Stillingen til 1630. Han efterfulgte ligeledes Faderen som Besidder af Vester Holtet i Ajstrup, og 29. April 1602 udgik kgl. Brev, at han, der en Tid lang havde været Herredsfoged i Kjær Herred og haft »stor Umage«, og som tilmed boede paa Alfarvej, hvor han besværedes meget med Gæsteri af vejfarende Folk, maatte bruge Holtet Eng, hvoraf der svaredes Særskyld til Kronen, kvit og frit, saalænge han var Herredsfoged, eller indtil Kongen gav anden Ordre.³⁾ Han ejede ogsaa Del i Knæpholt i Vadum Sogn, hvor han i hvert Fald boede fra 1603 til sin Død. 18.

¹⁾ Pers. Tidsskr. 8. II. 82 ff.

²⁾ Dyrskjøt nævner Morten Pedersen Kjærulff i Østerhalne som Herredsfoged 1596, men han fungerede vist kun midlertidigt.

³⁾ Kancelliets Brevb. Engen, der laa mellem Vraa Enge og Holtet Enge, er vist hvor Gaarden Holtet mellem Tylstrup og Sulsted Jernbanestationer nu ligger.

Maj 1604 havde han Proces for Kongens Retterting med Admiral Peder Munk til Hammelmose m. v. angaaende Vadum Kirketiende, som han havde fæstet af Lensmanden paa Aalborghus, skønt Peder Munk ogsaa havde Fæstebrev paa den af 29. April 1581.¹⁾ Peder Munk frafaldt sit Krav, og 21. Maj 1604 fik Anders Kjærulf kgl. Livsbrev paa Fæstet. Foruden Parter i Vester Holtet og Knæpholt ejede Anders Kjærulf Jordegods i Fogedgaard i Østerhalne og i Jetsmark Sogn.²⁾ Holtet Eng beholdt han til 1626, da Kronen mageskiftede den til Hans Lindenov til Hundslund Kloster. Han deltog som Fører i den vendsysselske Befolknings Bestræbelser for 1627 at holde saavel de kongelige Tropper under Oberst Conrad Nelle som de kejserlige ude af Vendsyssel; det første lykkedes, det sidste ikke.³⁾ Hans Segl viser 1608 et Skjold med et Bomærke og Overskrift A. S. K.⁴⁾ Han døde vist 1631, og Skifte efter ham holdtes 20. Decbr. 1631.⁵⁾ Han var gift med Bodil Nielsdatter, som endnu levede 1651,⁶⁾ og med hvem han havde følgende 12 Børn:⁷⁾

1. Peder Andersen Kjærulf, f. o. 1600, d. 1643, Tingskriver i Kjær Herred, se derunder.

2. Christen Andersen Kjærulf, f. o. 1595, boede i Fogedgaard i Vadum, døde i Slaveriet paa Bremerholm i 1650erne, gift med Anne Andersdatter Holm af Vadum Præstegaard.

-
- 1) Kongens Rettertingsdomme 1604 og Kancelliets Brevb.
 2) Kjær H. Tgb. 27. Aug. 1633.
 3) a. St. 22. Marts 1631.
 4) Bilag til Aalborghus Lens Regnskab.
 5) Jerslev H. Tgb. 26. Juli 1649.
 6) Kjær H. Tgb. 1651, Bl. 22.
 7) Se nærmere C. Klitgaard; Kjærulfske Studier, S. 394 ff.

3. Niels Andersen Kjærulf, f. 1592, d. 1660, boede i Kærsgaard i Hellevad, gift 1614 med Gyde Laursdatter, f. o. 1594, d. 1680.
4. Søren Andersen Kjærulf, var 1632 og 45 Selvejer i V. Brønderslev, gift med Anne Andersdatter Kjærulf af Krogen i V. Brønderslev.
5. Anders Andersen Kjærulf, boede 1631 og 1651 i Nørhalne i Biersted Sogn og var Delefoged til Aalborg Hospital.
6. Jakob Andersen Kjærulf, boede 1635 i Knæpholt, 1637 og 40 i V. Halne, 1650 i Aalborg, vist ved Rytteriet.¹⁾
7. Selgen Andersen Kjærulf, nævnes i Knæpholt 1636, i Sundby 1640, i Aalborg 1650, var vist Rytteriunderofficer.¹⁾
8. Anne Andersdtr. Kjærulf, f. o. 1600, d. o. 1652, gift med Mikkel Nielsen Kjærulf i Hvostrup, d. o. 1664.
9. Maren Andersdtr. Kjærulf, f. o. 1600, d. efter 1653, gift med Anders Pedersen Wraa, Præst i Sundby-Hvorup Sogn, d. 1647.
10. Lars Andersen Kjærulf, f. o. 1610, levede 1662, sidst Gaardfæster paa Gøl.
11. Christen Andersen Kjærulf den yngre, f. o. 1600, d. før 1672, boede i Knæpholt og var vist ugift.
12. Maren Andersd. Kjærulf, f. o. 1600, d. før 1631, gift med Niels Madsen i Musted i Jerslev Sogn.

Lars Pedersen nævnes første Gang som Herredsfoged 6. April 1630. Han var antagelig fra Holtet i Dronninglund Sogn, og i Følge Dyrskjøt nedstammede han fra en Datter af Jens Andersen

¹⁾ Jerslev H. Tgb. 14. Marts 1650.

Kjærulf, som ca. 1530 besad Kornumgaard i V. Brønderslev Sogn. Han kom sandsynligvis til Kjær Herred, da han o. Aar 1600 ægtede Morten Pedersen Kjærulfs Enke Bodil Hansdatter Mørk i Østerhalne. 1608 blev han beskikket til Tingskriver i Kjær Herred, og han skrev en smuk Haand. Som Herredsfoged fik han 16 Tønder Byg af en Gaard i Ingstrup Sogn i Stedet for Holtet Eng, der var blevet mageskiftet fra Kronen. Med sin Formands Søn Christen (den ældre) havde han meget Bryderi, idet denne halvgale Mand synes at have tragtet ham efter Livet, og gennem sin Hustru blev han ogsaa indviklet i langvarige Processer om Arven efter hendes Fader, Herredsfoged Hans Mørk i Saltumgaard i Hvetbo Herred (se Side 77).¹⁾ I Arne Magnussens Haandskriftsamling (Universitetsbibl.) findes som Nr. 73 en plattysk Bønebog fra det 15. Aarh.; den er af Pergament med 288 Blade, af hvilke 7 har smukke Miniaturbilleder. Denne Bog har tilhørt Lars Pedersen, der 12. Jan. 1602 og flere Steder senere har foretaget Notitser i den, dog ikke af personalhistorisk Art. Med sin Hustru havde han faaet en Del Jordegods i Østerhalne i Vadum Sogn, bl. a. Part i Fogedgaard.

Han døde antagelig i Efteraaret 1639, hans Enke levede 1640. Ægteparret havde 6 Børn:²⁾

1. Anne Laursdtr., blev 1631 »lokket« af Jens Andersen i Vadumtorp, men blev vist senere gift med Jens Pedersen i Plomgaard i Vadum.
2. . . . Laursdtr., gift med Ove Jørgensen i Gandrup i Vesterhassing Sogn (1646).

¹⁾ C. Klitgaard: Kjærulfske Studier, S. 144 ff.

²⁾ a. St., S. 151.

3. Gertrud Laursdtr, levede 1672, gift med Jens Andersen i Tvilstedgaard i Jetsmark, d. 1647.
4. Karen Laursdtr., død før 1650, gift med Bertel Laursen Kjærulf i Øster Aslund, f. o. 1582, d. 1672.
5. Karen Laursdtr., død 1652, gift I Peder Nielsen i Østrup i Saltum S., d. 1646, gift II Morten Nielsen Kjærulf i Birket i Hørmested S.
6. Morten Laursen Kjærulf, se Eftermanden.

Morten Laursen Kjærulf hed egentlig Morten Kjærulf Laursen, idet han var opkaldt efter sin Moders første Mand Morten Pedersen Kjærulf (se Side 98). Morten Kjærulf fungerede første Gang som Herredsfoged 29. Oktbr. 1639, og han blev i Embedet til 1684, da han tog Afsked paa Grund af Alder, idet han da var ca. 80 Aar gammel. Han boede i Østerhalne i samme Gaard som Faderen, og da denne 1630 fratraadte Tingskriverbestillingen, fungerede Morten en Tid som saadan, og han synes at have søgt Embedet, men fik det ikke. Han skrev en meget sirlig Haandskrift. Ligesom sin Fader havde han ogsaa meget Bryderi med Christen Andersen Kjærulf i Fogedgaard, der endog 1643 forsøgte at dræbe ham med en Kniv ved et Gilde i Rævsgaard, i hvilken Anledning m. v. Christen — efter under Svenskekrigen 1644—45 at have siddet fængslet paa Aalborghus — 1647 blev dømt til Slaveri paa Bremerholm.¹⁾

Efter Slaget ved Nørresundby 18. Jan. 1644 og Svenskernes Nedsabling af de vendsysselske Bønder, der havde villet forhindre Overgangen over Fjorden, blev Morten Kjærulfs Gaard ud-

---

¹⁾ C. Klitgaard: »Kjærulfske Studier«, S. 152 ff.

plyndret saavel som Fogedgaard i Østerhalne, og længere hen paa Aaret døde næsten alt hans »Fæ og Kvæg«, saa han kom i Armod. Senere erhvervede han sig betydeligt Jordegods, saaledes alle Parter i Fogedgaard, $\frac{1}{2}$ Saltumgaard, en Del af Bundgaard i Jetsmark m. m.; alene i Vadum Sogn ejede han ved sin Død omved 45 Tdr. Hk.

Som Vederlag for Herredsfogedtjenesten fik han ligesom sin Fader 16 Tdr. Byg af en Gaard i Ingstrup, og 27. April 1643 erhvervede han kongelig Stadfæstelse paa denne Bevilling, antagelig fordi det ofte kneb med at faa Afgiften erlagt. Han havde nogle Ejendomme i Fæste fra Aalborghus, og ca. 1650 fik han Vadum Kirketiende i Fæste af Kronen for 24 Tdr. Rug eller Byg aarlig. I Mandtal til Krigsstyret 1677 er han takseret til det anselige Beløb af $132\frac{1}{2}$ Rdl. Hans Segl 1660—1680 viser en Ibskal omgivet af hans Navn. 15. Novbr. 1660 deltog han i Fred. III.s Hylding i Kbh. Han levede endnu 2. Marts 1685 (Aalb. Tgb.), men var død før 2. Novbr. 1689, og han ligger tillige med sine 2 Hustruer begravet i Vadum Kirkes Kor, hvor der ca. 1875 laa Gravsten over dem,¹⁾ men 1889 var Stenen fjernet og laa vist ved søndre Side af Kirken, og Indskriften var slidt bort.²⁾ Ved 1640 ægtede han Gertrud Munk, død 13. Septbr. 1641 uden Børn, Datter af Oluf Pedersen Munk i Attrup i Hammer Sogn og Bendit Porsdatter (Børialsen) af Kastrup. Derefter ægtede han o. 1642 Anne Jensdatter Bloch, Datter af Herredsfoged i Hindsted Herred Jens Sørensen Bloch i Arden. Hun var antagelig født i 1620erne; efter Morten Kjærulfs Død flyt-

¹⁾ N. Hanckes Saml. i Kgl. Bibl.

²⁾ Løflers Indberetn. til Nationalmuseet.

tede hun til Aalborg, hvor de allerede ejede et Hus 1669, og her boede hun endnu 1714, men var død 1719. Hendes Død er ikke fundet, men i Ligtalen over hendes Søn Anders siger Pastor Chr. Tychonius, at hun blev over 90 Aar gammel. Hun gav et Hus i Østerhalne til Skolehus for Vadium Sogn.

Morten Kjærulf og Anne Bloch havde 3 Sønner:¹⁾
1. Søren Mortensen Kjærulf, der var hjemme i Østerhalne indtil Faderens Død, men derefter var Forpagter af Lindenborg. 1690 var han til et Drikkegilde 2. Paaskedags Aften i Aalborg og blev der dødeligt saaret af en af de andre Gæster, der afskød sin Pistol mod ham, efter at de havde »favnedes og kyssedes«. Var ugift.

2. Laurids Mortensen Kjærulf, f. o. 1647, d. 1729, Ejer af Wiffertsholm og meget rig, optaget i den danske Adelsstand 1724, gift 1685 med Karen Jakobsdatter Geesmann, f. 1664, d. 1739, Borgmesterdatter fra Aalborg.

3. Anders Mortensen Kjærulf, f. 1662, d. 1735, Ejer af Sødal ved Viborg, Bjørnsholm ved Løgstør, Ørndrup paa Mors, Haubrogaard og Mølgaard i Haubro S., Holmsgaard i Skals S., Halkjær, Øen Fur m. m.; optaget i den danske Adelsstand 1724. Gift I 1690 med Kirstine Pedersdatter Møller fra Holbækgaard, f. 1672, d. 1725; gift II 1728 med Margrete Dorte Braës fra Kokkedal, f. 1692, d. 1740.

Fra Midten af 1400erne var Herredsfogedembedet i Kjær Herred saa at sige gaaet i Arv indenfor Slægten Kjærulf; men i dette Forhold skete der Forandring, da Morten Laursen Kjærulf 1684 gik af, idet han efterfulgtes af:

¹⁾ Se C. Klitgaard: »Kjærulfske Studier«, S. 157 ff.

Laurids Andersen i Krogen i Biersted S., der blev udnævnt 1. Juli 1684 efter tidligere at have været Delefoged i Kjær Herred. I Landsdommernes Betænkning af 1686 om Retsvæsenets Omordning¹⁾ siges om ham, at de ikke turde anbefale ham til Ansættelse i den udvidede Jurisdiktion, og han blev derfor 1687 entlediget, hvorpaa han 1688 forpagtede Gandrupgaard i Vesterhassing Sogn, hvilken hørte under Vraa (Gl. Vraa), og han var tillige Ridefoged til Vraa.

Han var født 1637 og blev begr. i Vester Hassing 26. Marts 1700 64 Aar ÷ 4 Maaneder, 3 Uger og 4 Dage«. Han boede i Krogen 1670 og synes at være kommet dertil ved at ægte den forrige Fæster Chr. Andersens Enke Maren Olufsdatter, som døde 1690--1700.²⁾ Ægteparret havde 4 Børn:

1. Christen Laursen Krog, f. o. 1660, d. 1713, boede i Gandrup, gift 1689 med Johanne Pedersdr. Kjærulf, f. o. 1670, d. 1750, Datter af Peder Bertelsen Kjærulf af Ø. Aslund. Flere Børn.³⁾
2. Anne Laursdtr. Krog, gift 1702 med Thomas Jensen i Hassinggaard.
3. Johanne Laursdtr. Krog, gift 1702 med Bertel Thomsen af Brødland i Hammer S., der var f. 1671, d. 1736. Boede i Gandrupgaard. Efterkommerne antog Navnet Krog.
4. Ole Laursen Krog, f. 1669, d. 1691, ugift.

Mathias Pedersen Søltøft blev 26. Novbr. 1687 udnævnt til Herredsfoged i Kjær og Hvetbo

¹⁾ Danske Kancelli, Skab 15, Pakke 208.

²⁾ Se Chr. Petresch Christensen: Nørresundbys Historie, I, S. 125 f, og C. Klitgaard i Norsk Tidsskr. for Genealogi, Personalh. o. s. v. I, S. 329 ff, hvor Slægten nærmere omtales.

³⁾ Se Lengnick: Krog fra Biersted.

Herreder efter Indstilling af Landsdommerne i Viborg i deres Kommissionsbetænkning 1686, hvori de udtalte, at da de ikke tør indstille nogen af de hidtilværende to Herredsfogeder (i Kjør og Hvetbo Herreder) til Embedet, var det godt, om Kongen vilde forsyne Embedet med en anden fornuftig og skikkelig Herredsfoged, og Mathias Pedersen »er baade fornuftig, skikkelig og vederhæftig«, hvorfor de formoder, »at Herredet ved hannem tilbørligen skal vorde forsynet«. Mathias Søltofts Herkomst kendes ikke, men han var 1677 blevet Ejer af $\frac{1}{2}$ Hørbylund i Hørby Sogn, som han købte af Elisabet Friis til Kvistrup, og denne Halvdel ejede han til sin Død, men han brugte den vist ikke selv, thi 1686 var han Forpagter paa Klarupgaard i Aalborg Amt, og han havde 1682 været Medlem af Kommissionen af 28. Jan. 1682 angaaende Købstædernes Revision og Magistraternes Reduktion, ligesom han 1683 var Medlem af Matrikelkommissionen i Vendssysel. 1688 bosatte han sig paa Lindholmgaard som Fæster under Rødslet, og her døde han 9. Aug. 1689 i en Alder af 49 Aar 5 Mdr. og blev 19. Aug. begravet i Nørresundby Kirke. Han var gift med Helvig Jensdatter, som kort efter flyttede fra Lindholmgaard, og med hende havde han mindst 2 Børn, der nævnes i Kopskatmandtallet 1682, men hvis Navne ikke kendes.

Anders Madsen Storm fik allerede 17. August 1689 Udnævnelse til Herredsfoged, idet han den 9. Aug. havde indsendt Ansøgning til Kongen om Konstitution under Søltofts Sygdom og Bevilling til at efterfølge ham. Anders Storm kårer sig da Borger i Aalborg, hvor han ejede en Gaard

med Salterhus og Pakhus m. v. ved nordre Side af Bytinget og liggende ud til »Doktorens Gyde«. I sin Ansøgning siger han, at han har haft »adskillige Bestillinger«, som han har betjent og lovlig kvitteret.

Efter at være udnævnt til Herredsfoged flyttede han til Biersted, hvor Tinget jo var, men da dette 1704 blev flyttet til Voerbjerg, flyttede han 1705 tilbage til Aalborg, men kort efter byggede han et Hus paa Voerbjerg Fællod, og i H. t. Tingsvidne af Kjær Herred 3. Juli 1705 skulde Kjær-Hvetbo Herreders Ting betragtes som hans Værneting, selv om han til Tider holdt Hus i Aalborg.

1714 fik han Afsked som Herredsfoged paa Grund af Svagelighed, og 3. Marts 1715 blev han begravet i Nørresundby Kirke, 64 Aar 7 Uger gammel. I hans Signet findes Hjelm og Skjold, det sidste bærer en Genius paa en Kugle. 5. Aug. 1715 blev hans efterladte Hus i Voerbjerg solgt ved Auktion.

Hans Madsen Storms Herkomst kendes ikke, men naar han fik Embedet som Herredsfoged skyldes det utvivlsomt de gode Slægtsforbindelser paa hans Hustrus Side, idet han var Svoger til Amtsskriver Mogens Willumsen i Aalborg, og hans 2 Stofdøtre Bente og Margrete var gift med henholdsvis Byfoged i Aalborg Laurids Svendsen Hviid og Byfoged i Aarhus, tidligere Amtsskriverfuldmægtig (1679) i Aalborg Jørgen Danielsen.¹⁾ Anders Storms Hustru var Kirsten Willumsdatter, f. i Rønneby i Bleking 1630, død i Aalborg 1715, begr. i Budolfi Kirke 21. Maj, og hun var altsaa en Snes Aar ældre end Anders Storm. Hun havde tidligere været gift med en Morten

¹⁾ Se min Artikel i Personalh. Tidsskr. 6. II. 222.

Bræmer, der var Købmand i Rønneby, men 1661 efter Blekings Afstaaelse drog bort, antagelig til Danmark, sammen med Mogens Willumsen og Mathias Willumsen (Wassard).

Erik Emmiksen blev udnævnt til Herredsfoged 9. Novbr. 1714 og maatte i H. t. kgl. Missive af 7. Jan. 1715 afstaa en Del af Embedets Indtægter til Formanden, der havde besværet sig over, at Stiftamtmandens Fuldmægtig uberettiget havde faaet ham afskediget paa Grund af Alder og Svaghed.

Emmiksen var født 1686 i Thisted som Søn af By- og Herredsfoged der Emmik Eriksen og Maren Mortensdatter. 1702—1708 var han i Tjeneste hos Kammeradvokat N. Frische og søgte da Embedet som By- og Herredsskriver i Thisted. Efter sin Udnævnelse til Herredsfoged bosatte han sig en Tid paa Voerbjerggaard, senere i et Hus i Voerbjerg. Han døde i Voerbjerg 21. Marts 1737, begr. Nørresundby 2. April. 1715 angives Herredsfogedens faste Indtægt til 60 Tdr. Byg af Herrederne og 30 Rdl. Løn. 1720 søgte han at forbedre sin Stilling ved at ansøge om tillige at beklæde det da ledigværende Embede som Tingsskriver i Kjær og Hvetbo Herreder, hvilket ikke blev bevilget. 1719 solgte han et Bol i Østerladen i Horsens Sogn, som han kort Tid havde ejet. 1733 søgte han Herredsfogedembedet i Hundborg og Hillerslev Herreder, som hans Fader i sin Tid havde beklædt. Han anbefaledes af Stiftamtmand Reventlow, og i Gratia!protokollen betegnes Embedet i Kjær og Hvetbo Herreder som et af de »sletteste Herreder i Vendsyssel«. Stiftamtmand Jørgen Bille, der, som tidligere omtalt, var meget

kritisk indstillet, skrev om ham ca. 1730, at han, skønt ikke af de lovkyndigste, havde mere Samvitighed end de andre Herreds- og Birkefogeder i Vendsyssel, og Bille holdt ham ogsaa for en af de kristeligste.¹⁾ 7. Oktbr. 1717 blev han i Hjøring viet til Jomfru Johanne Fridericia v. Niendahl, f. o. 1695, begr. Aalb. Bud. 30. Oktbr. 1745, Datter af? ..... og Charlotte Amalie Barabang (1671—1718), der var gift 2.º med Byfoged Anders Paulin i Hjøring. Emmiksens Enke flyttede efter hans Død til Hjøring med sine 4 Børn og boede der i trange Kaar. Foruden 6 Børn, der døde som smaa, havde Erik Emmiksen følgende 4 Sønner: 1. Emmik Emmiksen, f. o. 1718, d. 1778; var 1744 Forpagter paa Bjørnkær i Biersted Sogn og sidst paa Toftegaard i Jetsmark S. Var gift med Maren Nielsdatter Kjeldgaard af Aalegaard i Hanherred, som 1780 boede paa Vestrupgaard i Sallum S.

2. Johan Frederik Emmiksen, f. 1720. Synes at have haft en Søn S. J. Emmiksen, der 1767 tjente Stiftsprovst Gudme i Aalborg og var Arving efter Farbroderen Jakob.

3. Jakob Christian Emmiksen, f. 1723, tjente sidst paa Vang i Sulsted S. og druknede 7. Oktbr. 1767 i Aaen ved Gaarden. Ugift.

4. Anders Paulin Emmiksen, f. 1724, levede 1737, var død før 1767, ingen Livsarvinger, nærmere ubekendt.

Søren Madsen Høeg blev udnævnt til Herredsfoged her 12. Juli 1737 efter siden 11. Aug. 1725 at have været Birkefoged og Skriver ved Dronninglund og Hals Birker, hvilken Stilling han

¹⁾ Danske Saml. IV. 197.

havde opnaaet, fordi han var Tjener hos Prinsesse Sofie Hedevig, som den Gang ejede Dronninglund. Han havde dog ogsaa tidligere tjent 3 Aar hos Storkansler J. L. Holstein og derefter hos en Etatsraadinde Scheel, antagelig ogsaa som Lakaj, Han boede 1725 paa Teglgaarden i Dronninglund, men flyttede 1741 til Voerbjerggaard, som han havde købt, og 1742 købte han Lindholmsgaard, hvis Bygninger han lod nedbryde og Jorden henlægge under Voerbjerggaard. Han beholdt Stillingen ved Dronninglund og Hals Birker efter sin Udnævnelse til Herredsfoged, og han interesserede sig i højere Grad end sine Forgængere for Politivæsenet. Han døde paa Voerbjerggaard 26. Febr. 1770, begr. i Nørresundby Kirke 5. Marts. Var gift med Christine Pedersdatter Hintzholm, f. 31. Decbr. 1695, d. Voerbjerggaard 5. Oktbr. 1776. Der kendes 3 af deres Børn:

1. Peder Høeg, se Eftermanden.
2. Helene Høeg, f. 1728, d. 1764 i Hjøring, gift med Kirurg i Hjøring Johan Melchior Nicolaisen.¹⁾
3. Jens Høeg, f. 1733, d. 1762 paa Voerbjerggaard, 29 Aar, antagelig ugift.

Peder Høeg, Søn af Formanden, blev 24. April 1761 beskikket til Faderens Medhjælper og Efterfølger som Herredsfoged her og 14. Aug. s. A. som Foged og Skriver i Dronninglund og Hals Birker. Han var født i Dronninglund 1727, blev Student 1745 og tog 1757 dansk juridisk Eksamen med Karakter »nogenledes bekvem«. Han var den første Herredsfoged her, der havde juridisk Eksamen, hvad hans Eftermænd ogsaa havde.

¹⁾ Se C. Klitgaard: Hjørring Bys Historie, S. 359.

1764 fik han Skøde af sin Fader paa Voerbjerggaard og Lindholmmsgaard, og paa førstnævnte Gaard døde han 28. Septbr. 1779 og blev 5. Okt. begr. i Nørresundby Kirke. Han synes at have haft alsidige Interesser, thi i hans Bo fandtes Opmaalingsinstrumenter, Kompasser, Urmagerredskaber, en Del danske, franske og latinske Bøger, en Del Landkort, et nyt Positiv (Lirekasse) og en ny Chaise (Karet) og endvidere lod han Voerbjerggaard opbygge herskabeligt og anlagde en smuk Frugt- og Lysthave der. 30. Novbr. 1761 blev han i Nørresundby viet til Anne Christensdatter Dorf, der 1782 solgte Voerbjerggaard og flyttede til Nørresundby. 1785 solgte hun Lindholmmsgaard og flyttede til Kællingbrogaard i Sdr. Kongerslev, hvor hun døde 4. April 1806. Ingen Børn.

Hans Jacob Preuss blev beskikket til Herredsfoged 22. Decbr. 1779. Han blev døbt i Bergen 7. Juni 1735 som Søn af Boghandler i Kbh. Jacob Preuss og Hustru Kirstine Jonasdr. Ruus. Efter at have taget Studentereksamen 1768 og 1769 dansk juridisk Eksamen blev han 1769 Prokurator i Trondhjems Stift, og 1774 fik han Ansættelse ved Tallotteriets Hovedkollektion, hvor han var 1½ Aar. 1777 blev han Raadmand i Randers og Herredsskriver i Støvring og Galten Herreder, 1778 fik han endvidere Bestalling som Prokurator ved Retterne i Jylland. Var stærkt forældet, og deres Gods og Formue blev taget i Randers til Afdrag paa Gæld, og da han døde paa Voerbjerggaard 1. Decbr. 1780 — han havde Ophold her hos Formandens Enke — fragik hans Enke, der ikke samlevede med ham, Arv og Gæld i Boet. Gift 17. Aug. 1778 med Dorte Kir-

stine Møller, som 1780 boede i Kbh., hvor hun døde 21. Septbr. 1785.¹⁾

Niels Schiøtt Hasselbalch blev udnævnt til Herredsfoged 7. Febr. 1781 og blev tillige 27. Juni 1800 Herredsskriver i Jurisdiktionen, hvad hans Eftermænd ogsaa var. Han var født i Randers 21. Decbr. 1735, Søn af Købmand Hans Jacobsen H. og Kirsten Nielsdr. Schiøtt. Var 1768 Fuldmægtig paa Mejlgaard, og 1773 boede han paa Fævejle, forpagtede 1776 Herningholm paa 6 Aar, men forlod Forpagtningen 1777, idet han led stort Tab ved Kvægpesten, var derefter en kort Tid Forpagter paa Høgholm og boede derefter i Randers, hvor han havde Ansættelse paa Byfogedens Kontor. Tog 1779 juridisk Embedseksamen og blev 1780 Prokurator for alle Retter i Jylland og var en Tid konst. Byfoged i Randers. Som Herredsfoged boede han i Nørresundby, hvor han døde 24. Juni 1809.²⁾ Gift 18. Aug. 1772 i Fjellerup med Birthe Sofie Elisabeth Bering, f. 1744, død 27. Febr. 1812, Datter af Pastor Christen B. i Fjellerup og Magdalene Amalie Milahrtdt og gift 1° 1764 i Fjellerup med Hans Nielsen Møllerup til Østergaard i Fjellerup S., død 1768. I Ægteskab med Hasselbalch var der 3 Døtre: Kristence, Elisabeth og Kirstine Amalia, der alle døde som smaa, samt Sønnen Hans Hasselbalch, f. paa Fævejle 1773, d. Nørresundby 1. Aug. 1809, Student 1794, cand. jur. 1799, Prokurator ved alle Retter i Jylland 1804. Ugift.

¹⁾ Jfr. H. Hjorth-Nielsen Danske Prokuratorer, S. 273.

²⁾ a. St. S. 135 og Th. Hauch-Fausbøll: Slægten Hasselbalch, S. 67 f og 117.

Tingskrivere.¹⁾

Jep Thomissøn nævnes i et Sandemandsbrev af 1460 som den sidste af 4 Mænd, der udstedte Tingsvidne, og i senere Tid var det altid i Kjær Herred Tingskriverens Navn, der stod sidst paa saadanne 4 Mands Tingsvidner.

Søren Nielsen i Horsens nævnes paa samme Maade i Vidisse 1485 og i Tingsvidne 1494.

Lars Poulsen i Nørhalne i Biersted S. nævnes paa samme Maade i et Lovhævdsbrev 1525.

Jens Sørensen Hofgaard i Nørresundby var Tingskriver 1546, 1552 og 1560 og kaldes baade Jens Skriver og Jens Degn, saa han har sandsynligvis tillige været Degn. Han var Fæster af et Bol i Sundby tilhørende Vitskøl Kloster. Var gift og havde 3 Døtre, nemlig Sidsel og Kirsten, der begge drog af Landet i deres unge Aar, og af hvilke Kirsten, der var gift med Hans Terkildsen i Nakskov, døde ca. 1631, samt en Datter, der vist var gift med Peder Andersen Hofgaard i Sundby og med ham havde 2 Sønner og 1 Datter, som arvede Mosteren Kirsten. Jens Sørensens Signet bærer et Bomærke.

Jep Pedersen i Gildsig blev Tingskriver 1560, nævnes som saadan 1563, var fratraadt 1568, men blev Skriver igen senere.

Søren Christensen i Vester Holtet i Ajstrup Sogn var Tingskriver 1568 og 1572, men blev Herredsfoged ca. 1578, se Herredsfogeder, Side 93.

¹⁾ Chr. Petresch Christensen: Nørresundbys Historie I, S. 33 ff.

Jep Pedersen i Gildsig blev Tingskriver paany ca. 1578 (?) og var endnu Skriver 1584. Hans Fæstebol tilhørte Vitskøl Kloster, og i dettes Jordebog nævnes han første Gang 1552 og senest 1584. Hans Signet har et Bomærke.

Lars Christensen i Bjørnkær forekommer som Tingskriver 1590 og 1603 og virkede vist som saadan til 1608. Han boede i Bjørnkær 1575 og levede endnu der 1617. 1575 blev han Kirkevæрге, hvilken Stilling han beklædte til 1607 og derefter atter 1608—15.¹⁾ Hans ovale Segl har en Ibskal i Midten.

Lars Pedersen i Østerhalne blev Tingskriver 1608 og blev 1630 Herredsfoged, se Side 97.

Peder Andersen Kjærulf i Knæpholt blev Tingskriver i Foraaret 1631, idet Bestillingen i nogen Tid var blevet forestaaet af Formandens Søn Morten Laursen Kjærulf. 7. Marts 1631 afleverede Herredsfogeden Tingbogen for 1631, og 5. April bad Peder Kjærulf om Herredsfogedens Venskab og om, at han vilde hjælpe ham tilrette som Tingskriver, ligesom Peders salig Fader i sin Tid havde gjort overfor Lars Pedersen. Peder Kjærulf, der var Søn af Herredsfoged her Anders Sørensen Kjærulf i Knæpholt og Bodil Nielsdatter, var født ca. 1600 og døde i Knæpholt 1643, men 1635 afgik han som Tingskriver og havde 16. Maj 1636 Proces med sin Eftermand om Skriverskornet for 1634. Hans Signet viser en Dyrefigur (springende Ulv?). Han ejede en Del Jordegods i Vadum og Østerhassing Sogne.

Han var gift med Johanne Andersdatter Kjærulf, Datter af Ridefoged til Aastrup Anders An-

¹⁾ Biersted Kirkes Regnsk. 1574—1671.

dersen Kjærulf i V. Brønderslev og Else Laursdatter,¹⁾ og hun ægtede II o. 1644 Vogn Bertelsen Kjærulf af Øster Aslund.²⁾ Hun døde i Knæpholt 1666—72 og efterlod sig 2 Børn af 1. Ægteskab, nemlig: 1. Else Pedersdatter Kjærulf, f. o. 1640, gift med Herredsskriver her Peder Pedersen, se nedenfor. 2. Karen Pedersdtr. Kjærulf, f. o. 1640, der blev gift med en Jens .....

Christen Pedersen i Nørresundby blev Ting-skriver 1635 og døde antagelig som saadan 1645. Han var ca. 1626 Fæster af et Bol i Sundby og endvidere Fæster af en af Færgerne mellem Sundby og Aalborg. Hans to forskellige Segl som Skriver bærer Bomærker. Var gift med Birgitte Rasmusdatter, med hvem han havde Sønerne Rasmus og Laurs, der 5. Marts 1650 paa Aalborg Byting gav Afkald for Arv efter Forældrene.

Jens Simonsen i Vestergaard i Vesterhalne blev Tingskriver ved Nytaarstid 1646 efter tidligere at have været Delefoged til Sejlstrup. Under Svenskekrigen 1644 var han blevet meget »udskattet«, og hans Kvæg og Fæ døde i den efterfølgende Tid, saa han 1646 ikke kunde betale den paabudte Kobber- og Tinskat. Han døde i Krogen i V. Brønderslev i Tiden 29. Nov. 1653—14. Marts 1654, og han var gift med Mette Andersdatter Kjærulf, med hvem han ingen Børn havde, og som 14. Marts 1654 fik Arveafkald af hans Søkende og Svogre. Hun var Datter af Anders Andersen Kjærulf i V. Brønderslev og

1) Jerslev H. Tgh. 1. Decbr. 1636 og 20. Juni 1650.

2) C. Klitgaard: Kjærulfske Studier, S. 171 og 396, hvortil senere Rettelser.

Else Laursdatter og havde først været gift med Niels Ludvigsen i Bjørnkær. Med hende fik Jens Simonsen Parti »Krogen« i Brønderslev, hvor han allerede 1613 ejede Gods. Efter Jens Simonsens Død ægtede hans Enke Christen Lauridsen i Fogedgaard i Vadum, som 1655 blev Herredsfoged i Jerslev Herred, se Side 55.

Anders Nielsen Kringelhede blev Tingskriver ca. 1654 og var det endnu 1656, formodentlig indtil 1659. Om hans Familieforhold og Bopæl m. v. vides intet.

Peder Pedersen var Tingskriver 1659, boede 1659—1669 i Østerhalne og derefter i Vesterhalne, hvor han 12. Febr. 1666 fik Skøde af Vogn Kjærulf i Knæpholt paa 2 Huse, ligesom han ogsaa 1672 ejede et Bol der. Han fratraadte Bestillingen 1669, men blev udnævnt igen senere.

Eskild Mogensen blev 11. Aug. 1669 beskikket til Tingskriver i Kjær og Jerslev Herreder, men blev 15. Maj 1670 suspenderet som Skriver i Kjær Herred, fordi han havde undladt at møde i Retten og havde ført Tingbogen skødesløst. Han blev derefter afskediget som Skriver i Kjær Herred, men beholdt Stillingen i Jerslev H., se Side 67.

Peder Pedersen, se ovenfor, blev konst. som Skriver 15. Maj 1670 og udnævnt 14. Marts 1671 og blev da tillige Skriver i Hals Birk, og disse Stillinger beklædte han til Herredssammenlægningen 1688, levede endnu 1690. Landsdommerne siger om ham i deres Betænkning 1686, at han »var udygtig og uskikkelig, foruden det, (at) han skriver ilde og ukorrekt«. Han var (1666) gift med Else Pedersdatter Kjærulf, f. o.

1640, Datter af forannævnte Tingskriver Peder Andersen Kjærulf, se Side 112.

(Peder Jensen Bjæverskov fik Udnævnelse til Skriver i Kjær og Jerslev Herreder 27. April 1686, men Kjær Herred er Fejlskrift for Børglum Herred, jfr. Landsdommernes Indstilling 1686. Se under Jerslev H., Side 68.)

Anders Sørensen Kjærulf i Vestrupgaard, da Tingskriver i Hvetbo Herred (se Side 87), blev 26. Novbr. 1687 beskikket til Skriver i Kjær og Hvetbo Herreder.

Anders Christensen i Aalborg blev udnævnt til Skriver 25. Maj 1705 og døde 1720, begr. 16. Maj, 52 Aar (Frue Kbg.). Hans tidligere Forhold kendes ikke, men han var gift med Johanne Turesdatter, til hvem han 1705 købte Stolestade i Frue Kirke, og hun kom straks i Strid med hendes »Stolssøstre« om Sæderne i Stedet. Hun døde i Aalborg i Novbr. 1711.

Hans Mikkelsen Krag blev 28. Juni 1720 beskikket til Skriver. Han var født 1686, vistnok paa Fyn, og havde i sine unge Aar tjent 10 Aar hos Etatsraad Boefcke og en v. Støcken, derefter i 2 Aar været Furageskriver ved Kongens Hømagasin og endelig 2 Aar hos Kancelliforvalter Jens Klog i »Danske Kancelli«, hvor han blev »brugt ved Pennen« og havde vist »allerstørste Flid og Vindskibelighed«. Han tog Bopæl i Voerbjerg, hvor han flere Gange var Fadder til Herredsfoged Emmiksens Børn, og da Herredsfogeden døde, købte han hans Hus der og døde der 3. Marts 1745 efter længere Tids Svaghed, 58 Aar 6 Mdr. 4 D. gammel, begr. i N. Sundby Kirke 11. Marts.¹⁾ Han

¹⁾ Omtales i C. Bruun: Fred. Rostgaard.

var gift med Birgitte Larsdatter Møller, med hvem han ingen Børn havde, og hun solgte 1745 Huset og flyttede antagelig bort. Han arvedes af sine Søskende paa Fyen, bl. a. Broderen Oluf Mikkelsen i Ubberud.

Gutzon Nielsen Kolding blev udnævnt til Herredsskriver 23. April 1745. Han var født 1679, 1716 boede han paa Jægerum i Brovst Sogn, men 1725 og senere var han Ridefoged ved Langholt, og 1740 boede han i Hvolgaard i Vesterhassing, 1742—44 i Graverhuset i Horsens S., hvor han drev Sagførervirksomhed. Han boede senere i Voerbjerg, hvor han døde 5. Septbr 1756. Han var gift med Sofie Feilcke, der døde i Voerbjerg 15. Febr. 1755, 67 $\frac{1}{4}$ Aar gl., og med hende havde han 5 Børn:

1. Margrete Kolding, f. 1714, gift med Pastor Anders Jensen Kragh i Lundum ved Horsens.
2. Sofie Amalie Kolding, gift med Maler Christen Brun i Aalborg.
3. Kirstine Kolding, f. o. 1716, d. 1789, gift med Degnen Niels Knudsen Børglum i Østerbrønderslev.¹⁾
4. Marie Katrine Kolding, f. o. 1721, gift med Skræder Simon Schurmann, Vejle.
5. Henrik Frederik Christian Kolding, Fuldmægtig hos Fru Statlænder paa Hammelmose, senere Ejer af Skorstensgaard i Ingstrup, som hans Hustru 1762 havde købt af Fru Statlænders Bo, men som han efter hendes Død 1772 atter maatte sælge 1775 paa Grund af Gæld.²⁾ Han

---

1) Blandt deres Efterkommere den amerikanske Billedhugger Gutzon Borglum, f. 1867. Jfr. S. 82.

2) C. Klitgaard: Hvetbo Herred II 16.

var gift med Kirsten Jensdatter Brandstrup, f. 1711, d. 1772, Datter af Degnen Jens Larsen Hygum i Ingstrup og Dorte Nielsdr.

Oluf Münster¹⁾ blev 6. Novbr. 1756 beskikket til Herredsskriver. Han var født 27. Aug. 1692, Søn af Christen Gutzon Münster i Hvilsager, senere i Lille Mølle ved Skafføgaard. Fra 1710-20 tjente han ved Antvorskov Amtstue og var i de sidste Aar tillige Fuldmægtig hos Amtmanden, 1722-36 var han i Tjeneste hos Konferensraad, Jægermester Henrik Bielke og blev af ham benyttet til mange Ting at drage for Lyset, som før var i Uorden, bl. a. var han en Tid 1725 o. fr. Bielkes Fuldmægtig paa Langholt, men købte 1741 Stagaard i Vesterhassing Sogn samt Hovgaards Mølle i samme Sogn. I December 1766 søgte han om at maatte afstaa Embedet til nedennævnte Eftermand, hvis Forældre vilde sørge for hans Ophold og Begravelse, men denne Ordning kom ikke i Stand, og 22. Jan. 1767 døde han paa Stagaard. 8. Oktbr. 1738 blev han i Boddum i Thy gift med Christence Wiium, f. 17.., der døde paa Stagaard 8. Oktbr. 1763. Ægteparret efterlod sig følgende Børn:

1. Henrikke Dortea Caroline Münster, f. 1739, d. 1774, gift med Amtsforvalter Jakob Bang i Odense.

2. Christian Gutzon Peter Münster, f. 1741, d. 1777, Inspektør paa Frederiks Hospital i Kbh.

3. Peder Hauch Münster, f. 1743, d. 1793, Birkedommer ved Ledreborg Birk.

4. Gutzon Mikael Münster, f. 1745, d. 1821, Præst i Gadstrup og Syv.

¹⁾ Se Lengnicks Stamtavle: Münster.

5. Kristine Dorte Múnster, f. 1748, d. o. 1792.

Hans Jørgen Christensen Fanø blev udnævnt til Skriver 17. April 1767 og var da Godsforvalter paa Langholt. Han var født ca. 1745 som Søn af Degnen i Elleshøj-Svenstrup Christen Fanø og Maren Nørgaard. 1771 og 1777 boede han i Skrold i Vesterhassing Sogn, som han havde købt, og senere købte han Hovgaards Mølle i samme Sogn, hvor han boede 1787. 16. Novbr. 1787 fik han kgl. Kommissorium til at undersøge og paakende et af Læsboerne forøvet Røveri paa det paa Trindelen strandede engelske Skib »The Baltic Merchant«, der medførte en kostbar Ladning, og 19. Jan. 1778 udvidedes Kommissoriet til ogsaa at omfatte Birkedommer Lunds-gaards ulovlige Forhold ved denne Lejlighed. Medens Fanø boede i Hovgaards Mølle havde han Strid med Biskoppen og Sognepræsten, fordi han 1792 havde forhindret Degnens Substitut i at benytte det ham anviste Kammer i Vesterhassing Skolehus og havde ladet nogle Kvinder faa Bolig deri. Sagen gik til Højesteret, hvor han 16. Oktbr. 1796 blev idømt en Bøde af 30 Rdlr. til Sognets Fattige samt Sagens Omkostninger. Sagens Kerne var vist, at den epileptiske Degn Andreas Handrup havde faaet beskikket Substitut mod sin Vilje, og Fanø var Degnens juridiske Konsulent. 1770 var han ogsaa tiltalt af Forpagter Niels Lassen paa Langholt, hvem han havde givet en Lussing. 1798 flyttede Fanø til Nørresundby, hvor han havde købt en lille Ejendom paa Søndergade, og her døde han i Maj 1800. 5. Oktbr. 1767 blev han i Hammer gift med Anne Margrete Thomasdatter Antze, f. 1735, d. Nørresundby i

Juli 1809. Ægteparret havde efternævnte 3 Børn:
 1. Thomas Fanøe, f. 1770, der blev Kromand
 i Vesterhassing. 2. Christen Fanøe, f. o.
 1777, tjente 1809 paa Frisenborg. 3. Inger
 Fanøe, f. o. 1778.

Efter Fanøes Død blev Herredsskri-
 verembedet sammenlagt med Her-
 redsfogedembedet.

Han Herred.

Han Herreds Tingsted var tidligst kendt
 paa Aalegaards Hede i Skræm Sogn, hvor endnu
 Stednavnet Tinggaarden minder om det. De 4 Sogne
 paa Hannæs samt Klim, Thorup, Vust og Lild Sogn,
 der var adskilt fra det øvrige Han Herred af den
 »onde Vejle«, der fra Limfjorden strakte sig vest om
 Gjøttrup, Kjettrup og Kollerup Sogne og ud mod
 Vesterhavet ved »Grønne Strand«, havde allerede ved
 Aar 1400 et saakaldt »Mageting« (Bekvemmeligheds
 Ting) ved Tømmerby Kirke, men ved Midten af
 det 16. Aarh. blev dette Ting nedlagt, og de Folk,
 som tidligere havde søgt Næsbo Ting henvistes
 til at søge Herredstinget, der i denne Anledning
 blev flyttet længere vest paa, vel til Kollerup Sogn.
 Herover klagede Beboerne i Vestegnen, og 4.
 Juli 1558 tillod et kgl. aabent Brev, at Næsbo
 Ting maatte genoprettes, og der var da ikke længer
 Anledning til at beholde Herredstinget paa den
 nye Plads, hvorfor der ved kgl. aabent Brev af
 19. Septbr. 1559 bevilgedes — efter Herredsmænde-
 nes Ansøgning — at det atter maatte lægges paa
 det Sted, hvor det laa, før Hannæs Ting »blev
 ødelagt«. ¹⁾

¹⁾ Kancelliets Brevbg.

Det blev saa atter flyttet til Heden i Skræm Sogn, hvor det laa i Nærheden af Hendrik Sø; men 21. Juli 1634¹⁾ androg Herredsmændene Lensmanden paa Aalborghus om, at det maatte blive flyttet til et mere bekvemt Sted i Nærheden, da det Sted, hvor det nu laa, altid var fuld af Vand og Skarn, naar det regnede, og en mindre Flytning fandt maaske straks efter Sted, thi i Tingbogen 18. Aug. 1634 nævnes »den gamle Tingvej» i Skræm. Ved Forordn. af 26. November 1687, da Næsbo Fjerding, eller som det nu hed V. Han Herred, blev forenet med Øster Han Herred til én Retskreds, blev det fælles Tingsted ved Reskript af 13. Marts 1688 henlagt til Brøndum i Kollerup Sogn, og det laa lidt syd for denne By. Herfra flyttedes det ca. 1780 til Fjerrislev, hvor der 1781 nævnes et Tinghus — det laa ved vestre Side af Vejen til Aggersund, lidt syd for Kroen — og ca. 1835 flyttedes det til Skerpinggaard i Kjettrup Sogn, hvor der byggedes Embedsbolig og Arrestlokaler m. v. Her var Tingstedet til 1909, da det atter flyttedes til Fjerrislev.

Tingdagen var fra Middelalderen Mandag, fra 1688 Lørdag.

Herredsfogeder.²⁾

Medens vi i flere af de vendsysselske Herreder — Kjær, Hvetbo, Børglum, Horns — træffer en Slags »Herredsfogeddynastier» som f. Eks. Familierne Kjærulf, Mørk og Fuus — synes Herredsfogederne i Han Herred at have været mere vekslende, og en stor Del af dem var i forholdsvis kort Tid i Embedet.

¹⁾ Tgb.

²⁾ For en stor Del af nedenstaaende Oplysninger, der især hidrører fra Gyldenstjernerne Arkiv, skylder jeg Kommunalærer P. Rønn Christensen min Tak.

Jep Andersen var Herredsfoged 1447, da han var Medudsteder af et Tingsvidne,¹⁾ og ligeledes nævnes han som Tingfoged 1454. Han boede maaske i Aarup i Kollerup Sogn, hvor en Jep Andersen nævnes 1455, men ved samme Tid (1450, 1458, 1459) nævnes en Mand af samme Navn i Aalegaard og 1462—1471 en J. A. i Ejstrup i Tranum S.

Anders Griis i Slette var Herredsfoged 1458. Han var adelig og nævnes i Slette 1450, 1468 og 1470.²⁾ Levede endnu 5. Maj 1477, da han var Medudsteder af Tingsvidne. Var sandsynligvis gift med Enken efter en Morten Pedersen, hvis Dattersøn, velb. Anders Itske, boede i Torup³⁾ og kalder Anders Griis' Søn for sin Morbroder.⁴⁾ Anders Griis havde en Søn Palle og en Datter, der var gift med Væbner Thomas Nielsen i Mosbjerg.

Niels Palssen var Herredsfoged 1459, nærmere ukendt.

Lars Dan til Alsbjerg i Torslev Sogn var Herredsfoged 1462 og 1466 og var tillige Kongens Lensmand i Han Herred. Han var adelig, og 1458 indværgede han med Lovhævd Alsbjerggaard og Alsbjerglund, men havde senere langvarig Proces om Besiddelsen.⁵⁾

1466 havde han som Herredsfoged haft Strid med Mourids Nielsen Gyldenstjernes Foged paa Aagaard, og der toges Sognevidne af Kollerup Kirkegaard om, at Lars Dan »inden 4 Stokke« (3: paa Tinget) havde sagt, at vilde Fogeden have

1) Erslevs Repert. III. Nr. 7720.

2) Danm. Adels Aarb. og Hist. Tidsskr. 2. V. 235 og 241.

3) Antagelig i Hjortdal S.

4) O. Nielsen: Dueholms Diplom. S. 85.

5) Vends. Aarb. 1921, S. 152 f.

noget foretaget paa Tinget paa Mourids Gyldenstjernes Vegne, da skulde det ske i Heden udenfor Tingstokkene og ej paa Tinget. Han vilde altsaa ikke lade Fogeden faa Adgang til Tinget.

Han havde en Datter Karen, der var gift med Jep Jepsen i Skovgaard i Brusker Herred (Adelslægten Skovgaard), og muligt en Datter gift med Svend Sakstrup, der 1470 staar som Ejer af Alsbjerggaard.

Jep Andersen nævnes som Foged 1477 og 78, muligt den samme, som var Herredsfoged 1447 og 54.

Morten Mortensen var Foged 1473 — mon midlertidigt fungerende? — og 1480—1493. Boede antagelig i Aggersborg, hvor der 1493 og 1512 boede en Mand af dette Navn.

Anders Christensen var Herredsfoged 1495 og boede antagelig i Skovsgaard i Ø. Svenstrup S., hvor en fremtrædende Mand af det Navn forekommer 1487, 1488 og 1493.

Peder Thomsen, var Herredsfoged 1501 og 1504.

Niels Lauridsen i Vust var Herredsfoged 1525 og fremdeles 1537 og 1546, da han tillige var Tingfoged til Næsbo Ting. 1537 afsagdes Dom ved Kongens Retterting, i Følge hvilken Niels Lauridsen tilkendtes en Sum Penge i Stedet for 3 Agre Jord i Ejerslev Mark paa Mors, som han havde faaet udlagt som Bod for et Drab.¹⁾ 1545 udgik der kgl. aabent Brev til Niels Griis i Slette og Herredsfoged Niels Lauridsen, at da de endnu ikke havde optinget med Halsløsningskommisærerne efter Klemens-Fejden 1534, skulde de

¹⁾ Kolderup-Rosenvinge: Gl. d. Domme II, 7 og 13.

snarest faa Sagen ordnet; de var ikke blevet opført i Halsløsningsregistret.¹⁾ Niels Lauridsen ejede en Gaard i Gaarestrup i Vønnenbjerg Herred, hvilken var blevet forbrudt til Kongen i Klemensfejden, og 1537 havde Niels Lauridsen erhvervet den, antagelig tillige med en tidligere Selvejergaard i Skallerup. 1568 staar Christen Nielsen i Vust som Ejer af disse to Ejendomme, og han var utvivlsomt Niels Lauridsens Søn. Christen nævnes endvidere 1599 som Ejer af Gaarden i Gaarestrup sammen med en Jørgen Holst, der kunde antages at være hans Svoger eller Svigersøn, og i Præsteindberetning fra Thorup Sogn, hvor han ejede en Del Gods — foruden i Vust, Arup, Øsløs og Ejerslev Sogne — betegnes han som »Købebonde« ligesom en samtidig Niels Nielsen i V. Ullerup (hans Broder?), der var Selvejer i Thorup Sogn.²⁾ Det er dog tvivlsomt, om Christen Nielsen levede 1599, idet en Mands Navn kan figurere i Jordebøger o. l. længe efter, at han er død, men han levede 1574. Han havde en Søn Laurids Christensen, der 1573 og 1598 boede i Aarup i Torslev S., og en Søn Niels Christensen, der 1598 boede i Slægtsgaarden i Vust, men var død før 1604, da hans Enke Mette Lauridsdatter besad Gaarden. Gaarden i Gaarestrup var vist endnu 1626 i Slægtens Eje, thi Christen Christensen i Haverslev stod da indskrevet for den i Aastrup Lens Regnskab.

Jens Yde var Herredsfoged ca. 1546—ca. 1550;³⁾ han boede antagelig i Aggersborg, hvor en Jens

¹⁾ Danske Magasin 4. I 113.

²⁾ Præsteindb. fra Thorup, Vust og Sct. Olai Sogne 1568 og 1599 og Thisted Amts Aarvog 1936, S. 252 f.

³⁾ Rigsarkivet, Pers. Saml.: Knud Henriksen Gyldenstjerne, 15. Juni 1556.

Yde i Følge Aalborghus Jordebog 1561 »tilforn« havde haft 4 Agre Jord til en Gaard. Han var død før 1556.

Jens Christensen i Manstrup i Bejstrup Sogn var Herredsfoged 1551, da 2 Borgere i Viborg vidnede, at de havde forligt Bent Bille — — — med ham angaaende en Dom, han havde afsagt.¹⁾ Nævnes oftere i Tingsvidner 1552—69²⁾ og havde efter Aalborghus Jordebog 1561 sin Gaard fri, fordi han var Herredsfoged. Var død før 30. Novbr. 1579, da Gaarden, hvor Enken Anne boede, mageskiftedes fra Kronen. Det er vel nærmest at antage, at han har boet i Manstrup Bundgaard, hvis Navn oprindelig betyder, at den var i Selveje, og den er vel blevet forbrudt til Kronen i Klemens Fejden.

Christen Poulsen i Aggersborg-Thorup nævnes som Herredsfoged 15. Juni 1556,³⁾ men har vel kun været stedfortrædende for Jens Christensen. Han boede 1561 og vist endnu 1584 i en stor Krongaard i Aggersborg-Thorup. Det samme var formentlig Tilfældet med Christen Kold i »Svendsgaard« i Vester Thorup, som var Dommer 12. Aug. 1560.⁴⁾ Han nævnes allerede 8. April 1538 i et Tingsvidne sammen med 11 andre Selvejerbønder, som skulde udlægge Kongens Adelvej gennem Kjettrup By,⁵⁾ og ligeledes nævnes han i Tingsvidner 1545 og 1556. Efter Aalborghus' Jordebog 1561 var han Fæster af en Gaard i Vester Thorup, men var tillige Selvejer, og Slæg-

1) Rigsarkivet, Bent Billes Arkiv.

2) 1569: Han H. Tgb. 18. Juni 1632.

3) Knud Gyldenstjernes Arkiv.

4) Tingsv. 1. Dec. 1684. Aagaards Godsarkiv.

5) Top. Saml. Perg.

ten Kold var i 15—1600erne udbredt i V. Hanherred. Hans Segl viser et Skjold med 2 Ibskaller.¹⁾ Endvidere nævnes Jens Roed i Sønder Skovsgaard i Svenstrup S. som Dommer — vel ogsaa stedfortrædende — 1568, og han levede endnu 1577 i Sdr. Skovsgaard, i hvilken Egn Slægtnavnet Roed var almindeligt.

Anders Thomsen i Guldbjerggaard i Gjøttrup Sogn var Selvejer og Herredsfoged 1585.²⁾ Han døde ca. 1600; men var 1591 afgaaet som Herredsfoged. Hans Enke, Johanne Andersdatter, døde i Guldbjerggaard 1623—24. Hun havde solgt Gaarden til sin nedennævnte Svigersøn Jens Poulsen i Mølgaard i Tolstrup Sogn (nu Børglum H.), og angaaende dette Salg opstod langvarig Proces mellem ham og de øvrige Arvinger.³⁾ Anders Thomsen havde efternævnte 6 Børn:

1. Mette Andersdatter, gift med Rasmus Mortensen i Guldbjerggaard.

2. Lisbet Andersdtr., gift med Søren Pedersen, der boede i Strand i Gjøttrup, som hørte til Guldbjerggaards Gods, men før 1623 flyttede han til Norge, og hans Enke boede 1626 og 1630 i Vatne i Hollum Sogn, Mandal Len.

3. Kirsten Andersdtr., gift med Selvejer Jens Poulsen i Mølgaard i Tolstrup S.⁴⁾

4. N. N. Andersdtr., død før 1630, gift med Jens Hollesen i Haven i Torslev S. (Han H.).

1) P. Rønn Christensen i Thisted A. Aarb. 1936, S. 256 f.

2) Domsakt af 12. Jan. 1585 i Aagaards Arkiv.

3) Han H. Tgb. 1630—31.

4) Død 1636—39, Søn af Poul Jensen i Søndergrd. i Aasendrup og N. N. Kjærulf af Kornumgaard.

5. N. N. Andersdtr., død før 1630, gift 1° Christen (Laursen?) i Drøstrup, 2° Søren Pedersen i Thorup Ullerup.

6. Thomas Andersen, død før 1630, boede i Strand i Gjøttrup under Guldbjerggaards Gods, gift med Margrete Nielsdatter Kras, død Nibe 1647, gift 2° med Brygger og Brændevinsbrænder Jakob Sørensen, død Nibe 1633. Hun var Datter af Selvejer og Herredsskriver Niels Poulsen Kras af Molbjerg i Hornum Herred og Anne Berteldatter Hørby (den adelige Slægt fra Vesterris).¹⁾ Thomas Andersen havde én Datter Maren, død 1649, der var gift med Kapellan i Sæby Johannes Andersen, samt én Søn Anders Thomsen, der var Voldskriver i Christiania, død o. 1630, hvis Enke Line Jakobsdatter 1631 ægtede Løjtnant Laurids Espensen paa Akershus.²⁾

Rasmus Jensen i Bonderup var Herredsfoged 1591, da han blev optaget i »Guds Legems Lav« i Aalborg, se nedenfor.

Peder Bendtsen fik 23. April 1602 ved kgl. aab. Brev Bevilling til at have sin Gaard fri for Afgift, saalænge han var Herredsfoged.

Rasmus Jensen i Vester Thorup — den samme som ovennævnte R. J. i Bonderup — var Herredsfoged 1606—1624, og han var maaske allerede Herredsfoged 1604, da to Mænd i Øsløs blev idømt Bøder, fordi de var med og vilde have dræbt og ihjelslagen Rasmus Jensen i Vester Thorup.³⁾ 1596 købte han af Christen Kolds Ar-

¹⁾ Om Slægten Kras, se Personalh. Tidsskr. 7. IV. 207 ff.

²⁾ Han H. Tgb. 26. April o. flg. 1630, 25. Juli 1631, 25. Maj 1646 og 4. Aug. 1647.

³⁾ Aalborghus Sagefald.

vinger »Svendsgaard« i Vester Thorup.¹⁾ Havde 1617 Konge-Korntiende af Haverslev Sogn i Fæste. Han døde 1624, og hans Enke bortfæstede da Svendsgaard til Laurids Christensen. Han var gift med Sidsel Sørensdatter, der døde før 1649 (1630 ?), Datter af Søren Olufsen Vrangdrup(?), Købmand i Aalborg, og Dorte Jensdatter Kjærulf,²⁾ der blev brændt som Heks 1620. Rasmus Jensen og Sidsel Sørensdatter havde ingen Børn³⁾, og hun ægtede den senere Herredsfoged Jens Andersen. En Christen Jensen i Ullerup nævnes som Dommer 1620,⁴⁾ men har vel kun fungeret, medens Rasmus Jensen var i Aalborg og Viborg for at hjælpe Svigermoderen i Hekseprocessen.⁵⁾

Christen Christensen (Smed) i Haverslev var Herredsfoged 17. April 1625⁶⁾ og boede 1604—38 i en Krongaard i Haverslev; antagelig er han blevet Foged efter Rasmus Jensen.

Jens Andersen i Vester Thorup var Herredsfoged 1629 og boede i den Gaard, som Rasmus Jensen tidligere havde beboet, idet han havde ægtet hendes Enke Sidsel Sørensdatter ca. 1625. Han lovbød 15. Novbr. 1630 hendes Jordegods til hendes to Søstre: Anne, gift med Pastor Mads Sørensen i Elleshøj, og Bodil, gift med Byskriver Hjeronimus Madsen i Aalborg. Jens Andersen

1) Pergamentskøde i Ny kgl. Saml. 4° 658 b.

2) C. Klitgaard: Kjærulfske Studier, S. 54.

3) Rasmus Jensen havde en Søster Gyde Jensdatter i Vordingborg og en Søster Maren, gift med Albrekt Jensen i Vestrup i Skanderborg Len. A. St. S. 56.

4) Viborg Landst. Dømbog A. 1620, Bl. 21.

5) Om denne henvises til »Fra Himmerland og Kjær H.« II. Bind«.

6) Viborg Landst. Dømbog 1626, Bl. 94, og Tingbog 7. Febr. 1684.

havde 1636 flere Gange søgt om at blive fri for at være Herredsfoged¹⁾ og afgik antagelig kort efter.

Niels Eskesen var Herredsfoged 1638, boede i Bonderup i Haverslev S. og havde tidligere været Delefoged til Aalborghus. Han blev antagelig i Herredsfogedbestillingen til sin Død 1650.²⁾ 1639 blev han paa Haverslev Kirkegaard overfaldet af Falk Gøye til Bratskov, som mishandlede ham med en Kæp, saa han maatte køres hjem.³⁾ Han var gift med Karen Madsdatter, der ægtede Eftermanden. Foruden Sønnen Eske Nielsen, der 1656 opholdt sig i Bisgaard i Jetsmark, men senere var Fæster i Bonderup, var der 3 Døtre.

Søren Andersen i Bonderup i Haverslev S. fik Gaarden 1655 efter Niels Eskesen og ægtede 1656 hans Enke Karen Madsdatter. Blev 2. Juni 1656 efter Lensmandens Befaling indsat som Herredsfoged af Lenets Ridefoged Søren Nielsen paa Slettegaard. Forinden havde han paa Aalborg Slot aflagt Embedsed. Lensmanden benyttede Lejligheden til at indskærpe, at der skulde herske Ro og Orden paa Tinget, og endvidere befalede han, at Skriveren skulde have Halvdelen af sit Gebyr straks og den anden Halvdel, naar han udleverede Dokumenterne. Søren Andersen afgik som Herredsfoged 1668.

Just Jensen Bjerre blev udnævnt til Herredsfoged her 3. Juli 1668 og fra 12. Oktbr. 1670 til-

1) Han H. Tgb. 18. Jan. 1636.

2) Registrering af Boet 3. Marts 1656. (Tgb. 21. April 1673.)

3) Han H. Tgb. 26. Marts, 22. April og 5. Maj 1639, jfr. Vendsysselske Aarbøger 1933, S. 50.

lige til Herredsfoged i Slet Herred i Himmerland. I Følge hans Ansøgning af 5. Decbr. 1672 fik han ingen Løn, hvorfor han havde tilsat sin Smule Formue. Han fik derefter 26. Marts 1673 Skøde af Kronen paa Herligheden af den øde Selvejergaard Løkkegaard (Hk. 4-1-0-0) i Aggersborg Sogn med nogle Aars Frihed som Vederlag for 5 Aars Herredsfogedtjeneste. Han døde formentlig 1674 i Sønder Bjerre i Gjøttrup Sogn, og han var Søn af Jens Andersen,¹⁾ som o. 1632 blev gift med Anne Christensdatter, Enke efter Just Christensen i Sønder Bjerre.²⁾ Jens Andersens Bo blev registreret 8. Marts 1677, og hans Enke Anne Mikkelsdatter blev vist samme Aar gift med nedenævnte Mathias Tøxen, der 7. Novbr. 1681 blev tiltalt af Hr. Hans Justsen Bjerre i Kjettrup for noget Gods i Sdr. Bjerre, som han havde lovet at betale Onsdag efter sit Bryllup.

Mathias Tøxen blev udnævnt til Herredsfoged her 28. April 1674 og afgik ved Retsomordningen 1687. Han var 1677 »tilholdende« i Tanderupgaard og boede 1678 og senere i Sønder Bjerre i Gjøttrup Sogn og var gift med Anne Mikkelsdatter, der først havde været gift med Mads ..... og vist derefter med Jens Andersen i Sdr. Bjerre. Landsdommerne skriver om ham i deres Betænkning om Retsvæsenet 1686,³⁾ at

»Herredsfogeden udi Øster Han Herred er Mathias Tøxen og i Vester Han Herred Gregers

1) Var Broder til Tingskriver Niels Andersen i Bonderup, der efter sit Segl at dømme var en Kjærulf.

2) Just Jensen Bjerres Halvbrødre var Jens Justsen Bjerre, Præst ved Kbh. Trinitatis, og Hans Justsen Bjerre, Præst i Kjettrup-Gjøttrup. (Tgb. 1676 ⁸/₅.)

3) Danske Kancelli, Skab 15, Pk. 208.

Andersen, som begge ere af én Kondition aldeles udelige og udygtige og derforuden ganske uvederhæftige, hvorfor Parterne ikke kan faa den Ret til Tinget, som Loven tilholder. I hvis Sted kunde antages en Mand der udi Egnen, nemlig Anders Jensen i Vester Thorup, som er Eders kgl. Majestæts Delefoged og den skikkeligeste og dygtigste Mand der udi Orten, som den nye Retens Administration kan betroes ....»

I samme Indstilling anføres ogsaa, at Øster Han og Vester Han Herred »i forrige Tider af én Herredsfoged haver været betjent«. Kort efter at have overtaget Fæstet af Sdr. Bjerre blev Tøxen indviklet i Retssag med Herskabet (Aagaard) angaaende Restancer og Gaardens Bygfældighed, og han »rømte« da fra Gaarden og var senere Fæster af en Gaard i Aggersborg, hvor han endnu boede 1702.¹⁾

Christian Lassen blev udnævnt til Herredsfoged i de forenede Herreder 26. Novbr. 1687 og virkede som saadan til sin Død 23. Febr. 1715. Han var født 12. Jan. 1660 i Helstrup ved Randers, købte Tid efter anden en Del Jordegods i Han Herred og var efterhaanden Forpagter paa Aalegaard og Aagaard samt Aggersborggaard og døde sidstnævnte Sted, begr. i Aggersborg Kirke, hvor der findes Ligsten over ham.²⁾ Gift 1° med Katrine Danielsdatter Hammer, f. 16.., d. Aggersborg 20. Marts 1700; gift 2° 1703 med Anna Albrechtsdatter, f. o. 1684, d. Aal-

¹⁾ Han H. Tgb. 20. Jan. 1679, 24. Jan. 1681, 9. Marts 1685, 26. Jan. 1695. Aggersborggrds. Jordebog 1691 og 1702.

²⁾ Skiftepr. for Aalborghus A. 1708—21, Bl. 233. Hans Brødre var: Jens Lassen i Helstrup, Steffen Lassen i Hvide Mølle i Randers, Rasmus Lassen i Helstrup, Anders Lassen i Hede Mølle i Middelsom H., og hans Søster var gift med Herredsskriver Otto Pedersen i samme Herred.

borg 3. Juni 1760, Datter af Albret Jensen (Manstrup) til Slettegaard (1682), senere Forpagter af Lundergaard i Jetsmark Sogn, d. 1694, og Zidsel Mikkelsdatter Zimmerman, (Datter af Pastor Z. i Dronninglund samt Enke efter Ridefoged til Aagaard Niels Ibsen Hjerrild paa Aalegaard, der 28. April 1682 druknede paa Vejlen.) I første Ægteskab havde Chr. Lassen 5 Børn, i andet 8.¹⁾

1. Katrine Lassen, f. o. 1689, gift med Købmand Johan Thorbech i Aalborg. 1 Datter.
2. Lorentz Hammer Lassen, f. o. 1691, boede i Kbh. og var gift.
3. Ejler Lassen, f. o. 1692; 1780 siges, at han havde efterladt sig en Søn Markus.
4. Daniel Lassen, f. o. 1695. Havde 5 Børn, blandt hvilke Chr. Daniel L. var Degn i Blære og Otto L. boede i Løgstør.
5. Anne Margrete Lassen, f. 1699, d. 1720; ugift.
6. Zidsel Lassen, f. 30. Decbr. 1704, d. 17. Novbr. 1778,²⁾ gift 1° 1721 Poul Jensen Basballe, Præst i Aggersborg, gift 2° 1732 Jens Spliid, Præst i Brovst.
7. Dorte Lassen, f. o. 1706, d. 1754?; gift 1733 med Peder Jakob Hübertz, Kbm. i Christiania, senere i Aalborg.
8. Anne Lassen, f. o. 1707, var ugift 1760, død før 1780.
9. Maren Budtz Lassen, f. o. 1708, boede 1760 i Roskilde, vist død ugift før 1780.
10. Lars Christian Lassen, f. o. 1710, var

¹⁾ Jfr. Lengnick: Lassen, Jydske Efterretn., maanedlig Tillæg, 11—1779 og Jydske Eft. 29—1780 samt Bureauchef Wilh. Lassens Saml. i norske Rigsarkiv.

²⁾ Gravskrift i Jydske Efterretn. 1779, Maanedl. Tillæg I.

1760 og 1780 Selvejer i Vester Thorup. Gift med Charlotte Amalie Bast, f. Arendal 1692, d. 1773. Ingen Børn.

11. Albrecht Lassen, f. o. 1712, Sognepræst til Gran og Trøgstad i Norge. 4 Sønner.

12. Jørgen Lassen, f. o. 1714, d. 1774?, Købmand og Raadmand i Christiania, ingen Børn.

13. Christian Lassen, f. Febr. 1715, antagelig død som Barn.

Niels Emmiksen blev Herredsfoged 14. Aug. 1715 og afgik som saadan i 1735 med 100 Rdl. Pension, som Eftermanden aarligt skulde betale. Han var født i Thisted 1688 som Søn af By- og Herredsfoged Emmik Eriksen og Maren Mortensdatter og var Broder til Herredsfoged Erik Emmiksen i Kjær og Hvetbo Herreder. Han havde i 3 Aar tjent hos Grevinde Schinkel. Som Herredsfoged boede han i Nørbjerggaard i Gjøtrup Sogn, men efter sin Afsked flyttede han til Voerbjerg ved Nørresundby, hvor Broderen boede, og her døde han 1737, begr. Nørresundby 18. April, 49 Aar 2¹/₂ M. gammel. Den kritiske Etatsraad Jørgen Bille til Ellinggaard skriver om ham 1730, at han var den mest lovkyndige Mand blandt Vendsysels Herredsfogeder, »men dømmes, som han finder for godt.«¹⁾ Han var gift med Karen Jensdatter Wraagaard, f. 1689, begr. Nørresundby 12. Maj 1737, 48 Aar 2 Uger gl. Ægteparret havde 5 Børn:²⁾

1. Emmik Emmiksen, der rejste til Holland.

2. Magdalene Emmiksen, der 1762 tjente paa Vestrupgaard og var ugift.

¹⁾ Danske Saml. 1. IV. 197.

²⁾ Rødslet Skiftepr. 1762.

3. Nikolaj Emmiksen, der 1762 var Købmand i Christianssand.

4. Katrine Marie Emmiksen, der 1762 var gift med Degnen Henrik Stampe paa Øland.

5. Jens Christian Emmiksen, der var Sømand, men som man 1762 ikke havde hørt fra i mange Aar.

Severin Bruun blev udnævnt til adj. og sukc. Herredsfoged 21. Jan. 1735 og boede som saadan i Gjøttrup.¹⁾ Han var født i Viborg, døbt den 22. Febr. 1694 som Søn af Prokurator Anders Bruun og Marie Lauridsdr. Bering; blev 1718 Student fra Viborg, studerede Jura, blev 1726 Prokurator ved alle Over- og Underretter i Danmark og Norge og levede da i Frederikshald; 1733 boede han i Viborg og 1734 i Aalborg. 1757 blev han udnævnt til Krigsraad, død 3. Oktbr. 1758. Blev indviklet i en Sag mod Præsten Casper Christoffer Hoe i Lerup, idet han havde modtaget dennes Ed i en Patentitessag, der var rejst mod ham, skønt Biskoppen havde forbudt Edsaflæggelsen. Præsten blev ved Højesteret 16. Novbr. 1741 dømt fra Embedet, og Severin Bruun blev dømt til at betale 80 Rdl. i Bøder og Sagsomkostninger.

Var gift med Anna Magdalene Breunnicke, der 1761 solgte sin Gaard i Skolegade i Aalborg og døde 10. Septbr. 1768.²⁾

Andreas Kraft blev udnævnt til Herredsfoged 1. Decbr. 1758 og beklædte Embedet til sin Død 1776. Han var født i Fladstrand (Frederikshavn),

¹⁾ Han var maaske Broder til Løjtnant Mogens Bruun i Nørbjerggrd. i Gjøttrup 1734—1772, gift med Mette Jensdr. Holck, med hvem han havde 6 Børn døbt i Gjøttrup.

²⁾ Hjorth-Nielsen: Danske Prokuratorer, S. 60. Vends. Aarb. II. 31.

døbt 7. Decbr. 1727 som Søn af Chr. Kraft¹⁾ og Anne Marie Simonsdatter, blev Student fra Aalborg 1748, studerede 10 Aar ved Universitetet og fik Attest fra Professor Obelitz for, at han havde vist Flittighed i Studierne. I sin Ansøgning om Herredsfogedembedet, hvilken er dateret Kbh. 18. Okt. 1758,²⁾ tilbyder han at betale 600 Rdl. for at faa Embedet »til hvilket gudeligt Brug Kgl. Majestæt vil befale« —, men han maatte erlægge 1000 Rdl. for at faa det. Han boede som Herredsfoged i Fjerreslev, hvor han døde 28. Aug. 1776 efter lang Tids Svagelighed, saa Tinget i det sidste Aarstid, han levede, maatte holdes i hans Stue. Var gift med Ellen Lambertsdatter Guldager, f. o. 1735, d. Fjerreslev 18. Maj 1785, vist Datter af Pastor Lambert Guldager i Sdr. Onsild. Børn: 1. Karen Kraft, f. Kollerup S. Natten til 20. Marts 1761. 2. Lambert Kraft, f. sst. 4. Marts 1762. 3. Niels Kraft, f. sst. 31. Oktbr. 1764.

Thomas Andreas Wadsted blev Herredsfoged 10. Juli 1776 og afgik 1795 med Pension 100 Rdl. aarlig. Var født ca. 1734 og var først Godsforvalter ved Nøragergaard i Jylland, blev 1766 exam. juris og 1767 Prokurator for alle Over- og Underretter i Danmark og Norge, Kbh. undtaget, og bosatte sig i Ringsted; Bevillingen udstraktes 1769 til ogsaa at gælde Kbh. og 1774 til Hof- og Stadsretten. Boede som Herredsfoged i Klim, men flyttede efter sin Afsked til Viborg, hvor han døde 14. Juli 1799, 65 $\frac{1}{4}$ Aar gl. Da Herredsskriverem-

1) Antagelig Proviantforvalter Ulrik Chr. Kraft, der 1754 blev gift II i Hjøring med Karen Thomasdatter Kjærulf. En anden Søn af Chr. Kraft var formentlig Købmand Simon Kraft i Aalborg.

2) Indlæg til J. Reg. 1. Dec. 1758.

bedet 1780 var ledigt, søgte han forgæves at faa det lagt sammen med Herredsfogedembedet »formedelst dets Ringhed«. Var gift med Anne Halch, der blev begravet i Klim 28. April 1795, 53 Aar gl.¹⁾ Ingen Børn døbt i Klim 1776—85.

Jesper Jespersen blev udnævnt til Herredsfoged 22. Jan. 1796, men opgav s. A. Embedet for at blive Fuldmægtig i Kbh. Raadstueskriverkontor. Han var Søn af By- og Herredsfoged i Nexø Niels Jespersen og Barthe Marie Dam og var født i Nexø 25. Okt. 1767. Blev 1786 Student fra Roskilde, 1789 juridisk Kandidat og var derefter Volontær og Kopist i Danske Kancelli, til han blev udnævnt til Herredsfoged. 1798 blev han Justitssekretær i Akershus Stifts Overret, 1802 Assessor i Christianssand Stifts Overret og samme Aar Justitiarius i Overretten i Viborg, hvor han døde som Etats- og Konferensraad 29. Marts 1829. Var gift 1° (1796?) med Helene Cecilie Andresen, der døde faa Dage efter Brylluppet, Datter af Generalauditør Christian A.; gift 2° 1797 med Mariane Henriette Diricks, f. 1778, d. 1799, Datter af Skibskaptajn Boye D.; gift 3° 1800 med Mette Marie Bang, f. 1783, d. 1852, Datter af Grosserer Hans B. i Drammen.²⁾

Tingskrivere.

Niels Skrivers i Haverslev 1578.³⁾

Just Jensen i Bonderup var Tingskriver 1612.⁴⁾

¹⁾ Hjorth Nielsen: Danske Prokuratorer, S. 341.

²⁾ Se nærmere Bricka: Dansk biogr. Leksikon, VIII, S. 466.

³⁾ Han H. Tgb. 12. Aug. 1667.

⁴⁾ Sejlstrup Lens Regnsk.

Jakob Jensen i Løgstør afgik som Tingskriver Januar 1630 paa Grund af den lange og besværlige Rejse, han havde til Tinget,¹⁾ og 15. Feb. 1630 fik han af Herredsmændene godt Skudsmaal ved Tinget.

Niels Andersen i Aggersborg-Thorup blev beskikket til Tingskriver 4. Febr. 1630; var tillige »Kongens Skriver« til Sejlstrup Len og tog 30. April 1632 Tingsvidne om, at Herredsskriveren i Han Herred for denne Bestilling under Sejlstrup Slot hverken nød Gaard eller Gaards Frihed af Kongen eller andet Tillæg, men kun »en ganske ringe Ting« af et Bol i Bonderup. 1643 var han tillige Aalborghus' Ridefoged i Han Herred.²⁾ 5. Oktbr. 1646 tog han Tingsvidne af 24 Mænd om, at han i Svenskekrigen 1644—45 havde udstaaet stor Besværing, ikke alene paa Penge, men ogsaa med Indkvartering, mere end nogen af hans Naboer, og han boede paa en ringe og vag Fæstegaard paa Adelsgoods og havde intet for sin Skriverbestilling, ikke engang Skriverkorn, som brugtes andet Steds. Vilde Niels Andersen frasige sig Bestillingen, vidste Herredsmændene ingen af Kongens Tjenere i Herredet, som kunde overtage den. 1634 lod Guldsmed Laurs Nielsen i Aalborg gøre Udlæg hos ham for 23 Sldr. 1630 og senere brugte Niels Andersen et Signet med et Skjold med en springende Ulv, saa det er troligt, at han hørte til Slægten Kjærulf. Han døde 1661, og hans Broder Jens Andersen i Sdr. Bjerre³⁾ fragik 6. Maj paa Tinget Arv og Gæld efter ham paa hans mange

¹⁾ Tgb. 8. Feb. 1630.

²⁾ Jerslev H. Tgb. u. Dato.

³⁾ Se foran S. 128.

Børns Vegne. Var gift med Magdalene Christensdatter, der som Enke flere Gange blev sagsøgt for Mandens Gæld. Hendes Broder var Jørgen Christensen i Vust.

(Mikkel Henriksen var midlertidig Tingskriver 1661.)

Niels Nielsen blev udnævnt til Skriver 11. Sept. 1661 og var Skriver indtil Herredsomlægningen 1687. I Landsdommernes Betænkning 1686 siges der om ham, at han er »gammel, vanvittig og udygtig« — hvad hans Kollega Niels Lauridsen i V. Han Herred ogsaa var — og han havde fragsagt sig Bestillingen, som han uden Tilladelse eller Bestalling havde ladet betjene af en Fremmed.¹⁾ Landsdommeren indstillede derfor, at Frands Vogt,²⁾ der i nogen Tid havde haft Tilsyn med de kgl. Forstrande i Jylland, og som var dygtig, fik Embedet som Herredsskriver, hvilket dog ikke skete. Niels Nielsen boede 1673 og 1675 i Alsbjerggaard i Torslev Sogn som »tilholdende«, var vanfør³⁾ og havde ikke nogen »vise« Bopæl og heller ikke Midler, saa han kunde ikke være Værg for sin Broder Bendt Nielsens Børn i Øsløs Bisgaard. I 1680erne boede han i et Hus i Attrup og var 1682 gift med Anne Christensdatter.

¹⁾ Danske Kancelli, Skab 15, Pk. 208.

²⁾ Frands Andersen Vogt var Fuldmægtig hos Strandinspektørerne (fra ca. 1668), sidst hos Ritmester Adam Andreas Fos til Dalum, der 1685 blev Landfoged og Tolder paa Læsø. Vogt begik imidlertid Underslæb 1687 og blev fængslet paa Læsø.

³⁾ Tgb. 24. Marts 1673, Mandtal 1682. Foruden den nævnte Broder Bendt havde han en Søster Anne, der var gift 1° med Niels Christensen og 2° med Jens Poulsen i Holmsø.

Morten Christensen Farum blev beskikket til Herredsskriver 26. Novbr. 1687. Han boede 1702 og 1724 i Korsholm i Kjettrup Sogn. I Anledning af forskellige Fejl i Tingbogen 1728 i en Sag angaaende et strandet hollandsk Skib (Rentek. Arkiv) undskyldte han sig med »Alderdoms Skrøbelighed«; han havde ikke haft en Skillings Fordeel af Sagen. Stiftamtmanden beklagede, at »Landet nu i nogle og tredive Aar har været plaget med ham« og indstillede ham til Afsked. Han havde en Søster Apolonia Farum, der var gift 1° med Kapellan i Hjøring Johan Lauritsen Hven og 2° med Sognepræst i Hjøring Jørgen Jørgensen Finckenhoff.

Mogens Torbensen blev Herredsskriver 26. Novbr. 1728. Han var Søn af Torben Nielsen, Ejer af Hjermelevgaard (1678) og derefter (1679) af $\frac{1}{2}$ Hammelse, og Mette Lauridsdatter og var født paa Sdr. Elkjær 1662. Efter at have været Forpagter o. 1685—1691 paa $\frac{1}{2}$ Hammelse, som hans Moder solgte 1691, boede Mogens Torbensen 1714 i Skorstensgaard i Ingstrup, som han ejede, 1717 i Hals paa en af Prinsesse Sofie Hedevids Gaarde der (Ladegaarden?) og vilde forpagte Hals Bro.¹⁾ Det er maaske ved hendes eller ved C. A. Plessens Indflydelse, at han blev Herredsskriver. 1681 solgte han Næsgaard i Øster Svenstrup S. til H. F. Levetzau til Oksholm. Han boede i Kollerup S. (Brøndum?) og døde der 8. April 1740,²⁾ 78 Aar 1 M. Var gift med Kirsten ...³⁾, der fragik Arv og Gæld efter ham. Af hans Børn

1) Jyske Saml. 2. IV. 164.

2) Skifte i Aalborgh. m. fl. A. Nr. 111/1741.

3) Antagelig Datter af Løjtnant Søren Klog i Ingstrup.

kendes Søren Klog, f. 1695, d. 1761, der var Degn i Karlebo paa Sjælland.¹⁾

Mandrup Sørensen Lund blev Herredsskriver 7. Juni 1737 og døde 24. Aug. 1766 i Brøndum i Kollerup S. Var født i Lund i Salling 12. Jan. 1700 og var i 1720erne Ridefoged paa Vang i Sulsted S. G. 1742 med Sofie Amalie Heinsvig, f. Aaby 31. Aug. 1711, d. 1795,²⁾ Datter af Sogndegn Frands Nielsen Heinsvig og Mette Marie Arentsdatter; gift 2° med cand. theol. Kjeld Lund i Brøndum (Kollerup S.). Ingen Børn.

Christian Heinsvig blev Herredsskriver 1. Nov. 1765. Var født i Kbh. 1743 (Nikolaj), Søn af Isenkræmmer Arent Frandsen Heinsvig og Bolette Christensdr. Lund og døde 14. April 1780 i Brøndum,³⁾ ugift. Boede hos sin Faster, ovennævnte Sofie Amalie Heinsvig og arvedes af sine 2 Søskende: Marie Kirstine H., gift med Joh. Chr. Nyborg i Slagelse, og Erik Chr. H. i Kbh.

Frederik Henneberg blev Herredsskriver 19. Juli 1780 og beklædte Embedet til 1811. Boede 1787 i Klim Oddegaard og 1801 og senere i Thorup Strandgaard. Var født i Horsens, døbt 31. Juli 1735, Søn af Tolder Peter Chr. H., og døde 1. Dec. 1822.⁴⁾ Blev Student 1755 og studerede derefter Jura. Hans Ansøgning om Skriverembedet er dateret Aalborg 20. April 1780 og er anbefalet af Stiftamtmand A. S. v. d. Osten, der flere Gange tidligere havde anbefalet ham til Embede, saa han har maaske været Fuldmægtig hos denne.

1) A. Petersens Sjællands Degnehist.. S. 54.

2) Gravsten i Kollerup.

3) Gravsten i Kollerup. Skifte Aalborghus m. fl., Nr. 678, 1780.

4) Skifte i Han H. Arkiv 1823.

Medens Henneberg boede paa Klim Oddegaard havde han (1787) 2 Tjenestekarle, 2 Piger og 2 Dreng, og 1801 havde han i Thorup Strandgaard 1 Skriversdreng paa 20 Aar, 1 Tjenestekarl og 2 Piger. Hos ham boede begge Steder Bodil Bondo, Enke efter Pastor Henrik Grotum Møller, der 1768 var kaldet til Præst i Sdr. Kongerslev, men døde den Dag, han skulde have været ordineret. Han var gift med Petronella Oeder(?), f. o. 1726, begr. Thorup 19. Novbr. 1801, 76 Aar. Børn: 1. Peter Christian Henneberg, f. o. 1762, rejste ca. 1792 til Udlandet, og hans Skæbne kendtes ikke 1822.

2. Sofie Henneberg, f. o. 1765, begr. 27. Feb. 1813, gift med Fisker Jens Sand i Thorup Strandgaard, med hvem hun havde Børnene Frederik Henneberg Sand, f. o. 1788, der 1822 boede i Løgstør, Thomas, f. o. 1794, Christian, f. o. 1798, Lars, f. 1799, Maren, Petronella, Bolette og Kirstine, som alle 1822 var ugifte og hjemme hos Faderen, og hvis Efterkommere endnu findes i Egnen.

Tilføjelser og Rettelser.

Side 7 er udfaldet følgende Stykke:

I Middelalderen, da Skrivekunsten var saa lidt udbredt, var der ikke særlige Tingskrivere, og der blev heller ikke ført Bøger over, hvad der passerede paa Tinget (Tingbøger), men de Aktstykker, der skulde udfærdiges, blev antagelig skrevet af en eller anden gejstlig Person eller en Herremands Skriver, thi de vidner almindeligvis om Øvelse og Sirlighed. Ved Christian III.s Haandfæstning § 34 bestemtes, at Lensmændene skulde ansætte faste Tingskrivere, og i Christian III.s Lensordning 1557 hedder det, at Tingskriverne skal være »gode, gudfrygtlige og ærlige, lovfarne Mænd«. Da Skrivefærdigheden ikke var almindelig, var der sikkert ikke noget stort Antal Personer at vælge mellem til dette Embede, og da det endvidere ved kgl. Missive af 7. Maj 1625 (jfr. Danske Lov 2. 15. 4) blev forbudt Degnene at være Tingskrivere, blev Udvalget yderligere indskrænket, og adskillige Steder ses Degnene til Tider at have beklædt dette Embede til Trods for Forbudet, bl. a. i Kjær, Hvetbo, Børglum og Aars Herreder og Læsø Birk, og ofte var Tingskriveren eller Herredsskriveren ogsaa Skriver i flere Herreder før Jurisdiktionssammenlægningen 1687.

Medens der fra ældre Tid som oftest kan tilvejebringes ret fyldige Oplysninger om Herredsfogederne, gælder dette i mindre Grad Tingskriverne.

S. 11. Søren Jensen i Tolne beklædte endnu officielt Herredsfogedembedet 1641, men det bestredes af hans Søn Ove, (Tgb. 23. Aug. 1641).

S. 11. Ove Sørensen i Tolne blev 1639 beskyldt af Karen Andersdatter i Vaaen for, at han havde villet købe hende til at udlægge en falsk Barnefader i Stedet for Oves Ven Jakob Murmand. Han havde givet Pigen og hendes Fader 14 Sletdaler, og dem krævede han tilbage, da hans Anmodning ikke blev efterkommet, men da Sagen kom for Retten, frafaldt han sit Krav og ønskede ikke Sagen ført videre. Da Sagen kom for Stiftsbefalingsmandens Øre, rejste han Tiltale mod Ove Sørensen, der benægtede dens Rigtighed, og han erhvervede Skudsmaalsvidne af 24 Dannemænd om sit gode Forhold i de 4 Aar, han havde fungeret som Herredsfoged i sin Faders Sted. Sagen blev gentagne Gange opsat, og da dens Slutning ikke findes i Tingbogen, har Ove Sørensen vel faaet den jævnet med Stiftsbefalingsmanden (Tgb. 27. Maj, 17. Juni, 8. Juli, 19. Aug. 1639). 27. Juli 1640 fik han fornyet Skudsmaalsvidne af 24 Dannemænd og menige Herredsmænd om sit hidtilværende gode Embedsforhold overfor saavel den fattige som den rige, og han havde ikke taget Gaver af nogen.

S. 12. Laurids Jensens Bopæl »Lege« er Forvanskning af Bjergby. 8. Juli 1639 tog han 24 Mands Skudsmaalsvidne om sit gode Embedsforhold.

S. 32. Gotred (Fibiger), læs Gotfred.

S. 45 Linie 13 f. o.: Hjordal, læs Hjortdal.

S. 48 Linie 11 f. o.: Handatter, læs Hansdatter.

S. 77 Linie 6 f. n.: Morten Pedersen Kjærulf var antagelig kun midlertidigt fungerende; se S. 95, Note 2.

S. 106 Linie 6 f. o.: Fridericia, læs Friderica.

PERSONREGISTER.

D. = Dommer, Herredsfoged. S. = Tingskriver. g. = gift.

- Aagaard, Chr. Mikkelsen, Kbmd. 33.
Aal, Anne Katr., g. Brychmann 26; — Christian, Præst 26.
Abildgaard, Familien 61; — Johanne Marie, g. Helt og Bloch 61
Albrechtsdtr., Anna, g. Lassen 129
Andersdtr., Anne Katr., Serreslev 60; — Anne Margr., Serreslev 60; — Helvig Dortea, g. Faber 60; — Johanne, g. Thomsen 124; — Karen, g. Christensen 82; — Kirsten, g. Poulsen 124; — Lisbet, g. Pedersen 124; — Mette, g. Mortensen 124.
Andreasdtr., Jytte, g. Rafn 33.
Andersen, Chr., Krogen 102; — Gregers, D. 129; — Jens, Havrholm 35; — Jens, Vadum 98; — Jens, Tvilstedgd. 99; — Jens, D. 126; — Jep 120 f.; — Johannes, Præst 125; — Klemen («Skipper Klemen») 90 ff; — Laurids, D. 102; — Mads, Vrejlev 35; — Niels, S. 44; — Niels, S. 135; — Oluf, Gunderup 35; — Søren, D. 127; — Thomas, Gjøtrup 125.
Andresen, Chr., Generalauditor 134; — Helene Cecilli, g. Jespersen 134.
Antze, Anne Margr., g. Fanø 117.
Arentsdtr., Mette Marie, g. Heinsvig 138.
Arnfast, Thomas, D. 13.
Arøe, Berte Sofie, g. Worm 25.
Bang, Jakob, Amtsforv. 116; — Mette Marie, g. Jespersen 134.
Barabang, Charlotte Amalie, g. Paulin 21, 106; — Isak, Guldsmid 21.
Bartholomæussen, Hans, Lensmd. 91.
Basballe, Poul Jensen, Præst 130.
Bast, Charlotte Amalie, g. Lassen 131.
Baum, Fred. Hansen, Sagfører 31.
Becker, Søren, S. 32.
Bendtsen, Peder, D. 125.
Berg, Jakob, Boller 59.
Bering, Anne, g. Poulsen 20; — Birte Sofie Elisabet, g. Hasselbalch 109; — Christen, Præst 109; — Marie Lauridsdtr., g. Bruun 132.
Bertelsdtr., Karen, g. Kjærulf 91; — Maren, g. Kjærulf 93.
Bertelsen, Peder, Strandinspkt. 62.
Bielke, Henrik, Langholt 116; — Margrete Turesdtr., g. Gyldenstjerne 14.
Biering, Jens Nielsen, D. 83; — Maren, g. Vendelbo 83.
Bild, Maren Hansdtr, g. Eskildsen 9.
Bille, Bent 123; — Jørgen, Etatsraad 21, 59 f, 105, 131.
Binderup, Familien 11.
Birch, Birgitte, g. Brychmann 26.
Bjerre, Just Jensen, D. 127; — Familien 128, 135.
Bjæverskov, Familien 69; — Peder Jensen, S. 44, 68, 114.

- Bjørn, Laurids Jensen, Præst 68.
 Blangstrup, Andreas, Prokur. 31.
 Blik, Chr., Væbner 49.
 Bloch, Anne, g. Kjærulf 100 f; —
 Dorte Mortensdtr., g. Mørk 39;
 — Hans Chr., Præst 61; — Hen-
 rik Jespersen, Præst 61; — Jens
 Sørensen, D. 100; — Morten
 Ridefgd. 39.
 Boeck, Chr. Carl, D. 65.
 Boefcke, Etatsraad 114.
 Bondo, Bodil, g. Møller 139.
 Boye, Hans, Foged 71.
 Braës, Margr. Dorte, g. Kjærulf
 101.
 Brahe, Otto, Lensmd. 93.
 Brandstrup, Kirsten, g. Kolding
 116.
 Breunnicker, Anna Magdal, g.
 Bruun 132.
 Brorsen, Rasmus Bondesen, D. 65.
 Bruun, Anders, Prokurator 132;
 — Chr., Maler 115; — Ida, g.
 Juel 21; — Kjeld Ottosen, Foged
 71; — Mogens, Løjtnant 132;
 — Niels, D. 14; — Severin, D.
 132.
 Bryckmann, Andreas, D. 25 f.
 Bræmer, Bente, g. Hvid 104; —
 Margrete, g. Danielsen 104; —
 Morten, Kbmd. 105.
 Buchholtz, Hans, S. 70; — Lorenz,
 Præst 70.
 Bugge, Ida, g. Kjærulf 70.
 Bøg, Jens, D. 13.
 Bøhm, Just Henrik, S. 70.
 Børgesdtr., Anne, g. Bjæverskov
 69.
 Børglum, Familien 22 ff, 83, 115;
 — Poul Nielsen, D. 39; — Else
 Kirstine, g. Fibiger 32.
 Børialsen, Benedikte, g. Munk 51,
 100.
 Calow, Daniel, Apoteker 53.
 Christensdtr., Anne, g. Mørk 39;
 — Anne, g. Jensen 31; — Anne,
 g. Bjerre 128; — Anne, g. Niel-
 sen 136; — Christence, g. Mørk
 66; — Inger, g. Kjærulf 94; —
 Magdalene, g. Andersen 136; —
 Maren, Bagterp 16; — Maren,
 g. Skagbo 29; — Margrete, g.
 Holst 19.
 Christensen, Anders, S. 114; —
 Anders, D. 121; — Christen,
 Sterup 54; — Chr., Nordkær 81;
 — Chr., Selvejer 127; — Chr.
 D. 126; — Claus, Snedker 30;
 — Hans, Foged, Norge 81; —
 Jakob, Kbmd. 23; — Jakob, S.
 26; — Jens, D. 123; — Jens, S.
 13; — Jens, Læsemester, Norge
 37; — Jeppe, Kbmd. 84; — Jør-
 gen, Vust 136; — Knud, D. 22,
 81 f, 84; — Knud, S. 28; — Lars,
 S. 111; — Laurs, N. Sundby
 112; — Laurids, Aarup 126; —
 Laurids, V. Thorup 122; —
 Mads, Raadmd. 28; — Niels,
 Kalsensgd. 81; Niels, Vust 122;
 — Niels, Holmsø 136; — Peder,
 Bastholm 17; — Peder, Rønne-
 bjerg 54; — Rasmus, N. Sund-
 by 112; — Mads, Pandrup 86;
 — Søren, D. 78, 93 f; — Søren,
 S. 110; — Thomas, D. 15.
 Christian III, 8.
 Dahl, Hans, Hjøring 24.
 Dalin, Enok, Præst 60.
 Dam, Anne Katr., g. Bjæverskov
 69; — Barthe Marie, g. Jesper-
 sen 134; — Johan, Præst 69.
 Damsgaard, Chr. Brandt, D. 65.
 Dan, Jens Thomsen, Hjermelev-
 gd. 49; — Karen Larsdtr, g.
 Jepsen 121; — Lars, Alsbjerg-
 gd., 120.
 Danielsen, Jørg., Byfgd. 104.
 Dirichs, Boye, Skibsfører 134; —
 Mariane Henriette, g. Jesper-
 sen 134.
 Dorf, Anne, g. Høeg 108.
 Dreyer, Jens, Kbmd. 73.
 Dyrskjøt, Peder, Skribent 12, 45 f,
 67, 90, 92.
 Eg, Anders Laursen, D. 45; — Fa-
 milien 45 f.
 Ejlensen, Jakob, Slotsskriver 57.
 Emmiksen, Familien 106 f. 131;
 — Erik, D. 21, 105.
 Eriksen, Emmik, D. 105, 131; —

- Jens, Glimsholt 16; — Jens, D. 17; — Laurids, D. 15 f; — Poul, Bager 69.
- Esbach, Peder Joh, S. 33; — Peder, Præst 33.
- Eskesen, Ilfar, Selvejer 14; — Niels, D. 127.
- Eskildsen, Anders, Ejaas 9; — Chr., D. 16; — Birgitte Magdal., g. Esbach 34.
- Espensen, Laurids, Løjtnant 125.
- Faber, Hans Sørensen, Præst 60.
- Fanøe, Familien 117 f,
- Farum, Apolonia, g. Hven og Finckenhoff 137; — Morten Christensen, S. 137.
- Feddersen, Nikolaj, Langeland 63.
- Feilcke, Sofie, g. Kolding 115.
- Fibiger, Familien 32, 83; — Gotfred, S. 24.
- Finckenhoff, Jørgen, Præst 137.
- Fos, Adam Andreas, Ritmester 136.
- Frederiksen, Joh. Wiltmann, Hjøring 31.
- Friedlieb, Christiane, g. Hjorth 65.
- Friis, Chr., Fiskemester 63; — Elisabet, Kvistrup 103.
- Frische, N., Kammeradvokat 105.
- Fuus, Familien 8 ff.
- Galskyt, Else, g. Mørk 23, 39; — Peder Thomsen, Kornumgd. 23, 56; — Thomas Christen, Præst 94.
- Gesmann, Karen, g. Kjærulf 101.
- Gertsen, Chr., Præst 53.
- Griis, Anders, D. 120; — Anne, g. Kjærulf 50; — Niels, Slette 50, 121; — Palle Andersen 120.
- Grøndt, Matias, D. 47.
- Gudme, Herman Peter, Præst 106.
- Guldager, Ellen, g. Kraft 133; — Lambert, Præst 133.
- Gyldenstjerne, Mourids Nielsen 14, 120.
- Gøye, Falk, Bratskov 127.
- Halch, Anne, g. Wadsted 134.
- Hammer, Katrine, g. Lassen 129.
- Handrup, Andreas, Degn 117.
- Hansdtr., Anne, g. Mørk 40; — Else, Jerslev 42; — Kristine, Jerslev 42; — Mette, g. Olufsen 67; — Vibeke, Binderup 11.
- Hansen, Henrik, Tyv 48; — Jens, Jonstrup 77; — Just, Hjøring 12; — Niels, Ridefgd. 79; — Thomas, S. 12.
- Hasselbalch, Familien 109.
- Hegelund, Jakob Sørensen, D. 57 ff.
- Heinsvig, Familien 138.
- Helles, Elisabet Sofie, g. Aagaard 33; — Gunnild Mortensdtr., g. Børglum 24.
- Helt, Jens Lauridsen, D. 44, 60.
- Henneberg, Familien 138 f.
- Henriksen, Hans, Vrensted 87; — Jens, Skive 87; — Peder, Vrensted 87; — Mikkell, S. 136; — Niels, D. 36.
- Hildebrandt, Jørg., Præst 21.
- Hintzholm, Christine, g. Høeg 107.
- Hjerrild, Niels Ibsen, Ridefgd. 130.
- Hjorth, Anne, g. Ærøe 71; — Hans, D. 63; — Johan Frands, S. 71; — Peder, S. 26; — Simon Chr., S. 33.
- Hjøring, Inger Henriksdtr., g. Nielsen 28; — Maren Andersdtr., g. Kjærulf 80, 87.
- Hobro, Chr. Laursen, Kbmd. 19.
- Hoe, Casper Chrf., Præst 132.
- Hofgaard, Familien 110.
- Holck, Mette, g. Bruun 132.
- Hollesen, Jens, Haven 124.
- Holm, Anne, g. Kjærulf 96; — Hippolyte, g. Kjærulf 70.
- Holst, Jørg., Selvejer 122; — Karen, g. Nielsen 19; — Rasmus, Slotsskriver 19; — Rasmus Jensen, Hjøring 19.
- Holstein, Joh. Ludv., Storkansler 107.
- Hven, Johan Lauridsen, Præst 137.
- Hviid, Laur. Svendsen, Byfgd. 104.
- Hübertz, Peder Jakob, Kbmd. 130.
- Hygum, Jens Larsen, Degn 116.
- Høeg, Familien 106 f.

- Hørby, Anne Bertelsdtr., g. Kras 125.
- Høyer, Feder, Borgmest. 62; — Maren, g. Læssø og Zachouen 33; — Matias, Præst 69.
- Ibsen, Jens, D. 47.
- Itske, Anders, Thorup 120.
- Jakobsdtr., Anne, g. Kjærulf 80; — Line, g. Espensen 125.
- Jakobsen, Claus, S. 27; — Claus, Magister 58.
- Jelstrup, Familien 80.
- Jensdtr., Anne, g. Kjærulf 79, 86; — Anne, g. Pedersen 49; — Gyde, Vordingborg 126; — Helte, Bagterp 17; — Helvig, g. Søltøft 103; — Johanne, g. Mogenssen 68; — Johanne, Bagterp 17; — Maren, g. Jensen 126; — Margrete, g. Jensen 37.
- Jensen, Anders, D. 15, 36; — Anders, Delefoged 129; — Albrekt, Vestrup 126; — Albrekt, Slette, 130; — Christian, D. 126; — Erik, Bagterp 17; — Eskild, Selvejer 16; — Gregers, S. 43; — Hans, Tolder 51; — Jakob, S. 135; — Just, S. 134; — Lars, Jerslev 52; — Laurids, S. 12, 141; — Laurs, Bagterp 17; — Mads, D. 10; — Morten, Ridefgd. 55; — Mourids, Ridefgd. 37; — Oluf, Østeraa 67; — Peder, Burholt 48; — Peder, D. 49; — Poul, Aasendrup 124; — Rasmus, D. 125 f; — Svend, S. 43; — Svend, Stavd 77; — Søren, D. 10 f, 141; — Thomas, D. 74; — Thomas, Hassinggd. 102; — West, S. 31.
- Jepsen, Lars, D. 34; — Sivert, Rakkeby 14.
- Jespersen, Jesper, D. 134; — Niels, Byfoged 134.
- Johansen, Hans, D. 12.
- Juel, Abigael, Hjøring 22; — Anne Sofie, Hjøring 22; — Ingeborg, Vrejlevkl. 71; — Rasmus, D. 21 f; — Rasmus, Præst 21, 40.
- Justsdtr., Anne, g. Johansen 12.
- Jørgensen, Chr., Forvalt. 89; — Claus, Præst 54; — Johs., Vrensted 87; — Oluf, S. 42, — Ove, Gandrup 98; — Rasmus, Dal 31.
- Kjeldgaard, Maren, g. Emmiksen 106.
- Kjeldsdtr., Maren, g. Vestrup og Nielsen 88.
- Kjeldsen, Niels, S. 84 f.
- Kjær, Peder Nielsen, Tolder 32.
- Kjærsgaard, Thomas, Præst 22.
- Kjærulf, Slægten 50—57, 66—71, 78 f, 85 f, 89 ff, 94—99, 101 f, 111 f, 135; — Anne, g. Skriver 48; — Anders Jensen, D. 48; — Anders Sørensen, S. 87, 114; — Bertel Jensen, D. 91; — Dorte Jensdtr., g. Vrandrup 126; — Else Pedersdtr., g. Pedersen 113; — Jens Andersen, D. 46, 84, 91; — Johanne, g. Esbach 33; — Karen, g. Kraft 133; — Kirsten, g. Galskyt 23; — Morten Pedersen, D. 77, 141; — Peder Andersen, S. 114; — Søren Pedersen, Saltum 87; — Vogn 113.
- Klein, Familien 73; — Christian, Forp. 64; — Chr. Henrik, S. 72.
- Klemmensen, Søren, D. 40.
- Klement »Skipper« se Andersen.
- Klog, Jens, Kancelliforv. 114; — Kirsten, g. Torbensen 137; — Søren, Løjtnant 137; — Søren, Degn 138.
- Knudsdtr., Anne, g. Christensen 83; — Anne, Kaas 86; — Birgitte, g. Simonsen 86; — Inger, Norge 83; — Maren, g. Poulsen 22, 83 f; — Mette, g. Christensen 86.
- Knudsen, Anders, Arendal 83; — Christen, Nordkær 81; — Christen, Foged, Norge 82; — Christen, Kbmd. 83; — Niels, Kaas 86; — Peder, Pandrup 86.
- Kold, Christen, D. 123; — Christen, V. Thorup 125;
- Kolding, Familien 115.
- Krabbe, Otto, Bjerregaard 24.
- Kraft, Familien 133; — Andreas, D. 132.

- Krag, Hans, S. 114; — Oluf Mik-
kelsen, Fyn 115.
- Kragelund, Barbara, g. Meldahl
64; — Peder Nielsen, Kbm. 64.
- Kragh, Anders Jensen, Præst 115.
- Kras, Margrete, g. Andersen 125;
— Niels Poulsen, S. 125.
- Kringelhede, Anders, S. 113.
- Krog, Familien 102.
- Kruppen, Styge, Biskop 47, 90.
- Lange, Erik, Engelsholm 9.
- Lassen, Familien fra Helstrup
129 ff; — Christian, D. 129; —
Jens, Landsdommer 13.
- Lauridsdr. (Laursdr., Larsdr.),
Anne, g. Pedersen 98; — Bodil,
g. Mørk 76; — Else, g. Kjærulf
57, 112; — Elsebe, g. Calow 53;
— Gertrud, g. Andersen 99; —
— Gyde, g. Kjærulf 97; — Jo-
hanne, g. Kjeldsen 85; — Karen,
g. Lauridsen 85; — Karen, g.
Nielsen 85; — Karen, g. Nielsen
og Kjærulf 99; — Karen, Risøen,
Norge 25; — Mette, g. Christen-
sen 122.
- Lauridsen (Laursen, Larsen), An-
ders, D. 44, 59 f, 71; — Chris-
sten, Hjøring 32; — Chr. D. 52,
55, 113; — Chr., Overklit og
Dal 83; — Enevold, Præst 31;
— Erik, Bagterp 16; — Jakob,
Bagterp 16; — Jens, D. 37; —
Jens, Bagterp 16; — Laurs,
Østrup 85; — Niels, Togholt 8;
— Niels, Bagterp 16; — Niels,
Harreslev 56; — Niels, D. 121 f;
— Niels, S. 136; — Oluf, Stade
67; — Rasmus, Hjøring 27.
- Levetzau, H. F., Oksholm 137.
- Lindenow, Hans, Hundslund 96;
— Ide, g. Beck 56.
- Ludvigsen, Niels, V. Halne 57; —
Niels, Bjørnkær 113.
- Lund, Bolette, g. Heinsvig 138; —
Henrik, S. 87; — Kjeld, cand.
theol. 138; — Mandrup, S. 138.
- Lundsgaard, Birked., Læsø 117.
- Lunge, Ove, Odden 9.
- Luxdorff, Maren, g. Olesen 69.
- Læssø, Hans, S. 33.
- Madsdr., Karen, g. Eskesen og
Andersen 127; — Maren, g.
Pedersen 86.
- Madsen; Anders, D. 35; — Hjero-
nimus, Byskriver 126; — Jens,
Saltum 79; — Niels, Musted 97.
- Mavors, Anne Mari, g. Dam 69.
- Meiling, Mette Margr., g. Worm
25; — Peder Nielsen, Egebjerg
25.
- Meldahl, Familien 63 f.
- Mikkelsdr., Anne, g. Bjerre og
Tøxen 128.
- Mikkell, »Mester«, Aalborg 91.
- Mikkelsen, Jens, S. 42 ff, 65 f; —
Jens, D. 51; — Jes, Togholt 8;
— Peder, D. 8.
- Milahrdr, Magdal. Amalie, g. Be-
ring 109.
- Mogensen, Eskild. S. 67, 113.
- Møllerup, Hans Nielsen, Østergd.
109.
- Mortensdr., Maren, g. Eriksen
105, 131.
- Mortensen, Hans, D. 41 f, 59; —
Morten, D. 121.
- Mouridsen, Jakob, Kajholm 70;
— Niels, D. 37.
- Munk, Gertrud, g. Kjærulf 92; —
Gertrud Pedersdr., g. Kjærulf
93; — Gertrud Olufsdtr., g.
Kjærulf 100; — Karen Peders-
dr., g. Mørk 38; — Mogens,
Landsdommer 46; — Oluf Pe-
dersen, Attrup 100; — Peder,
Admiral 47, 50, 75, 78, 96.
- Münster, Familien 116.
- Møller, Birgitte, g. Krag 115; —
Dortea Kirstine, g. Preuss 109;
— Henrik Grotum, Præst 139;
— Kirstine, g. Kjærulf 101; —
Lars Andersen, Saltumgd. 89.
- Mørk, Familien 35—41, 48—50,
66, 75—78; — Anne, g. Børg-
lum 23; — Bertel Hansen, Hun-
derup 23; — Bodil, g. Kjærulf
og Pedersen 85, 98; — Chr. Jen-
sen, Bjørum 53; — Hans, D. 23,
49, 98; — Maren, g. Kjærulf 52,
55; — Niels, D. 15; — Niels,
Bagterp 15 f; — Peder Jensen,
Røgelhede 94.

- Naschou, Johanne, g. Paulin 21.
 Nicolaisen, Joh. Melchior, Kirurg 107.
- Nielsdtr., Abel, g. Olufsen 26; — Anne, g. Christensen og Poulsen 136; — Bodil, g. Kjærulf 96, 111; — Dorte, g. Hygum 116; — Kirsten, g. Kjærulf 71; — Maren, g. Klemmensen 41; — Maren, g. Viborg og Christensen 84; — Maren, g. Kjærulf 95; — Mette, g. Eriksen og Eskildsen 16 f; — Mette, g. Ribe 30.
- Nielsen, Anders, Borgm. 28; — Bendt, Øsløs 136; — Christen, D. 80 f; — Christen, S. 27; — Christen, Vust 122; — Erik, Præst 94; — Eske, Bonderup 127; — Jens, D. 34; — Jens, Agdrup 68; — Jens, Hæstrup 35; — Jens, Kvorup 85; — Kjeld, Kvorup 85; — Laurids, Harreslev 55; — Laurs, Guldsmid 135; — Niels, S. 136; — Niels, Selvejer 122; — Niels, Kvorup 85; — Peder, Togholt 9; — Peder, Østrup 85; — Poul, Horsens 46; — Svend, Kvorup 85; — Søren, D. 34; — Søren, Vestrup 75; — Søren, S. 110; — Thomas, S. 72; — Thomas, Væbner 120; — Thord, D. 90.
- nov Niendahl, Johanne Friderica, g. Emmiksen 21, 106.
- Nyborg, Joh. Chr., Slagelse 138.
- Nygaard, Anne Margr., g. Børglum og Pedersen 23.
- Nørgaard, Maren, g. Fanø 117.
- Oeder, Petronella, g. Henneberg 139.
- Obelitz, Professor 133.
- Olesen, Børge Smellerup 69.
- Olsen, Frederik, S. 29 f.
- Olufsdatter, Apelone, g. Terkelsen 66; — Johanne, g. Madsen 35; — Johanne, g. Mørk 36, 39; — Maren, g. Andersen 102.
- Olufsen, Jens, D. 13; — Jens, S. 66; — Niels, D. 15; — Peder, S. 26; — Søren, Vraa 93; — Villads, Nejst 39.
- Orning, Bodil, g. Griis 50.
- v. d. Osten, A. S., Stiftamtmd. 138.
- Ovesdtr., Anne, g. Jensen 43.
- Ovesen, Anders, Tolne 11; — Søren, Tolne 11.
- Palnesdtr., Dorte, g. Eskesen 14; — Karine, g. Sivertsen 14.
- Palnesen, Niels, Væbner 14.
- Palsen, Niels, D. 120.
- Paludan, Peder, Præst 60.
- Paulin, Anders, D. 20 f, 106; — Kristine, g. Juell 21 f.
- Pedersdtr., Anne, g. Kjærulf 80; — Anne, g. Worm 24; — Else, g. Nielsen 81; — Maren, g. Kjærulf 88.
- Pedersen, Anders, D. 14; — Christen, S. 112; — Jens, Burholt 49, 77; — Jens, Sterup 53; — Jep, S. 110 f; — Knud, S. 86; — Laurs, D. 34, 77, 85, 97; — Laurs, S. 111; — Niels, Harreslev 17; — Ole, Tolder 23; — Otto, S. 129; — Peder, S. 113; — Søren, Albæk 26; — Søren, Thorup 125.
- Pentz, Adam Ernst, Aastrup 19 f.
- Plessen, Carl Adolf 137.
- Poulsen, Christen, D. 123; — Jakob, Præst 20; — Jens, Holmsø 136; — Jens, Mølgaard 124; — Lars, S. 110; — Niels, Overklit 83 f.
- Preuss, Jakob, Boghdr. 108; — Hans Jakob, D. 108.
- Rafn, Familien 33.
- Randers, Mikkell, D. 40.
- Ranesen, Klemen, Drabsmand 50.
- Rasch, Anne Frederikke, g. Klein 73.
- Rasmusdtr., Birgitte, g. Lauridsen 31; — Birgitte, g. Pedersen 112; — Sofie, g. Laursen 32.
- Reitzer, Chr., Stiftamtmd. 31.
- Rhumann, Arnold, Magister 68.
- Ribe, Ebbe, S. 13, 30; — Maren Ebbesdtr. 30.
- Riis, Hilleborg, g. Meldahl 64.
- Roed, Jens, D. 124.
- Rodsteen, Peder, Stiftamtmd. 31.
- Rold, Peder, N. Ravnstrup 64.

- Rosenbom, Ole, Kbh. 61.
 Rosenkrank, Chrff., Køgemester 48; — Palle, Lensmand 53.
 Rosenlund, Familien 18 ff; — Jens Nielsen, D. 12.
 Rugtved, Anders, Bagterp 16.
 Ruus, Kristine, g. Preuss 108; — Peder, D. 75.
 Rød, Svend, Selvejer 85; — Maren Svendsdr. 85.
 Røslund, Hans, D. 14 f.
- Sakstrup, Svend, Alsbjerg 121.
 Saltum, Familien 80.
 Saard, Familien, V. Thorup 139.
 Sand, Apelone, g. Mouridsen 70.
 Sandberg, Ulrik, Bøgsted 17.
 Saxild, Maren, g. Worm 24.
 Schinkel, Grevinde 131.
 Schiøtt, Kirsten, g. Hasselbalch 109.
 Schurmann, Simon, Skræder 115.
 Seefeld, Jørgen 82.
 Sehested, Malte, Lensmd. 55.
 Simonsdr., Anne Marie, g. Kraft 133; — Margrete, g. Pedersen 86.
 Simonsen, Jens, S. 57, 112; — Mads, D. 47; — Niels, Kaas 86.
 Sivertsen, Thomas, D. 14.
 Skagbo, Thomas, S. 28 f.
 Skeel, Albret, Hammelse 49; — Mogens, Odden 57; — Otto, Amtmd. 41, 57.
 Skovgaard, Jep Jepsen 121.
 Skriver, Anders, Hals 49, 57; — Christen, S. 42; — Jens, S. 12; — Lars, S. 12; — Niels, S. 42, 65, 134; — Peder, S. 42.
 Slage, Klemen, D. 46.
 Smed, Peder, D. 15.
 Sofie Hedevig, Prinsesse 107, 137.
 Sode, Severin, Præst 54.
 Sommerfeldt, Anders, Kbmd. 71.
 Spliid, Jens, Præst 130.
 Stampe, Henrik, Degn 132.
 Statlænder, Frue 115.
 Steffensen, Jakob, D. 18.
 Stenberg, Benedikte, g. Kjærulf 69.
 Storm, Anders Madsen, D. 103 f.
- Store, Jens Brygger 73; — Peder, Ellinggd. 73.
 Storup, Birgitte, g. Holst 19; — Frands, Præst 19.
 Stræt, Jens Nielsen 95.
 Svendsdr., Anne, g. Nielsen 55.
 Svendsen, Christen, Gunderup 43; — Oluf, Gunderup 43.
 Søltoft, Mathias, D. 102 f.
 Sørensdtr., Anne, g. Sørensen 126; — Birgitte, g. Kragelund 64; — Bodil, g. Madsen 126; — Sidsel, g. Jensen og Andersen 126.
 Sørensen, Chr., Byfgd. 79; — Jakob, Nibe 125; — Jens, Skagen 19; — Jens, D. 10; — Jens, Tolne 11; — Lars, Lundergaard 17; — Mads, D. 38; — Mads, Præst 126; Mandrup, Amdal 41; Peder, S. 65; Ove, D. 11, 141.
- Terkelsen, Chr., Brødland 66; — Hans, Nakskov 110.
 Thomasdr., Maren, g. Andersen 125.
 Thomsen, Anders, Voldskriver 125; — Anders, D. 124; — Anders (Vognsen?) Stensbæk 48; — Bertel, Brødland 102; Jep, S. 110; — Johanne Kirstine, Sæby 72; Niels, S. 71; — Oluf, S. 71; — Peder, D. 121; Thomas, S. 12.
 Thorbech, Johan, Kbmd. 130.
 Tidemand, Hans, Byfgd. 28; — Jørgen, S. 28.
 Torbensen, Mogens, S. 137.
 Torbernsen, Peder, D. 8.
 Trann, Niels, S. 12.
 Tranekjær, Familien 62 f.
 Turesdr., Johanne, g. Christensen 114.
 Tychonius, Chr., Præst 101.
 Tøxen, Mathias, D. 128.
- Ulstrup, Jens 62; — Mette 62; — Niels 62.
 Undal, Kirsten, g. Kjærulf 53.

- Vendelbo, Familien, Norge 82.
Vestrup, Familien 88 f.
Viborg, Karen 84; — Niels, D. 84.
Villadsdr., Lisbet, g. Mørk 39.
Vogt, Frands Andersen, Fuldm.
136.
Vognsen, Familien 76; — Jo-
hanne, g. Mørk 76 f; — Mette,
Hjermeslevgrd. 36; — Vogn,
Hæstrupgrd. 49.
Vrangdrup, Søren Olufsen,
Kbmd. 51, 126.
- Wadsted, Thomas Andreas, D.
133.
Walsdorf, Anne, g. Mørk og
Kjærulf 66.
Wassard, Matias, Præst 105.
Wejle, Jens, Præst 71.
Werner, Hans, Assens.
West, Familien 32.
Westerby, Marie, g. Klein.
Wessel, Christine, Vang, Norge 25.
Wibroe, Familien 61 f.
von Widing, Elias, Forpagt. 10.
Wiingaard, Ulrik Jensen, Hjør-
ing 20.
Wiinholt, Chr. Fred., Præst 25.
Wilholt, Mette, g. Knudsen 84.
- Wilholt, Niels Poulsen, Aastrup
84.
Willumsdr., Kirsten, g. Storm
104.
Willumsen, Mogens, Amtsskriver
104 f.
Wiltmann, Gedske, g. Olsen 31;
— Johan, Raadmand 31.
Wind, Hedevig, Vrejlevkl. 71.
Wium, Christence, g. Münster
116.
Wognsdr., Else, g. Kjærulf 90.
Worm, Familien, 24 f; — Chri-
stian, D. 63.
Wraa, Anders Pedersen, Præst 97.
Wraagaard, Karen, g. Emmik-
sen 131.
- Yde, Jens, D. 122; — Søren,
Skibsby 27.
- Zachouen, Martin Georg, Ki-
rurg 33.
Zimmermann, Zidsel, g. Jensen
130.
- Ærøe, Johan Frands, S. 71; —
Niels Iversen, Præst 71.

INDHOLD.

	Side
HORNS HERRED:	
Herredsfogeder	8
Tingskrivere	12
VENNEBJERG HERRED:	
Herredsfogeder	13
Tingskrivere	26
BØRGLUM HERRED:	
Herredsfogeder	34
Tingskrivere	42
JERSLEV HERRED:	
Herredsfogeder	45
Tingskrivere	65
HVETBO HERRED:	
Herredsfogeder	74
Tingskrivere	84
KJÆR HERRED:	
Herredsfogeder	89
Tingskrivere	110
HAN HERRED:	
Herredsfogeder	119
Tingskrivere	134
TILFØJELSER OG RETTELSE	139
PERSONREGISTER	142